

ÅRSMØTE FORFATTERFORENINGEN 9. MARS–10. MARS 2024

INNHold	Side
FORSLAG TIL DAGSORDEN	S 2
FORSLAG TIL FORRETNINGSORDEN	S 3
ÅRSMELDING	S 4
ÅRSMELDING FRA DET LITTERÆRE RÅD	S 48
ÅRSMELDING FRA OPPTAKSKOMITEEN	S 49
ÅRSRAPPORT ØKONOMIRÅDET	S 50
ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnF	S 51
REGNSKAP FOR DnF 2023	S 52
ÅPENHETS RAPPORT	S 59
REVISORS BERETNING FOR DnF	S 62
ÅRSMELDING TIL REGNSKAPET FOR DnFs STIPENDFOND	S 64
REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND 2023	S 65
REVISORS BERETNING FOR DnFs STIPENDFOND	S 69
OMTALE NFOF	S 71
ÅRSMELDING TIL REGNSKAPET FOR NFOF	S 72
REGNSKAP FOR NFOF 2023	S 74
REVISORS BERETNING FOR NFOF	S 79
DESISORENES BERETNING	S 81
BUDSJETT FOR DnF 2024	S 82
INNSENDTE FORSLAG	S 83
STYRETS FORSLAG	S 87
STYRETS FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM	S 89
VALGKOMITEENS INNSTILLING	S 97
STYRETS FORSLAG TIL VALGKOMITÉ	S 98
VEDLEGG: HANDLINGSPROGRAM VEDTATT PÅ ÅRSMØTET 2023	S 99

FORSLAG TIL DAGSORDEN**Lørdag 9. mars før lunsj**

- 1 Utdeling av Ytringsfrihetsprisen 2023
- 2 Årsmøtet åpnes
Åpningstale ved leder
Presentasjon av gjester og nye medlemmer
Avdøde medlemmer minnes
Konstituering av møtet
Valg av referent
Valg av møteleder
Valg av fullmaktskomité
Valg av tellekorps
- 3 Godkjenning av dagsorden og forretningsorden
- 4 Presentasjon av styrets forslag og medlemsdiskusjon

Lørdag 9. mars etter lunsj

- 5 Utdeling av Tarjei Vesaas' debutantpris 2023
- 6 Årsberetninger (styrets til godkjenning, rådets, opptakskomiteens, økonomirådets og desisorenes til orientering)
- 7 Regnskap – revisors beretning (DnF m/åpenhetsrapport til godkjenning, NFOFs til orientering)
- 8 Forfatterforedrag
- 9 Klubbmøter

Søndag 10. mars før lunsj

- 10 Ytringsfrihetsprisen 30 år
- 11 Innsendte forslag
- 12 Styrets forslag

Søndag 10. mars etter lunsj

- 13 Forslag til handlingsprogram 2024–2025
- 14 Forslag til budsjett 2024
- 15 Valg

FORSLAG TIL FORRETNINGSORDEN

1 Møtet holdes:

Lørdag 9. mars fra kl. 11.00 til ca. kl. 17.00

Lunsj kl. 13.15–14.15

Kaffe kl. 16.00–16.30

Middag kl. 19.30

Søndag 10. mars fra kl. 10.30 til ca. kl. 16.00

Lunsj kl. 12.30–13.30

2 Når ordstyreren finner det nødvendig, innføres to minutters taletid, maksimalt to innlegg fra hver årsmøtedeltaker til hver sak på dagsordenen og inntil to replikker til hvert innlegg totalt.

3 Dagsorden skal søkes avviklet i vedtatt rekkefølge.

Styrets forslag til

Møteleder: Karine Nyborg

Referent (kun vedtaksprotokoll): Administrasjonen

Fullmaktskomité: Styrets forslag til fullmaktskomité vil bli lagt frem ved møtets begynnelse.

Redaksjonskomité: Styrets forslag til redaksjonskomité vil bli lagt frem ved møtets begynnelse.

Et tellekorps på minst fem medlemmer oppnevnes ved møtets begynnelse.

**ÅRSMELDING FOR DEN NORSKE FORFATTERFORENING
FOR PERIODEN MARS 2023–MARS 2024**

Innholdsfortegnelse

MEDLEMMENE

TILLITSVALGTE I PERIODEN FRA ÅRSMØTET 2023

DnFs REPRESENTANTER I ANDRE UTVALG OG ORGANISASJONER

FORKORTELSER OG FORKLARINGER

OPPFØLGING AV HANDLINGSPROGRAMMET FRA ÅRSMØTET 2023

- Forfatterøkonomi
- Sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne
- Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid
- Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag
- Mobilisering av både nye og etablerte medlemmer
- Andre aktiviteter
- Stipendmidler

MEDLEMMENE

Avdøde siden forrige årsmøte er følgende medlemmer

Gerd Grønvold Saue	22.06.2022	medlem fra 1966 (forrige årsmøteperiode)
Signe Seim	14.02.2023	medlem fra 1972
Aase Foss Abrahamsen	07.05.2023	medlem fra 1988
Lars Roger Furnes	20.05.2023	medlem fra 1996
Sissel Lange-Nielsen	28.09.2023	medlem fra 1966
Hans Herbjørnsrud	15.11.2023	medlem fra 1985
Bernt Eivind Eggen	23.11.2023	medlem fra 1976
Reidar Thomassen	13.02.2024	medlem fra 1971

Siden forrige årsmøte er følgende nye medlemmer innvotert:

Silje Aanes Fagerlund
Sarah Zahid
Molly Øxnevad
Eva Fretheim
Mari Andreassen
Audun Magnus Moss
Paal Maage Elstad
Gro Jørstad Nilsen
Oda Malmin
Halvard Hølleland
Martin Tesli
Geir Nummedal
Geir Angell Øygarden
Lina Maria Halås
Kirstine Reffstrup
Vibeke Tandberg
Marie Landmark
Simen Hagerup
Ellen G. Simensen
Helene Flood
Sophia Saenger
Ali Hayder
Heidi Mittun-Kjos
Lina Undrum Mariussen
Johanne Fronth-Nygren
Einar Stenseng
M. Seppola Simonsen
Dordi Strøm
Fredrik Hagen
Camilla Bogetun

Antall medlemmer primo februar 2024: 762

TILLITSVALGTE I PERIODEN FRA ÅRSMØTET 2023

Styret

Leder: Brynjulf Jung Tjønn fra 1. juni 2023 (Heidi Marie Kriznik fungerte som leder ut mai)

Nestleder: Amalie Kasin Lerstang

Styremedlemmer: Jens M. Johansson, Sandra Lillebø, Hanne Ramsdal, Endre Ruset, Mathias R. Samuelsen og Bjørn Vatne.

Det har vært avholdt ni styremøter i perioden og ett styreseminar. Av hensyn til reiseutgifter og tidsbruk ble seks styremøter avholdt digitalt via TEAMS.

DnFs litterære råd

Leder: Chris Tvedt

Nestleder: Kristin Berget

Medlemmer: Adelheid Seyfarth Gulbrandsen, Thomas Lundbo, Synnøve Persen, Kjersti Rorgemoen, Nils Henrik Smith

Opptakskomiteen

Leder: Pål Gerhard Olsen

Nestleder: Victoria Kielland

Medlemmer: Kristin Auestad Danielsen, Morten Langeland, Øystein Vidnes

Økonomirådet

Leder: Heidi Marie Kriznik (ut mai 2023), Brynjulf Jung Tjønn (fra 1. juni 2023)

Medlemmer: Mikkel Bugge og Linni Tiller

Sekretær: Elin Øy

Internasjonalt utvalg

Leder: Hanne Ramsdal

Medlemmer: Øyvind Berg, Kristin Hauge, Rune F. Hjemås, Liv Mossige, Rune Berglund Steen og Øyvind Rangøy

Valgkomiteen

Leder: Linda Gabrielsen

Medlemmer: Hans Petter Blad, Ingvild Holvik, Sandra Lillebø (Styrets representant), Thomas Lundbo (Rådets representant) og Pål Gerhard Olsen (Opptakskomiteens representant)

Desisorer

Tom Egeland og Mette Karlsvik

Administrasjonen

Generalsekretær: Elin Øy

Kontorleder: Kerstin Bennett

Kontormedarbeider: Jeanette Hansen

Revisor

BDO AS v/Leif Åge Aabø

DnFs REPRESENTANTER I ANDRE UTVALG OG ORGANISASJONER

Styret i NFOF

Elin Øy

Heidi Marie Kriznik (ut mai 2023), Brynjulf Jung Tjønn (fra 1. juni 2023)

Kopinors representantskap

Amalie Kasin Lerstang

– vararepresentant Jens M. Johansson

DnFs representanter i organer/organisasjoner der DnF har innstillingsrett:

Styret i NORLA

Heidi Marie Kriznik (ut mai 2023), Brynjulf Jung Tjønn (fra 1. juni 2023)

– vararepresentant Amalie Kasin Lerstang

NORLAS faglige råd

Kjersti Anfinnsen

Styret i Skrivekunstakademiet i Hordaland

Sandra Lillebø

– vararepresentant Brynjulf Jung Tjønn

Styret i Bjørnsonfestivalen

Marit Kaldhol

– vararepresentant Marte Huke

Bjørnsonprisen

Birger Emanuelson, juryrepresentant

Kunstnernetverket

Heidi Marie Kriznik, leder i nettverkets arbeidsutvalg, samt representert i kunstnerpolitikkutvalget (til 1. juni 2023)

Brynjulf Jung Tjønn representant i kunstnerpolitikkutvalget (fra 1. juni 2023)

Amalie Kasin Lerstang, utvalget for trygd og pensjon

Norsk Pen, fengslede forfatteres komité

Hanne Ramsdal

Representasjon i organisasjoner og organer der de skjønnlitterære skribentorganisasjonene stiller med felles representant:

Kopinor

Styret: Hilde Lyng (NO)

– vararepresentant Elin Øy

Fordelingsnemnda: Trond Vernegg (FF)

Norwaco

Nestleder styret: Monica Boracco (DF)

Varerepresentant: Trond Vernegg (FF)

Forhandlingsutvalget, Bibliotekvederlaget

Elin Øy, fra 12. april 2023

FORKORTELSER OG FORKLARINGER

Bibliotekvederlag: Staten betaler et årlig, kulturpolitisk begrunnet vederlag for verk som tilgjengeliggjøres og disponeres til utlån i offentlige bibliotek. Vederlaget beregnes ut fra den samlede bokstammen og en fremforhandlet enhetspris for hver utlåsenhet. Det samlede vederlag fordeles etter avtale mellom de berørte rettighetshavergrupper. Bibliotekvederlaget er den viktigste inntektskilden for Forfatterforeningen, og det er dette vederlaget som dekker grunnstipend og størsteparten av stipendene fra Vederlagsfondet.

Grunnstipend: Iht. årsmøtevedtak utbetales 45 prosent av bibliotekvederlaget som grunnstipend. Grunnstipendet må søkes. Grunnstipend kan søkes hvert år av både medlemmer og ikke-medlemmer. Kravet er at du må ha utgitt minst fem skjønnlitterære bøker for voksne, og at de er innkjøpt av Norsk kulturråd under innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur for voksne. Du kan maksimalt motta støtte for 25 titler.

Vederlagsfondet: Midlene fra bibliotekvederlaget samles i et fond. Det er dette fondet som dekker grunnstipend, arbeidsstipend og diversestipend.

Stipendfondet: En samling stipender som ikke krever begrunnelse. Heri opptatt Olaf Schous legat, Knut Hamsuns fond, Ibsen-Bjørnson-fondet, Rolf Stenersens fond, Nordahl Griegs minnefond og Ole Bangs, Nini og Johan Ankers, Oscar Aagaards, Solvejg Eriksens, Astrid Hjertnæs Andersens, Gudrun Brauti Knutlid og Einar Knutlids, Einar Tellefsens og Lars K. Østerholt og hustru Ingeborgs legater, samt Tarjei Vesaas' debutantlegat (uten søknad).

Privatkopieringsvederlaget: Opphavere har krav på rimelig vederlag som kompensasjon for lovlig kopiering av offentliggjorte verk. Privatkopieringsvederlaget omfattet tidligere kun kompensasjon for privat eksemplarframstilling av lyd og film. Etter at den nye åndsverkloven ble innført, ble ordningen utvidet til også å omfatte visuelle og litterære verk. Kompensasjonen ytes som årlig bevilgning over statsbudsjettet. Slik kompensasjon ytes dels kollektivt, dels individuelt. Den kollektive kompensasjonen deles ut i form av støtte til produksjoner og forvaltes av Fond for lyd og bilde. Den individuelle kompensasjonen forvaltes gjennom Norwaco, som har delegert utbetalingen til de medlemsorganisasjonene som representerer de forskjellige opphavergruppene.

Solidaritetsfondet: Den norske Forfatterforenings Solidaritetsfond består av de midler som kommer fra De norske Bokklubbene AS, Cappelens Bokklubber, Barnas Egen Bokklubb og N.W. Damm & Søn AS i henhold til gjeldende avtaler mellom disse og DnF, gaver som gis til fondet, og andre midler som etter beslutninger av DnF måtte bli tillagt fondet.

NFFO: Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

FF: Forfatterforbundet

NFOF: Norsk forfatter- og oversetterfond består av representanter fra DnF, NBU, NDF og NO

NBU: Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

NO: Norsk Oversetterforening

DF: Dramatikerforbundet

Norwaco: Norwaco er et bindeledd mellom skapere og brukere av kultur og underholdning innen TV, film og musikk. Norwaco forvalter rettigheter til åndsverk, prestasjoner og produksjoner som norske og utenlandske rettighetshavere står bak, og gir brukere mulighet til å klarere rettighetene på en enkel og sikker måte. Norwaco eies av sine 35 medlemsorganisasjoner.

Kopinor: Kopinor er en organisasjon av opphavere og utgivere i til sammen 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk i skoleverket, universiteter og høyskoler, statlig og kommunal administrasjon, kirker og trossamfunn og store deler av organisasjons- og næringslivet. De fleste avtalene omfatter både fotokopiering og digital kopiering.

KUD: Kulturdepartementet

Kulturdirektoratet: Den statlige virksomheten Kulturrådet har endret navn til Kulturdirektoratet, mens rådskollegiet som forvalter Norsk kulturfond, beholder navnet Kulturrådet.

SKS: Statens kunstnerstipend

OPPFØLGING AV HANDLINGSPROGRAMMET FRÅ ÅRSMØTET 2023

Handlingsprogram 2023–2024 vedtatt i 2023 finn du som vedlegg bakarst i heftet.

FORFATTARØKONOMI

1. januar 2024 trede boklova i kraft, som er viktig for å sikre forfattarøkonomien. Blant anna vil den rullerande fastprisen på eitt år sikre at forfattarane har eit meir føreseieleg royaltygrunnlag i eit heilt år etter at boka er lansert. Inneverande periode har vore særst hektisk, der styret og leiinga i DnF har måtta gjere tøffe prioriteringar. Gjennom heile perioden har forhandlingar om ny normalkontrakt stått sentralt og tatt mykje av tida til DnF. Det har vore tidkrevjande rundar, som diverre enda i brot. Også generativ kunstig intelligens har tatt mykje av tida vår, både gjennom å løfte kompetansen og å avdekke brot på opphavsrettslege spørsmål, men ikkje minst gjennom å jobbe for at det blir sett i gang arbeid med reguleringar. Vi har også løfta sosiale rettar for kunstnarar høgt og har skrive høyringsinnspel om dette til Stortinget. Den saka som har tatt mest tid, er kunstnarmeldinga Kunstnarkår. Her har leiinga og styret jobba strategisk gjennom heile hausten og fram til årsmøtet. Det har blitt gjennomført møte med politikarar, politisk leiing i Kulturdepartementet, embetsverket og andre sentrale institusjonar. Denne årsmeldinga vil bere preg av at det er spesielt desse områda som vil bli omtala. Vi vil takke medlemar som har engasjert seg i ulike samanhengar for viktige bidrag.

Stipend

DnF har i møte med politikarar, i høyringar, i intervju og i møte med leiaren i Utvalet for Statens kunstnarstipend formidla kor viktig det er for forfattarøkonomien med statlege stipend. I innspelet til statsbudsjettet framheva DnF at kunstnarstipenda er blant dei mest treffsikre verkemidla i lappeteppeøkonomien som mange kunstnarar har.

Medianinntekta for norske skjønnlitterære forfattarar er på 140 000 kroner. Det gjer våre medlemar til ei av kunstnargruppene med lågast inntekt. Mange skjønnlitterære forfattarar er frilansarar og er avhengige av ein lappeteppeøkonomi. Det er alltid krevjande å vere kunstnar. Akkurat no er det kanskje ekstra krevjande. Det er dyrtid, og det er urolege tider ute i verda. Medan mange arbeidstakarar i det norske samfunnet fekk 5,2 prosent i lønsauke i 2023, er ikkje dette mogleg for fleirtalet av kunstnarar. Dei er avhengige av få rimeleg betalt for den kunsten dei produserer, noko kulturminister Lubna Jaffery sjølv har sagt.

Vi må unngå ein situasjon der berre dei som har råd til det, kan vere kunstnarar. Det vil gå sterkt ut over mangfaldet og breidda i litteraturen. Eit av dei mest effektive verkemidla for å nå målet om litteraturmangfald og litteratur av høg kvalitet er Statens kunstnarstipend. Difor var vi positive til at det i statsbudsjettet var føreslege å auke løyvinga med 17,5 millionar kroner, det same som 37 nye stipendheimlar. Det var også positivt å auke løyvinga med 2,5 millionar til å styrke dei langvarige stipenda for etablerte og seniorar med sju heimlar. Det var godt nytt at stipendstorleiken blei auka frå 299 289 kroner i 2023 til 318 352 kroner i 2024.

Likevel: Desse 44 stipendheimlane skulle fordelast mellom dei ulike kunstnargruppene. I 2024 handsama stipendkomiteen for dei skjønnlitterære forfattarane 761 søknader, ein auke på 27 frå

2023. I 2023 mista stipendkomiteen for skjønnlitterære forfattere to heimlar for arbeidsstipend, frå 66 i 2022 til 64 i 2023, men i 2024 fekk komiteen desse tilbake, slik at det totalt er 66 heimlar for arbeidsstipend i 2024. Likevel får altfor mange forfattarar avslag om arbeidsstipend, noko som vil gå ut over moglegheita til å byggje langsiktige forfattarskap. Gledeleg er det at vi fekk ein liten auke i diversestipendpotten i 2024, frå 1 451 000 kroner til 1 700 000 kroner. Sekretariatet har ved kontorleiar Kerstin Bennett deltatt i fleire møte med Statens kunstnarstipend og fortalt om behovet for stipend for skjønnlitterære forfattarar som skriv for vaksne.

Stipendmidlane som blir forvalta av DnF, kjem først og fremst frå bibliotekvederlaget. Det litterære Råd fungerer samtidig som stipendkomité for stipendmidlane frå Statens kunstnarstipend. I dag blir cirka 45 prosent av bibliotekvederlaget brukt til grunnstipend og 55 prosent til arbeidsstipend og diversestipend (frie søkbare stipend).

Sosiale rettigheter

DnF jobber med sosiale rettigheter blant annet gjennom Kunstnernetverkets Trygd- og pensjonsutvalg. Utvalget har i inneværende periode bestått av Per Emil Grimstad (Norsk Skuespillerforbund), Hilde Lyng (NO), Gyrid Garshol (Norske Billedkunstnere), Samsaya Sharma (NOPA), Øyvind R. Stålen (DF), Elisabeth O. Sjaastad (Norsk filmforbund), Amalie Kasin Lerstang (DnF) og utvalgsleder Christine Thomassen (Creo).

I 2023 har særlig arbeidet med kunstnermeldingen Kunstnarkår stått i fokus. Kunstnernetverket har uttalt skuffelse over at Kunstnarkår ikke gikk lenger i å konkretisere løsninger som vil bidra til å styrke kunstnerøkonomien og oppfylle ambisjonene og løftene i Hurdalsplattformen. Trygd- og pensjonsutvalget har sendt notat til Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) knyttet til "Innspill om utfordringer knyttet til sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende og frilansere". Vi har også skrevet høringsinnspill og stilt i høring til statsbudsjett 2024 med innspill overfor AID. Du kan lese de viktigste innspillene under *Høringer*.

På Arendalsuka var Kunstnarkår tema for Kunstnernetverkets paneldebatt, der også sosiale rettigheter ble diskutert. I panelet satt politikere fra Stortingets familie- og kulturkomité (Torstein Tvedt Solberg, Ap, Tage Pettersen, H, Åslaug Sem-Jacobsen, Sp, Kathy Lie, SV, Ellisiv Lindkvist (DF) ledet debatten.

DnF arbeider kontinuerlig gjennom politiske møter, høringsrunder m.m. for å sette fokus på og bedre de sosiale rettighetene for forfattere. Sosiale rettigheter vektlegges i alle relevante høringsinnspill til departementene, fra både foreningen selv, Kunstnernetverket og Utvalget for trygd- og pensjon.

DnF bistår ukentlig medlemmer og ikke-medlemmer i spørsmål knyttet til forfatterens sosiale rettigheter i ulike livssituasjoner.

Kulturrådet og Norsk kulturfond

Innkjøpsordninga for norsk skjønnlitteratur

Innkjøpsordninga står heilt sentralt i forfattarøkonomien. For mange forfattarar er forskotet frå innkjøpsordninga hovudinntekta frå boka, noko vi påpeiker i møte med Kulturdirektoratet og i

statsbudsjettøringane. Difor er det viktig at forskotshonoraret ikkje blir ståande stille, men aukar årleg. Dette er avhengig av Stortingets budsjetthandsaming og budsjettramma til Norsk kulturfond.

I mange år har ikkje Kulturfondet fått midlar i tråd med Kulturdirektoratets budsjettsøknad. Samtidig gjer det auka talet på påmelde titlar at ordninga er under press. Kulturdirektoratet har difor måtta avkorte ubetalingane til forlaga. Det er viktig at forfattarhonorara blir skjerma for avkortning.

For 2024 er avkortninga av forlagsutbetalingane for ny norsk skjønnlitteratur 14 prosent. Dette er ein prosent mindre enn i 2023. Samtidig blir forfattarhonoraret for prosabok justert opp frå 93 500 til 97 000 kroner, medan det aukar frå 84 000 kroner til 87 500 for lyrikkbøker.

Normalkontraktsforhandlingar

DnF, FF og NBU har forhandla med Forleggarforeininga om ny normalkontrakt gjennom heile 2023. Sjølv etter vel eitt år med samtalar var det lita utvikling og framdrift. 7. desember 2023 fekk Forleggarforeininga frist til å presentere eit reelt tilbod, noko dei ikkje gjorde. Difor blei det brot rett før jul.

Forfattersida er usamde med Forleggarforeininga om innhaldet og forståinga av fleire punkt i gjeldande normalkontrakt. I tillegg har det vore viktig for forfattersida at ny normalkontrakt måtte gi forfattarane betre vilkår. Det viktigaste punktet for forhandlingane har vore å få fjerna heftefrådraget på 15 prosent, og at royaltyprosenten måtte bli høgare.

Å skrive bøker er ein tidkrevjande og sårbar prosess. Men sjølv om det er forfattarane som skriv bøkene, sit dei igjen med berre 17 prosent royalt (utan heftefrådrag). Det er viktig at kunstnarar får rimelig betalt for den jobben dei gjer. Difor bør også forfattarane få meir av bokkrona.

Etter brotet i forhandlingane kravde forfattersida etter foreiningsavtalen at det snarast skulle setjast ned eit tvisteutval for å handsame punkt i normalkontrakten det var usemje om. Forfattersida ynskjer at tvisteutvalet handsamar og tar stilling til bruken, tolkinga og rettsverknaden av fleire av punkta som har vore sentrale i dei no avbrotne forhandlingane. Dette dreier seg blant annet om den såkalla hefteavkortninga, om forlaga sin praksis for berekning av royalt i friprisperioden og andre punkt i avtalen det er usemje om.

DnF-medlemar kan finne meir informasjon om forhandlingane på nettsidene til DnF. Der vil det også kome oppdaterte nyhende om framdrift rundt tvisteutvalet.

NB: Denne teksten gjekk til trykk før tvisteutvalet blei sett i gang.

Boklov og fastpris

1. januar 2024 trådte den nye bokloven i kraft, og 31. mars 2023 la regjeringa fram forslag til ny boklov for Stortinget.

– Bokloven sikrer lik tilgang til bøker i hele landet. God tilgang på litteratur er for viktig til at vi kan overlata det til markedet alene, sa kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen i forbindelse med fremleggingen.

Bokloven lovfester den eksisterende fastprisordningen, men med noen vesentlige endringer. Nå har hver enkelt tittel, og hvert format av hver tittel en egen og like lang fastprisperiode på 12 måneder. Dette er til forskjell fra før bokloven, da fastprisperioden varierte med når på året boka ble utgitt. Disse innretningene er i tråd med DnFs innspill til boklovsarbeidet.

Bokloven skal sikre rammene for at lesere i Norge skal ha et stort utvalg boktitler å velge mellom. For forfatterøkonomien er fastprisordningen særlig viktig. Som departementet skriver i høringsnotatet: «Normalkontrakter sikrer likhet og trygghet for landets forfattere og oversettere. Fastprisen er et feste for beregning av royaltier i normalkontraktene. Når royaltyen kan beregnes ut fra en gitt fastpris over en gitt periode, gir dette forfatterne en forutsigbarhet med hensyn til inntjening.»

Med bokloven er det også slutt på forhandlers anledning til 12,5 prosent rabatt til sluttkunde. I forbindelse med behandlingen av loven vedtok Stortinget seks anmodningsvedtak hvor regjeringen blir bedt om å utrede en rekke temaer knyttet til bokloven. Stortinget satte frist for oppfølgingen av noen av vedtakene. På Kulturdepartementets nettsider legger de opp følgende oppfølging av anmodningsforslagene fra Stortinget: «Når det gjelder vedtaket om digitalt utlån av digitale verk i folkebibliotek og vedtaket om en ekstern gjennomgang av avanseregulering, er departementet i prosess med å utlyse og inngå avtale med de som skal utrede, med frist første halvdel av 2024.»

Vedtaket om fastpris for lærebøker for høyere utdanning og fagbøker for profesjonsmarkedet vil følges opp med en ekstern utredning som gjennomføres i 2024, i tråd med Stortingets frist. Departementet vil på et senere tidspunkt komme tilbake til hvordan de øvrige vedtakene skal følges opp: om universell utforming av lydbøker, regulering av strømmemarkedet og tvisteløsningsnemnd, samt vurdering av virkningen av bokloven i markedet.

I forbindelse med utformingen av bokloven og tilhørende forskrift har DnF hatt flere møter med Kulturdepartementet og levert skriftlige innspill og hatt møter med de politiske partienes representanter i familie- og kulturkomiteen.

Statsbudsjettet

DnF har vektlagt følgende saker i arbeidet med statsbudsjettet:

- Gradvis opptrapping av varige stipendheimlar i samsvar med budsjettsøknaden frå Utvalet for Statens kunstnarstipend
- Ei endring i *Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnarar* slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som eit minimum blir regulert med ein indeks lik ramma for lønsoppgjæret i staten
- Ein auke i budsjetttramma til Norsk kulturfond i samsvar med Kulturrådet sin budsjettsøknad
- Styrking av Norsk Forfattarsentrum i samsvar med søknaden deira
- Styrking av organisasjonane Foreningen !les og Leser søker bok i samsvar med søknadene deira

I ei dyrtid var ikkje forventningane til årets statsbudsjett dei aller største for skjønnlitterære forfattarar. Likevel gav kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery fleire signal om at ho forstår korleis det er å vere kunstnar i Norge.

– Det er krevjande tider, også for kunstnarane våre. Med denne prioriteringa vil vi sikre ein meir stabil og føreseieleg økonomi for fleire kunstnarar, innanfor alle sjangrar. Kunstnarar får ofte ikkje godt nok betalt for den jobben dei gjer, seier kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery i ei pressemelding.

Og kanskje det viktigaste:

– Når inntektene er låge og økonomien er usikker, risikerer vi at det berre er dei mest privilegerte som vågar å satse på ein karriere innan kunsten. Det vil svekke mangfaldet, kunstens relevans og evna til å spegle befolkninga, seier Jaffery.

Det er alltid krevjande å vere kunstnar. Difor er det viktig med sterk statleg finansiering av kunsten. Og ikkje minst: Når det er stor økonomisk risiko, vil berre dei som har råd til å vere kunstnar, kunne prioritere ein slik karriere. Det vil fort vere ei overvekt av forfattarar som allereie har god økonomi, som kan skrive bøker. Men vi treng ein mangfaldig litteratur når det gjeld både bakgrunn, sjanger og skriftspråk. Norge er eit lite språkområde, det er få bokkjøparar, og mange forfattarar sel veldig lite. Men trass i det, den litteraturen som sel lite, kan ha stor verdi for lesarar og andre forfattarar. I litteraturen som sel lite, kan det vere gull.

Likevel: Fordi Norge har den litteraturpolitikken vi har, og fordi vi har den stipendpolitikken vi har, med det litterære rådet i DnF som les forfattarskap over fleire år og kan tildele stipend, kan Norge få fram forfattarskap av svært høg kvalitet, men som ville ha lidd under ein meir marknadsorientert litteraturpolitikk.

20 millionar ekstra til Statens kunstnarstipend for å opprette 44 nye stipendheimlar kom godt med i ei tid kor det er ekstra krevjande å vere kunstnar.

Bibliotekvederlaget

Bibliotekvederlaget er hjemlet i lov om bibliotekvederlag av 29. mai 1987 nr. 23. Et av hovedhensynene bak bibliotekvederlaget er at opphavergruppene med verk i offentlige bibliotek skal kompenseres for gratis utlån. Vederlaget ytes kollektivt og utbetales til fond godkjent av KUD, jf. bibl. §§ 1 og 4. Vederlagssatsen skal i henhold til lovens § 3 framforhandles mellom staten ved KUD og organisasjonene som er godkjent av KUD.

Elin Øy, generalsekretær i DnF, sitter i forhandlingsutvalget for bibliotekvederlag. Gjeldende avtale ble inngått i september 2021 og gjelder for avtaleperioden 2022–31.12.2024. I henhold til avtale om bibliotekvederlag inngått 13. september 2021 skal vederlaget reguleres ut fra årlig tilvekst i definerte materialtyper angitt i Nasjonalbibliotekets autoritetsregister (vederlagsbestand) og endring i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks foregående år. Det samlede bibliotekvederlaget vil etter gjeldende avtale vokse automatisk forutsatt at bokbestanden øker og konsumprisindeksen er positiv. Fra 2022 til 2023 økte vederlaget med 7,5 prosent.

Bibliotekvederlagsordningen skal evalueres før nye forhandlinger igangsettes, og dette pågår i skrivende stund. Nye forhandlinger skal starte i 2024.

17 fond mottar bibliotekvederlag, for DnFs del går midlene til NFOF, som består av de fire foreningene NBU, NO, DF og DnF. NFOF mottar litt i overkant av 40 prosent av det totale bibliotekvederlaget. Av denne potten mottar DnF 31 prosent.

Kunstnernettverket

Kunstnernettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med spesiell vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett. Nettverket ble etablert i 2011 og samler 19 kunstnerorganisasjoner. Samlet har disse organisasjonene om lag 30 000 medlemmer.

Kunstnernettverkets formål er å gi kunstnerorganisasjonene et forum for behandling av aktuelle saker/prosesser/temaer av felles interesse. Videre skal det gi kunstnerorganisasjonene et nettverk hvor organisasjonene kan søke alliansepartnere i aktuelle saker. Medlemsorganisasjonene beslutter fra sak til sak hvilke initiativer de vil støtte. Deltakelse i nettverket gir ingen generell forpliktelse for det enkelte forbund. Avgjørelser i Kunstnernettverket tas på fellesmøtene.

Organisasjonsrepresentantene som møter på fellesmøtene, må ha tilstrekkelige fullmakter fra egen organisasjon. Forutsetningen for at en sak opptas til videre behandling i nettverket og frontes offentlig i nettverkets navn, er at alle medlemsorganisasjonene stiller seg bak saken.

Konsensusmodellen har bakgrunn i det som skjedde med Norges Kunstnerråd, som forsøkte å være en paraplyorganisasjon (ikke nettverk) og ble nedlagt i 2001 grunnet indre stridigheter. I Kunstnerrådet var det ikke konsensus, men flertallet som avgjorde. Det betydde at organisasjoner kunne oppleve at Kunstnerrådet gikk inn for saker som styrelederen i en organisasjon ikke kunne stå inne for, fordi medlemmene mente noe annet. Konsensusmodellen ble i sin tid valgt fordi det ga trygghet mot å bli overkjørt. Videre er konsensusmodellen viktig for dialogen mellom kunstnerne og for at den oppleves demokratisk. For i det hele tatt å oppnå konsensus ble det vedtatt at det bare skulle være en representativ organisasjon for hvert felt. Nettverket er åpent for landsomfattende kunstnerorganisasjoner som har medlemmer som er profesjonelle kunstnere, og som har som formål å arbeide for medlemmenes faglige, sosiale, økonomiske og ideelle interesser. Organisasjoner hvis medlemmer kan antas å være representert ved en større organisasjon, opptas ikke i nettverket.

Opptak avgjøres i nettverksmøtet og må støttes av alle medlemsorganisasjonene. Nettverket er opprettet og består fordi det søker å finne felles saker kunstnere kan enes om og fronte og fremme.

De fire nåværende utvalgene i Kunstnernettverket er Den kulturelle skolesekken, Kunstnerpolitikk, Trygd og pensjon, Juristutvalget. I tillegg er det en debattgruppe og et arbeidsutvalg med ansvar for koordinering av arbeidet i nettverket. DnF-leder Brynjulf Jung Tjønn har i perioden vært medlem i kunstnerpolitikkutvalget. Nestleder Amalie Kasin Lerstang har vært medlem av Trygd- og pensjonsutvalget.

Arendalsdebatten gjennomført av Kunstnernettverket 2023 handlet om Kunstnarkår. Medvirkende i paneldebatten var Torstein Tvedt Solberg (Ap), Tage Pettersen (H), Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) og Kathy Lie (SV), alle medlemmer av Familie- og kulturkomiteen på Stortinget. Debatten ble ledet av Ellisiv Lindkvist, leder i DF.

Kunstnernettverket var også sterkt til stede under Kulturytring i Drammen. Der bidro DnF-leder Tjønn i tre paneldebatter. Den ene handlet om sensur i kunsten, i denne debatten deltok blant andre daværende kulturminister Anette Trettebergstuen og Grunde Kreken Almeland (V), leder av familie- og kulturkomiteen på Stortinget. Tjønn deltok også i en debatt om skoleverket skal få definere innholdet i Den kulturelle skolesekken, der en tok utgangspunkt i Oxford Researchs rapport om DKS og Kulturtanken. Den tredje debatten handlet om digitale plattformer, KI og kulturpolitikk.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

Honorarsatsene for oppdragstakere i DKS er bestemt i avtale gjeldende fra 1.8.2023 til 31.7.2024 og er som følger:

Honorar for formidlingsdager: minst 5620 kroner.

Honorar for møter og forarbeid/preproduksjon avtalt med oppdragsgiver: 782 kroner.

Kunstnere som utfører arbeid i DKS, skal betales i tråd med bransjestandard, og rettighetshaveres interesser skal ivaretas i henhold til åndsverkloven.

Kunstnernettverket har et eget DKS-utvalg. I dette utvalget sitter Lasse W. Fosshaug, kommunikasjonsrådgiver i Gramart, Elisabeth Sjaastad, forbundsleder Norsk filmforbund, og Anders Hovind, nestleder i Creo – forbundet for kunst og kultur. DKS-utvalget møter i relevante høringer og innspillsrunder.

Kopinor

DnF er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk innenfor utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Egne avtaler, blant annet med Nasjonalbiblioteket, gjelder digital formidling på internett. Gjennom Kopinors avtaler får brukerne enkel tilgang til beskyttet materiale, samtidig som opphavere og utgivere får betalt for sine verk. Hege Munch Gundersen er fra juni 2023 Kopinors administrerende direktør. Tom Remlov er styreleder.

DnF mottok i 2023 3 452 809 kroner i kollektive vederlag fra Kopinor (2022: 3 659 142 kroner).

Kopinors samlede inntekter i 2023 var 459 millioner kroner. Kollektivt vederlag til medlemsorganisasjonene beløp seg til 299 millioner kroner, til utlandet 62 millioner. Videre ble det utbetalt 25 millioner kroner i individuelle vederlag. I tillegg kommer avsetninger av ikke fordelbare midler og av midler til fremtidig fordeling.

De største avtaleområdene er kommunesektoren (inkl. skoleverket) og høyere utdanning. En ny og utvidet avtale med Nasjonalbiblioteket om å legge ut digitaliserte bøker på internett (Bokhylla-avtalen) ble inngått i 2023.

Norwaco

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Hovedvirksomheten er tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjenester. Norwaco inngår avtaler og krever inn vederlag som fordeles til norske og utenlandske rettighetshavere.

Nøkkeltall for 2023

Inntektsført vederlag for 2023 er 419 millioner kroner. Netto finansinntekter er på 19,2 millioner kroner. Netto driftskostnader for 2023 er 20,7 millioner kroner, som tilsvarer ca. 4,9 % av inntektsført vederlag.

Tredjeparts TV- og radiodistribusjon

På lang sikt ser man at tiden man bruker på tradisjonell TV-seing, går ned. Mye av fallet skyldes strømmetjenester som fortsatt er i vekst når det gjelder både antall abonnerende husstander og tjenester tilgjengelig i hver husstand. Alle TV-distributørene tilbyr strømmetjenester som alternativer til ordinære TV-kanaler, og flere har også slanket TV-pakkene sine og lagt inn færre forhåndsvalgte kanaler i kundenes TV-pakker. Dette medfører en reduksjon i antall TV-kanaler som distribueres og nedgang i vederlagsinntektene til Norwaco.

Undervisningsbruk

Avtalen for universiteter og høyskoler ble fra 2023 utvidet med mulighet til å strøomme programmer fra NRKs nett-TV uten tillegg i vederlaget. Med dette har det blitt enklere å benytte TV-programmer i undervisningen.

Bruk i bibliotek og museer

Norwaco inngikk ny løpende avtale med Popsenteret fra 1. januar 2023. Avtalen er i all hovedsak en videreføring av tidligere avtaler og tilnærmet likelydende med avtalen med Rockheim.

Bruk av TV-selskaps arkivmateriale (NRK-arkiv)

Norwaco inngikk en femårig arkivavtale med NRK i 2022. Avtalen dekker alle NRKs egenproduserte TV- og radioprogram sendt første gang før 2015. Etter et overgangsår med redusert vederlag mens NRK har bygget opp tilbudet, betaler NRK for 2023 fullt vederlag iht. avtalen.

TV på offentlig sted

Norwaco tilbyr heldekkende avtale for virksomheter som overfører TV-innhold til publikum på offentlige steder, for eksempel hoteller og treningssentre. Lisensieringen startet opp i 2022. De to første årene har Norwaco prioritert å inngå avtaler med hoteller og andre overnattingssteder.

Privatkopiering

Som privatperson har du lov til å kopiere åndsverk og annet opphavsrettslig beskyttet materiale gratis og dele med nære venner og familie. For dette kompenseres rettighetshaverne gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet. I 2023 ble det bevilget 55,8 millioner kroner til individuell kompensasjon og fordeling gjennom Norwaco.

Bokhylla

Bokhylla-avtalen er et samarbeidsprosjekt om nettilgang til norskpublisert litteratur mellom Nasjonalbiblioteket og norske rettighetshavere, representert av Kopinor. Den første Bokhylla-avtalen ble inngått i 2009 og omfattet da ca. 50 000 bøker fra 1690-, 1790-, 1890- og 1990-årene. En ny, permanent avtale fra 2012 omfattet bøker utgitt til og med 2000. I 2023 ble det inngått ny avtale om utvidelse av Bokhylla som omfatter bøker utgitt til og med 2005, med virkning fra 2024. Bokhylla-avtalen åpner for tilgang til beskyttede åndsverk, men bøkene vil ikke vil være tilgjengelige for

utvikling og trening av kunstig intelligens eller språkmodeller. Forfattere og utgivere blir kompensert for at befolkningen får tilgang til bøkene. Med utvidelsen økes betalingen fra 17 til 24,5 millioner kroner. Avtalen inngås som et prøveprosjekt for 2024 og 2025. Forlag og forfattere har fortsatt mulighet til å trekke bøker fra Bokhylla.

Høyringar

Statsbudsjettet 2023–2024

I høyringsinnspelet til Statsbudsjettet la vi blant anna vekt på å styrke Norsk kulturfond. Kulturrådet søkte i tillegg til prisjustering om ein auke på 172 millionar kroner i 2024 for å styrke dei ulike ordningane i Norsk kulturfond. Regjeringa føreslår berre ein auke på 50 millionar samanlikna med revidert nasjonalbudsjett. Vi er positive til at det blir ein auke for innkjøpsordninga for teikneseriar, men det er negativt at dei fleste av Kulturrådet sine 41 ordningar ikkje får noko meir å rutte med. Dette betyr også at Kulturrådets innkjøpsordning ikkje er ordentleg prisjustert, og forfattarøkonomien kjem svekt ut av årets budsjett.

Vi bad også om meir til kunstnarstipenda: Vi er i ein situasjon der færre har råd til å vere kunstnarar. Det vil gå sterkt ut over mangfaldet og breidda i litteraturen. Det står meir om kunstnarstipenda under *Stipend og Statsbudsjettet*.

Vi bad også om auke i privatkopieringskompensasjonen: Retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsett i åndsverklova for å sikre ålmenta tilgang til kultur. Rettshavarane får økonomisk kompensasjon gjennom eit årleg tilskot i statsbudsjettet. Ordninga blei i 2018 utvida til å omfatte nye rettshavargrupper, litterære og visuelle verk. Norwaco har i sine søknader til departementet gjort greie for kvifor det vil stride mot intensjonen ved utviding av denne kompensasjonsordninga viss utvidinga ikkje fører til auka økonomisk kompensasjon. Men heller ikkje årets statsbudsjett har tatt omsyn til at ordninga er utvida, noko som i praksis betyr lågare kompensasjon per kopierte verk.

Vi bad også om å styrke Norsk Forfattarsentrum: Norsk Forfattarsentrum sitt arbeid er viktig for å sikre økonomien til forfattarane og bidreg til litteraturformidling av høg kvalitet over heile landet til alle. Organisasjonen har opplevd realnedgang over statsbudsjettet sidan 2013.

Vi løfta også kor viktig det er med opphavsrettslege spørsmål i samband med utvikling av norske språkmodellar: I statsbudsjettet føreslår departementet ein auke på 3 millionar kroner for å styrke Nasjonalbiblioteket sitt arbeid med infrastruktur for utvikling av språkteknologi på norsk. Det står at «arbeidet skal vidare medvirke til at utviklingen av norske språkmodeller skjer innanfor opphavsrettslege rammer og avtaler». DnF løfta opp kor viktig det opphavsrettslege spørsmålet er i denne samanhengen. Det er særskilt viktig at Norge går i bresjen for å sikre at opphavsretten til norske forfattarar blir varetatt, der retten til rimeleg vederlag også blir gjort gjeldande i ei oppdatert opphavsrettslov som dekkjer bruk av litteratur i kunstig intelligens, både for språkpolitiske tiltak og ved kommersiell bruk.

Vi etterlyste også meir satsing på leselyst: DnF saknar ei meir konkret og tydeleg satsing på leselyst, i tråd med Hurdalsplattformen, i årets budsjett. Den svenske regjeringa satsar 1,8 milliardar på skulebibliotek og litteratur for at Sverige skal bli ein lesande nasjon igjen. Den norske regjeringa vil også at Norge skal bli ein lesande nasjon, men dette kan vi ikkje sjå i statsbudsjettet. Regjeringa bør

styrke dei to organisasjonane som arbeider dagleg med leselyst, for å gi ei langsiktig og nasjonal satsing på leselyst for alle.

Kunstnarkår

Norge er eit lite språkområde, med ein liten bokmarknad, der særst få forfattarar kan leve av boksalet aleine. Vi er difor heilt avhengige av det litterære systemet, som baserer seg på statleg finansiert kunstpolitikk. Statens kunstnarstipend har kvalitet som eit heilt grunnleggjande prinsipp. No fryktar vi at dette står i fare, noko som skapar stor uro i det norske forfattarmiljøet.

Vi fryktar at forslaga i Kunstnarkår vil:

- Endre den velfungerande litteraturpolitikken vi har i dag, der kunstnarisk kvalitet skal liggje til grunn for tildeling av kunstnarstipend
- Gi ein meir marknadsstyrt litteraturpolitikk, som vil føre til mindre mangfald og kvalitet og breidde blant bøkene
- Gå utover prinsippet om armlengds avstand i stipendtildelingar
- Auke byråkratiseringa i staten

Til kapittel 4.5.3 Vurdering av forvaltninga av kunstnarstipenda

I dette kapittelet føreslår stortingsmeldinga at departementet set i gang eit arbeid med å overføre sekretariatsfunksjonen i stipendkomiteane til Kulturdirektoratet.

Argumentene som blir nytta, er blant anna: 1) Forvaltninga av kunstnarstipenda er ikkje tilstrekkeleg etterprøvbar og transparent, og systemet er ikkje fleksibelt nok til å følgje utviklinga på kunstfeltet. 2) Kunstnarorganisasjonane har ulike føresetnader for å vareta sitt ansvar. 3) Fleire av kunstnarorganisasjonane nyttar dei same stipendkomiteane til å dele ut andre stipend organisasjonane sjølv forvaltar. 4) Kulturdirektoratet har ikkje innsyn i korleis organisasjonane disponerer midlane dei mottar for å honorere medlemmane i stipendkomiteane.

DnF anerkjenner og er heilt samd i desse argumenta. Men DnF er ein av kunstnarorganisasjonane der stipendforvaltninga fungerer godt, og kan difor kvittere ut alle desse problemstillingane. Til punkt 3 kan vi nemne at det er ein styrke at same stipendkomité deler ut både til vederlagsfondet og til Statens kunstnarstipend, då ein nyttar same forvaltningsprinsipp ved utdeling av begge stipenda.

Overordna meiner DnF at ei overføring av sekretariatsfunksjonen til Kulturdirektoratet i større grad vil utfordre prinsippet om armlengds avstand og står i kontrast til det vi les i kapittel 4.1 *Armlengds avstand* om at regjeringa ynskjer å sikre dette prinsippet ytterlegare. Flyttinga vil også gjere avstanden større frå kunstnaren og til sekretariatet som forvaltar stipendet.

Kunstnarorganisasjonane vil miste viktig dialog mellom kunstnar og sekretariat, som gjer det vanskeleg for kunstnarorganisasjonane å fange opp endringar og behov som skjer i feltet over tid, stikk i strid med ynsket i punkt 1. Flyttinga av 23 sekretariat frå kunstnarorganisasjonane vil også føre til unødvendig byråkratisering. DnF handterer aleine nærmare 800 søknader til kunstnarstipend og har allereie ressursar til å handtere denne sekretariatsfunksjonen. Det er lite effektiviserande og økonomisk å skulle erstatte dette med fleire byråkratar. Vi fryktar også at det vil gå på akkord med den viktige rettleiinga, som krev god feltkompetanse.

DnF foreslår difor at regjeringa i staden finn ei mellomløsning, der sekretariatfunksjonen blir verande hos kunstnarorganisasjonar som ynskjer det og der dette fungerer godt, slik som hos DnF. For å sikre at stipendforvaltninga er i tråd med regjeringa sitt ynske, anbefaler vi at det blir inngått ein forvaltningsavtale mellom desse kunstnarorganisasjonane og Kulturdepartementet.

Til kapittel 4.5.4 Stipendkomiteane

I dette kapitlet tar stortingsmeldinga til orde for å endre oppnemningsretten til stipendkomiteen som forvaltar Statens kunstnarstipend. Som argument blir det peikt på at ein må vere medlem i ein kunstnarorganisasjon for å kunne stemme fram kandidatar til stipendkomiteane.

DnF har kriterium for medlemskap som legg vekt på kvalitet. I tillegg til å vere eit profesjonsforbund og ein interesseorganisasjon er DnF ein kunstnarorganisasjon. Det blir stilt både handverksmessige og kunstnariske krav ved medlemsopptak, slik som i andre kunstnarorganisasjonar. Som forvaltar av kollektive vederlag er DnF forplikta til å arbeide for heile forfattargruppa, uansett medlemskap. Det er viktig å påpeike at ikkje-medlemmer også er valbare til stipendkomiteen. Rundt halvparten av alle spørsmål til foreininga om bistand kjem frå ikkje-medlemmar.

Måten statlege stipend for skjønnlitteratur blir delt ut i Norge, er unik og annleis enn innanfor dei andre kunstargruppene. For å vurdere ein forfattarskap må ein lese alle bøkene til denne forfattaren. Stipendkomiteen til DnF, som også blir kalla for Det litterære Råd, les alle skjønnlitterære bøker som kjem ut i Norge. For det tar tid å skrive bøker. Difor tar det tid å lese bøker. Men ved å lese alle bøkene som blir utgitt, har Det litterære Råd ein unik kompetanse på kva forfattarskap som fortener statlege stipend ut frå kvalitet. Denne måten å vurdere kvalitet på kan forsvinne ved å endre på stipendkomiteen. Viss Det litterære Råd forsvinn, forsvinn også ein av grunnsteinane i det norske litterære systemet, som gjer at ukjende og smale kvalitetsforfattarskap kan bli oversett. Kven skal oppdage den nye Jon Fosse viss ein ikkje les og vurderer alle bøkene som kjem ut i Norge?

DnF fryktar for at kvalitetskriteriet blir svekt ved å endre på oppnemningsretten. FF har i sitt høyringsinnspel til kunstnermeldinga, datert 28.06.2022, lagt vekt på at det er viktig at marknaden i større grad skal styre etterspurnad og tilbud: «Bredde og mangfold må ikke alene bestemmes av etablerte premissgivere og utøvere, men må i større grad styres av dem tilbudet er rettet mot. Disse må gis plass som premissgivere. Kulturfeltet må bli bedre til å møte målgruppenes behov og la disse være med på å styre.»

DnF meiner at kunstpolitikk handlar om det motsette. At statleg finansiert kunst skal sikre at det blir mogleg å skape kunst som ikkje er etterspurt i marknaden, men som held høg kvalitet. Slik forfattarskapen til Jon Fosse var i starten.

FF skriv også i høyringsinnspelet: «Vi mener det er riktig at stipendmidler skal fordeles på flest mulig og brukes til å gi støtte til forfattere som kan dokumentere at stipendtildeling vil bidra til å skape ny litteratur.»

DnF meiner at stipendmidlar skal gå til forfattarskap som held høg kvalitet, og trur det vil vere øydeleggjande for framveksten av forfattarar som skriv litteratur av høg kvalitet, viss dette forslaget om å endre oppnemningsretten bil bety at stipendmidlane blir meir jamt fordelt.

DnF kjem difor med eit forslag som kan bevare måten skjønnlitterære forfatterskap og bøker blir vurdert på i dag, samstundes som FF kan få oppnemningsrett:

Stipendkomiteen for vaksen skjønnlitteratur består som i dag med dei same prinsippa for kvalitetsvurdering. Forfatterforbundet får rett til å oppnemne to medlemmar som supplerer Stipendkomiteen for vaksen skjønnlitteratur.

NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem

Skatteutvalget anbefaler at alle dagens mediefritak avvikles. I utvalgets vurdering og anbefaling anføres tre argumenter for å avvike fritakene.

Det første er at dagens fritak innebærer at bøkene som selger mest og trenger minst støtte, får mest. Her har skatteutvalget misforstått formålet med fritaket. Fritaket er ikke en tittelstøtte, men et språkpolitisk begrunnet virkemiddel som virker gjennom økt lesing, av alle bøker, som følge av billigere tilgang til bøker. Som et slags skattefritak på lesing.

Det andre argumentet er knyttet til usikkerhet om priseffekten til forbruker. DnF mener at en merverdiavgift på bøker på 20 prosent vil gi utslag på bokprisene, og tror heller effekten er slik utvalget selv forklarer under et annet kapittel, «Forbrukerne av tjenestene som er omfattet av den reduserte merverdiavgiftssatsen, får en økonomisk fordel ved at de kan kjøpe tjenestene til en lavere pris enn om satsen var høyere.»

Det tredje og siste argumentet som fremmes av utvalget, er at det er uheldig at dagens fritak omfatter publikasjoner på alle språk, all den tid fritaket skal støtte det norske språk. DnF mener tvert imot og mener fritaket vil være avgjørende for lesing og gi en positiv bieffekt for lesing generelt, på alle språk – og for alle lesende i Norge, uavhengig av hvilket språk de leser på.

DnF anbefalte i høringen regjeringen å legge utvalgets forslag under kapittelet 12.4.6 Mediefritakene til side og heller følge linja til EUs oppdaterte mva-direktiv fra 2022, der medlemslandene fristilles til å benytte nullmoms på syv varer som dekker basale behov, deriblant bøker.

Ny nasjonal digitaliseringsstrategi

I juni 2023 ble det offentliggjort at kunstig intelligens skulle være tema i en ny nasjonal digitaliseringsstrategi. I april 2023 ba DnF om at den nasjonale strategien om kunstig intelligens måtte oppdateres eller fornyes til å inkludere et sterkt vern av opphavsrettslig beskyttet materiale. Siden kunstig intelligens nå blir en del av digitaliseringsstrategien, legger DnF til grunn at det vil erstatte eller supplere den nasjonale strategien om kunstig intelligens. Vi ba derfor om at digitaliseringsstrategien i sin behandling av kunstig intelligens inkluderer et sterkt vern av opphavsrettslig beskyttet materiale i møte med kunstig intelligens.

Videre ba DnF om at digitaliseringsstrategien:

- Ser på en reservasjonsløsning for opphavere som ikke ønsker at deres verk skal benyttes til trening av KI. Effektive internasjonale systemer for merking av verk som tilgjengeliggjøres på nett (metadata), vil bli nødvendig for at rettighetshaverne kan reservere seg mot opptrening av KI-systemer, og for å kunne tilrettelegge for kollektiv lisensiering. Dette krever ressurser og satsing. Norske myndigheter bør ta aktivt del i allerede pågående initiativer og investere i at slike systemer kommer på plass og blir obligatoriske
- Gjennomfører en helhetlig lovgjennomgang av åndsverkloven og tilgrensende lovverk for å styrke rettighetshavernes stilling. Vi anser ikke forslaget til gjennomføring av DSM-direktivet i norsk lov som tilstrekkelig. DnF mener at forslaget til gjennomføring av

- direktivets art. 3 og 4 svekker opphavernes posisjon, og at bestemmelsene ikke er selvstendig vurdert opp mot tretrinns-testen som følger av internasjonale forpliktelser
- Ser på hvordan KI kan reguleres slik at deler av litterære verk ikke kan gjengis utover dagens sitatrett
- Inviterer til dialog og informasjonsutveksling med kunstnerorganisasjonene
- Sikrer at det legges til rette for å utrede konsekvenser av kunstig intelligens for kunstfeltet

Forskrift boklov

Forslag til forskrift til boklov ble sendt på høring 4. september 2023 med en høringsfrist 1. desember 2023. Forskriften ble kunngjort 27. desember 2023 og trådte i kraft 1.1.2024.

DnF adresserte i høringen en bekymring for at departementet valgte å ikke benytte forskriftshjemmelen i boklovens § 8 Litteraturabonnement. Litteraturabonnementene er viktige for å få bredden i litteraturen ut til folk. Med innføring av bokloven blir litteraturabonnementene svakere regulert enn under Bokavtalen, hvor litteraturabonnementene var regulert i en tilleggsavtale. DnF understreket i høringen at det er viktig at departementet følger utviklingen av litteraturabonnementene nøye og eventuelt følger opp i forskrift om ordningen skulle svekkes ved innførsel av bokloven.

Videre ba DnF om at forslaget til forskriftens § 1, som unntar aktører fra boklovens §§ 6 første ledd og 7 første ledd, bestemmelsene om skaffe- og leveringsplikt, ble tydeligere. Forfatterforeningen uttrykte bekymring for at formuleringen i forskriften er for upresis, og at det i stor grad vil være opp til den enkelte aktør å vurdere om de faller inn under unntaket – og uansett ordlyd er det viktig at departementet følger opp hvordan unntaket praktiseres.

DnF tok også til orde for at bestemmelsen i forskriftens § 5 må gjøres tydeligere for å dekke det høringsnotatet nevner om at det å ikke kunne gi bort fastprisbundne bøker, også omfatter indirekte rabatteringer.

DnF foreslo at forskriften skrives om til eksplisitt å gjelde de formene for indirekte rabatteringer som fantes da gjeldende bokavtale:

«For å sikre fastprisens betydning og innhold er det ikke tillatt for noen salgskanaler å:

- Gi bort bøker bundet av fastprisen gratis.
- Benytte kjøp av fastprisbøker til opptjening av lojalitets- eller medlemsfordeler i sine ulike bonusprogram.
- Tilby pakker, hvor andre bøker, produkter eller tjenester inngår, knyttet til kjøp av fastprisbøker.
- Bøker i fastpris skal ikke kunne forbeholdes én eller et utvalg av forhandlere.

Uavhengig av bestemmelsene i denne paragraf er det tillatt med fri frakt på bokforsendelser.»

DnF støttet også Foreningen !les' høringsuttalelse og påpekte at det er vesentlig at det i § 5, eller annet egnet sted, sikres at bøker fortsatt kostnadsfritt kan tilkomme kritikere, leselestorganisasjoner som leser og formidler et stort antall bøker, samt juryer eller råd som innstiller til priser og stipend.

Stipend og kvotefordeling

DnF har som hvert år sendt inn høringsuttalelse om stipend og kvotefordeling. Vi pekte her på at vi setter pris på at vår bekymring uttrykt etter tildelingen i 2023, der vi mistet to hjemler i forhold til året før, er tatt til følge, og at det i 2024 er tilkommet to nye arbeidsstipendhjemler. Vi påpekte også at vi etter pris på en moderat økning av diversestipendpotten. Det er svært lenge siden vi så en økning i diversestipendpotten. Behovet for flere stipender har vært stort lenge og er nå større enn noen gang, så vi er takknemlige for at pilen peker oppover.

Det har for DnF vært viktig å peke på at forfatterøkonomien er å betegne som en lappeteppetøkonomi, og i Kunstnerundersøkelsen fra mars 2023 pekes det på at de skjønnlitterære forfatterne ligger lavest inntektsmessig blant forfatterne, de skjønnlitterære forfatterne er også de som har behov for å bruke mest tid på ikke-kunstnerisk arbeid for å få hverdagen til å gå rundt. Økt tilgang på stipend vil kunne motvirke denne trenden og gi større tilgang til å frigjøre tid til å skrive. Stipender er et effektivt virkemiddel i kunstnerøkonomien da de går direkte til dem som skaper kunsten. Et stipend gir forfatteren tid til å skape kunst.

Vi har også poengtert det positive i at søkerne sikres at deres kunstnerskap behandles av profesjonelle lesere, og at disse leserne legger vekt på god skjønnsvurdering av litteraturen. En viktig presisering er at det i stipendkomiteen for de skjønnlitterære voksenbokforfatterne, slik det trolig er i andre stipendkomiteer, legges til rette for at medlemmene av stipendkomiteen får tid og rom til å sette seg grundig inn i kunstnerskapene før diskusjonen om fordeling begynner.

DnF har deltatt et dialogmøte med Utvalget for Statens kunstnerstipend og uttrykt behovet for klargjøring av regelverket rundt fornying av langvarige stipend. Søknaden om fornyelse av de langvarige stipendene behandles nå utenfor den ordinære stipendrunnen, noe stipendkomiteen opplever som problematisk.

Vi vil også peke på at det under stipendkomiteens tredagers stipendmøte i januar 2024 en av dagene var til stede en observatør fra SKS' administrasjon. Stipendkomiteen opplevde besøket som et positivt innslag i arbeidet med å øke forståelsen for arbeidet som gjøres i komiteen.

Leselyststrategien

26. mai leverte DnF innspill til leselyststrategien til KUD. Noen av våre hovedpunkter var at lesestrategien må gjelde hele livet. For at barn skal lese, må voksne lese. Og kanskje like mye som leselyst bør vi snakke om lesekultur. En lesekultur må skapes gjennom økt bevissthet og tid satt av til lesing. Verdien vi har med oss, er avgjørende for om vi velger å lese.

Skjønnlitteraturen kan dessuten være en avgjørende inngang til å diskutere vanskelige temaer i vår tid og til å forstå ikke bare vårt eget liv, men også andre. Det at litteraturen kan øve opp vår evne til innlevelse, er også viktig å fremheve i en lesestrategi.

DnF vil peke på at en av de største utfordringene knyttet til lesing og leselyst er hvis skjønnlitteraturen havner i periferien i skolen. Hvis formidlingen av skjønnlitteraturen primært er et verktøy for å kunne krysse av for læringsmål, da forsvinner litteraturens egenverdi som kilde til estetiske og litterære opplevelser – noe som har noe å si for leselysten. Skolen må være bærer av en lesekultur. Norskfaget bør ha hovedansvaret for å gi barn og unge meningsfulle møter med skjønnlitteraturen. Det er på skolen en kan nå alle elevene, uavhengig av bakgrunn.

Et stort problem med økt resultatorientering er at skolen risikerer å konsentrere seg mest om det som skal måles. Det som er lettest å måle, blir da det som er viktigst å lære, noe som i neste omgang gjør at kunstfagene får mindre plass. I tillegg til selve kunstopplevelsen gir dessuten skjønnlitteratur barn og unge mulighet til å utvikle andre sider ved seg selv enn teorifagene gjør.

En kan gjerne lære om og få kjennskap til litterære virkemidler, og skjønnlitteratur kan selvfølgelig også brukes til å oppnå faglig utvikling i både norskfaget og andre fag. Men skjønnlitteraturen kan ikke reduseres til kun å være et middel.

Det er selvfølgelig at barn må lese på både skjerm og papir. Men vi trenger mer kunnskap om hva lesing på skjerm og digitaliseringa har å si for lesing av litteratur og lengre tekster. En rekke forskningseksempler tilsier at ipadbruk kan svekke leseevnen, og at de som allerede har svake leseferdigheter, får enda dårligere leseferdigheter ved bruk av ipad i skolen.

Forskning viser også at det å bli lest for henger sammen med klasseforskjeller. I Fafo-rapporten «Går fattigdom i arv» fant forskerne at det var stor forskjell hva gjelder det å bli lest for. Langt over halvparten av etnisk norsk ungdom oppga at de ofte ble lest for før de startet på skolen, det samme gjaldt bare en av fem blant ungdom med migrasjonsbakgrunn. Det å bli lest for har betydning for språkutvikling og mestring av skolefagene. Og når forskjellene er så store, må i hvert fall bøkene være tilgjengelige der de trengs mest.

Ifølge Joron Phil, professor ved Høgskolen i Oslo og Akershus (nå OsloMet), er rik tilgang på litteratur avgjørende for elevenes lyst til å lese (Pihl, Joron: «Multiplisitet, myndiggjøring, medborgerskap. Inkludering gjennom bruk av biblioteket som læringsarena». HiOA-rapport 2012 nr. 6. 57 s. Høgskolen i Oslo og Akershus). Nærhet til bøker og stor valgfrihet betyr noe og vekker lyst til å fortsette å lese og til å gå inn i den verden litteraturen tilbyr. Pihl peker på at et godt samarbeid mellom skolebibliotekar og lærere er avgjørende for å utvikle en kultur for lesing i skolen.

Mye tyder på at satsing på bibliotek fører til at bibliotek blir brukt, og at gamle og utdaterte lokaler og krypende budsjett har motsatt effekt.

Det er viktig å styrke DKS og få flere forfatterbesøk i skolen!

Forfattere på besøk i skolen melder om at både litteraturinteressen og elevenes lyst til å skrive skjønnlitterære tekster blir vekket. Forfattere som holder kurs i skapende skriving i skolen, opplever ofte at de elevene læreren ikke forventer at skal skrive, likevel skriver. Forfattere som har vært på besøk i skolen, gir tilbakemeldinger om at skjønnlitteraturen, fortellingen og det å skrive ser ut til å

vitalisere elevene, gir dem lyst til å diskutere og snakke om mellommenneskelige forhold, om seg selv og det samfunnet de lever i. Det igjen gir lyst til å gå inn i bøkens verden og lese.

Sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende

De aller fleste skjønnlitterære forfattere er selvstendig næringsdrivende. Skjønnlitterære forfattere jobber alene, de er ikke ansatt, de får enkeltoppdrag, være seg et formidlingsoppdrag på et bibliotek eller en skole, eller de skriver en tekst til en utstilling.

Skjønnlitterære forfattere med en medianinntekt på 140 000 (kunstnerisk virke) er avhengig av inntekter fra mange ulike steder og har sånn sett en lappeteppeøkonomi. Det er heller ingen garanti for at de vil få sin neste bok utgitt på et forlag. Skjønnlitterære forfatters økonomiske situasjon er uforutsigbar og utsatt for både nyetablerte og etablerte forfattere.

Sykepenger/NAV's forsikringsordning:

DnF mener det er en positiv endring med hvordan folketrygdens korttidsytelser beregnes for dem med kombinerte inntekter. Samtidig er systemet fortsatt komplisert og delvis basert på skjønn, noe som kan være krevende i møte med varierende kompetanse hos NAV på skjønnlitterære forfatters særskilte arbeidssituasjon.

Selv om sykepengedekningen for selvstendige næringsdrivende har økt til 80 prosent fra 17. sykepengedag, er det for lavtlønte kunstnere likevel ikke nok. Spesielt hvis man blir langtidsykemeldt. DnF mener dekningsgraden bør økes til 100 prosent.

Dagens system med frivillig tilleggstrygd må også forbedres. Forsikringen er så dyr at forfatterne ikke har råd til den, og ordningen er dårlig tilrettelagt for dem med kombinasjonsinntekter.

Pensjon:

Skjønnlitterære forfattere med en medianinntekt på 140 000 tar seg sjelden råd til å spare til pensjon, de lave og variable inntekter gjør det vanskelig for skjønnlitterære forfattere å prioritere å sette av penger til pensjonssparing.

Selvstendig næringsdrivende kunstnere, frilansere og korttids- og deltidsansatte har i stor grad basert seg på folketrygdens minstepensjon som eneste pensjonsordning.

Ordningen pensjon fra første krone og dag som trådte i kraft i 2022, er knyttet til prinsippet om at mennesker med lave inntekter og flere arbeidsgivere og inntektskilder ikke skal diskrimineres, men sikres en pensjon å leve av i likhet med andre. Da må det legges til rette for at skjønnlitterære forfattere også må omfattes av ordningen.

Det må sikres tjenestepensjonsrettigheter på den type inntekter skjønnlitterære forfattere faktisk har, være seg lønn fra korte ansettelse, frilansinntekter (inntekter fra ikke-ansatt lønnsarbeid), arbeidsstipender. DnF mener at all inntekt skal telle med i opptjeningen av pensjon.

Statens kunstnerstipend/arbeidsstipendene utbetales som lønn. Det er derfor nærliggende at det også skal være en tjenestepensjonsordning knyttet til disse stipendene. Prinsippet om en egen

pensjonskonto åpner strukturelt opp for en bredere tenkning, og ordningen bør kunne favne tjenestepensjon fra oppdrag og eventuell supplerende pensjonssparing.

DnF støtter Creo og Kunstnernetverket sitt innspill og slutter oss til følgende punkter:

- Sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) må økes til 100 prosent fra 17. sykedag.
- Det må utredes hvordan selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) kan opparbeide seg bedre rettigheter for de første 16 sykedagene, enten gjennom en utvidet rett til sykepenger eller gjennom en gunstigere forsikringsordning.
- Det må utredes en inntektssikringsordning for selvstendig næringsdrivende tilsvarende dagpenger som tar hensyn til kunstnerøkonomien.
- For å finansiere utvidede sosiale rettigheter bør det utredes, og vurderes å innføre, en oppdragsgiveravgift
- Det må arbeides videre med å løse kunstneres og kulturarbeideres pensjonsutfordringer og manglende tjenestepensjonsrettigheter. En god start vil være å innføre tjenestepensjonsrettigheter på alle arbeidsstipend, jf. prinsippet om pensjon fra første dag og første krone.
- Det bør innføres minstefradrag på næringsinntekt, tilsvarende dagens minstefradrag på lønnsinntekt. Dette for å motvirke den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlaget av trygdeytelser.
- Det bør opprettes et spesialisert NAV-kontor hvor man kan samle, og opparbeide seg bedre kompetanse på kulturfeltets særegenheter og på syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter.
- NAV bør i større grad kunne tilby kurs og foredrag i de nevnte gruppens sosiale rettigheter, også i anledning relevante bransje- og fagforumer (konferanser, seminarer osv.).
- Informasjonen på NAVs hjemmesider bør tilpasses grupper som ikke faller inn under en «A4 kategori», men har en kombinasjon av inntektsformer.

Gratisarbeid

DnF har i perioden, i samarbeid med Norsk Forfattersentrum og de andre forfatterorganisasjonene, fortsatt arbeidet mot gratisarbeid med mål om å få redusert forventningene om at forfattere skal jobbe gratis, og redusert faktisk gratisarbeid. Normalkontrakten er tydelig på at en forfatter kan si nei om vederlaget er lavere enn det som må antas å være rimelig. Forfatteren kan altså benytte vernet i normalkontrakten og si nei til publisering, tross forlagets samtykke.

Forfattere skal på ingen måte forventes å jobbe gratis. I september sendte Norsk Forfattersentrum, DnF, NBU, NFFO og FF, via Forfattersentrum, en e-post der det ble minnet om at ingen forfattere skal måtte ta på seg ubetalte oppdrag, hverken for forlag eller for andre oppdragsgivere. Det ble også oppfordret til å ta kontakt med en av organisasjonene ved behov for råd, hjelp og støtte.

I denne årsmøteperioden, som i fjor, er det også sendt en henvendelse til den forlagseide Krimfestivalen fra Forfattersentrum, FF, NBU og DnF med oppfordring om å tilby alle medvirkende forfattere honorar. Arrangørene svarer på henvendelsen og peker på forhandlingsbordet. Arbeidet mot gratisarbeid vil fortsette.

NRK

NRK-avtalen ble inngått sommeren 2021 og regulerer vilkårene for NRKs bruk av verk skapt av medlemmer av DnF og NBU. Avtalen gir fortsatt NRK en tidsbegrenset rett til tilgjengeliggjøring av produksjoner med utdrag av verk og kortere verk, men den originære rettighetshaveren kan på sin side kreve at bruken av verket fjernes etter 10 år. Avtalen får anvendelse for alle produksjoner NRK eier. I tillegg ble honorarene i den nye avtalen justert opp. Avtalen skal følges opp med årlige møter mellom partene, og DnF er for tiden i dialog med NRK om et nytt møtetidspunkt. NRK Kultur vil der presentere bruken av opplest litteratur i NRK Kultur siste året. Ambisjonen er å gjøre litteraturen enda viktigere for NRKs publikum og å nå flere med godt litteraturinnhold. NRK-plakaten vedtatt av Stortinget definerer statens krav til NRKs virksomhet. I § 17 forsikres det at kanalen skal ivareta "en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og kulturinstitusjoner".

SIKRE ET MANGFOLD AV SKJØNNLITTERÆRE UTGIVELSER OG FÅ BOKBREDDEN UT TIL LESERNE

Kulturrådet og Kulturdirektoratet

Kulturdirektoratet er en underliggende virksomhet under KUD. Kulturdirektoratet er sekretariat for Kulturrådet, SKS og Fond for lyd og bilde. I tillegg har Kulturdirektoratet oppgaver på vegne av departementet. Det omfatter forvaltningsansvar for en rekke museer og kunst- og kulturinstitusjoner, arbeid med kulturell kreativ næring, internasjonalt kultursamarbeid, nasjonale minoriteter og mangfold i kultursektoren, samt statistikk og analyse for kultursektoren.

Kulturrådet består av 10 medlemmer som er faglig uavhengige i sitt arbeid. Oppgavene til Kulturrådet er å forvalte Norsk kulturfond og andre statlige tilskudd. Kulturrådet er også et rådgivende organ for staten i kulturspørsmål. Kulturrådet og Norsk kulturfond har i mer enn femti år ivaretatt prinsippet om armlengdes avstand.

KUD foreslo endringer i lov 7. juni 2013 nr. 31 om Norsk kulturråd (kulturrådsloven). Grunnen til at det er behov for lovregulering av Kulturrådets virksomhet, er knyttet til at dette er et armlengdesavstandsorgan. DnF spilte inn til lovutkastet at det måtte presiseres at kunst- og kulturfaglige skjønnsvurderinger og avgjørelser knyttet til fagfelle vurderingen som gjøres i Kulturrådet, ikke kan delegeres til sekretariatet.

Norsk kulturfond

Kulturfondet bidrar til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Innkjøpsordningen for skjønnlitteratur som ligger under Kulturfondet, skal bidra til at ny norsk skjønnlitteratur blir skapt, utgitt, spredt og lest. Ordningene sørger for at det finnes en bredde og et mangfold i den samlede norske litteraturen, og gir bibliotekets lesere oppdaterte boksamlinger. DnF har igjen i 2023 understreket overfor politikere og embetsverk at Norsk kulturfond må styrkes.

Innkjøpsordningene

Økonomien i Kulturfondet og med det innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur har lenge vært presset. Den skjønnlitterære ordningen er automatisk, noe som innebærer at alt som holder en viss kvalitet, kjøpes inn og distribueres til landets bibliotek. Det finnes ingen maksgrænse for hvor mange

titler som kjøpes inn årlig, og dermed kan utgiftene bli høye når antallet påmeldte bøker stiger, noe som har vært tilfellet de siste årene. Det er en jevn økning i antall påmeldinger til ordningen. Nye retningslinjer innført i 2021 omfatter en automatisk avkorting på forlagsandelen i den automatiske innkjøpsordningen for skjønnlitteratur for voksne hvis antallet påmeldte titler overskrider budsjettet i ordningen. For den automatiske innkjøpsordningen for skjønnlitteratur for barn og unge vil det også kunne innføres avkortinger dersom antall påmeldinger viser seg å være sterkt stigende, men dette har hittil ikke vært aktuelt. For 2022 var taket på forlagsavkortingene på 22 prosent, i 2023 var det på 15 prosent, i 2024 er det på 14 prosent.

Boklov og fastpris

1. januar 2024 trådte bokloven i kraft, og dens formål er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i litteraturen som utgis i Norge, og å sikre at alle i landet har god tilgang til denne litteraturen. Litteraturabonnementene knyttet til fastprisordningen er også viktig for å få litteraturen rundt i landet og ut til folket. Under kapittelet om høringsuttalelser finnes nærmere omtale av litteraturabonnementene i boklovsforskriften. Selve bokloven er nærmere omtalt under kapittelet Forfatterøkonomi.

Merverdiavgiftsfritak for omsetning av bøker

Helt siden 1960-tallet har det vært merverdiavgiftsfritak på trykte bøker. Hensynet bak reglene er at det ble ansett som uheldig å avgiftsbelegge det trykte ord i et så lite språksamfunn som det norske. I 2019 ble fritaket utvidet til også å gjelde elektroniske bøker og tjenester for elektroniske bøker, strømmetjenester.

Virkemiddelet er både språk- og litteraturpolitisk og er et slags skattefritak på lesing som gir bedre tilgang på bøker og mer bruk av språket enn om merverdiavgiftssatsen hadde vært høyere.

Merverdiavgiftsfritaket for bøker er foreslått avviklet flere ganger de siste ti årene blant annet av Skatteutvalget (NOU 2014:13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi), Produktivitetskommissjonen (NOU 2015:1 Produktivitet: grunnlag for vekst) og utvalget som vurderte en forenklet merverdiavgift (NOU 2019:11 Enklere merverdiavgift med én sats).

I 2022 kom Skatteutvalget med sin NOU 2022:20 *Et helhetlig skattesystem*, som også foreslår å avvikle merverdiavgiftsfritaket for bøker og medier. Utvalget begrunner det med at dagens fritak innebærer at utgavene som selger mest og trenger minst støtte, får mest. Utvalget peker også på at det er uheldig at dagens fritak omfatter publikasjoner på alle språk, all den tid fritaket skal støtte det norske språket.

Høyre foreslår også å kutte merverdiavgiftsfritaket på bøker i sitt alternative statsbudsjett for både 2023 og 2024. «Momsfritak er et lite målrettet virkemiddel», var eneste forklaring i budsjettforslaget 2023.

DnF har pekt på at virkemiddelapparatet i litteraturpolitikken er sammensatt, det er nettopp det som gjør den så god. Merverdiavgiftsfritaket er språkpolitisk begrunnet og virker gjennom økt tilgang på bøker og økt lesing.

Kritikk og kritikkens kår

Flere forfattere opplever dessverre færre og færre anmeldelser av bøkene sine. Det er en stor utfordring at det eksisterer lite offentlig kritikk av norske skjønnlitterære bøker.

DnF har tett dialog med Kritikerlaget. På årets debutanttreff, som i fjor, inviterte vi generalsekretær i Kritikerlaget til å redegjøre for kritikkens og litteraturkritikernes kår.

DnF støtter Kritikerlagets seminar for 2024, samt Kritikerprisen for 2024. DnF er videre offisielt støttemedlem av Kritikerlaget.

DnF fremmer kritikkens betydning i innspill der det er relevant, og vektlegger kritikkens betydning i innspill og møter med politikere og embetsverk.

Leselyststrategi

DnF ynskjer ei meir konkret og tydeleg satsing på leselyst, i tråd med Hurdalsplattformen. For eksempel satsar den svenske regjeringa 1,8 milliardar på skulebibliotek og litteratur for at landet skal bli ein lesande nasjon igjen. Den norske regjeringa vil også at Norge skal bli ein lesande nasjon, men då må satsinga konkretiserast. Vi viser elles til høyringsinnspelet til leselyststrategien under *Høyringar*.

Samisk litteratur

I tråd med innspill fra bl.a. DnF har den vedtatte bokloven som mål å bidra til å fremme kultur- og kunnskapsformidling også på de samiske språkene.

I den alternative kunstmeldingen blir det presisert at «Situasjonen for original litteratur på samisk for barn og unge er i stor krise. Det må sikres utgivelser av original litteratur på samisk for barn og unge. Nå må det gjøres et stort løft for barne- og ungdomslitteraturen på samisk».

DnF er en av flere organisasjoner som står bak alternativ kunstmelding, som du kan lese mer om senere i årsmeldingen.

DnFs litterære råd har i dag gjennom sitt medlem Synnøve Persen, som skriver på nordsamisk og bokmål, en god kompetanse på det samiske.

Bibliotek og skulebibliotek

DnF støttar Aksjon skulebibliotek som meiner at forskrift til opplæringslova må stille tydelege krav til måla og tilgjengelegheita til skulebiblioteka. Eit godt skulebibliotek bidreg til:

- Bygging av språk- og lesedugleik, leselyst og til å formidle litteratur til elevane
- Kunnskap om informasjonsinnhenting, kritisk lesnad og kjeldekritikk
- Å skape eit psykososialt rom
- Å utjamne sosiale, kulturelle og digitale ulikskapar mellom elevane

Aksjon skulebibliotek

Aksjon skulebibliotek er en gruppe som arbeider politisk for å lovfeste flere og bedre skulebibliotek. Aksjon skulebibliotek ble etablert i 2016 og er et samarbeid mellom flere foreninger, deriblant DnF. Aksjon skulebibliotek mener at et godt skulebibliotek kjennetegnes av følgende kriterier:

- 1 Skolebiblioteket er et sentralt redskap i elevenes læring.
- 2 Elevene har tilgang til skolebiblioteket i skoletiden, og det benyttes aktivt på alle klassetrinn.
- 3 Skolebiblioteket er innholdsmessig utstyrt for å møte de behov som følger av den ordinære opplæringen.
- 4 Skolebiblioteket driftes og utvikles av personale med bibliotekfaglig kompetanse.
- 5 Skolebibliotekaren samarbeider aktivt med lærerne om bruk av biblioteket i fagene.
- 6 Skoleledelsen er ansvarlig for at skolebiblioteket er integrert, er en del av skolens planer og har nødvendige ressurser.

Aksjon skolebibliotek har i perioden bestått av Kristine Isaksen (NFFO), Veronicha Bergli (Bibliotekarforbundet), Nina Bigum Udnesseter (Skolebibliotekforeningen), Jan Christopher Næss (NO), Anne Brit Ingholm (NBF Skole) og Ida Endestad (Norsk Forfattersentrum).

Aksjon skolebibliotek har hatt en travel periode og gjort mye viktig arbeid. Blant annet har gruppen vært i møte med SV i forbindelse med Stortingets behandling av opplæringsloven, deltatt på seminarer om leselyststrategien, vært på muntlig høring på Stortinget om opplæringsloven og kommet med innspill på høringsmøtet til ny nasjonal leselyststrategi. De har også sendt inn høringsinnspill til stortingsmelding om ungdomstiden og skoleårene 5.–10. trinn. Gruppen hadde også et eget arrangement under Arendalsuka. Nylig ble det også sendt inn høringssvar på forskriften til ny opplæringslov, se forrige avsnitt. 15. mars inviteres det til et statusmøte for aksjonen, hvor man skal diskutere hvordan arbeidet for å fremme skolebibliotek best kan ivaretas videre.

Kunstig intelligens (KI)

«Jon Fosses tone og dybde kommer fra et sted KI ikke kan nå. Oliver Lovrenskis språk oppstår i kulturmøter, ikke maskinmøter», skreiv Erlend Loe i ein kommentar i Adresseavisen i oktober 2023. Vi trur og håpar også dette.

Men det at generativ KI ikkje kan erstatte kunsten, betyr ikkje at vi i DnF er uberørt av denne teknologien. For kan generativ KI påverke forfattarane sine moglegheiter til å tene pengar? Kva med våre kollegaer, som illustratørar og omsetjarar, vil dei bli erstatta i større grad av teknologien? Kva med bruken opphavsrettsleg beskytta materiale til å trene språkmodellar? Korleis skal ein få betalt for bruken av opphavsrettsleg beskytta matarie, og korleis skil ein mellom statleg forskingsdriven, språkpolitisk begrunna utvikling versus ein meir kommersiell bruk? Kven har rettar – og kven har eventuelt rett på vederlag – er det berre forfattaren, eller er det forfattaren og forlag? Spørsmåla er mange i denne saka.

Så litt om kva DnF har gjort og gjer med generativ kunstig intelligens:

ChatGPT blei lansert i november 2022. Ei teneste som gjorde at alle oppdaga KI, eller såkalla generativ KI, ein teknologi trent og mata med innhald, som kan skape nytt innhald. Då ChatGPT blei lansert, begynte DnF å få spørsmål frå forfattarar som var bekymra. DnF engasjerte difor i starten av 2023 ein jurist til å hjelpe oss med å kartlegge opphavsrettslege spørsmål og status på lovgivingsarbeidet i Norge og internasjonalt. Og vi utarbeidde ein plan for korleis DnF skulle arbeide med å adressere opphavsrettslege spørsmål inn i dei pågåande politiske prosessane knytt til KI.

Vi las regjeringa sin nasjonale strategi om KI frå 2020 – der var ikkje opphavsrett nemnt i det heile. DnF tok initiativ til å sende ein førespurnad til regjeringa si leing ved Statsministerens kontor, Kommunal- og distriktsdepartementet og KUD, der vi ba om:

- Å bli invitert til eit snarleg møte der vi kunne bli orientert om regjeringa sitt arbeid knytt til opphavsrettsleg beskytta materiale og kunstig intelligens
- At den nasjonale strategien om kunstig intelligens skulle bli oppdatert eller fornya til å inkludere eit sterkt vern av opphavsrettslag beskytta materiale
- At vi jamleg skulle bli orientert om regjeringa sitt arbeid nasjonalt og internasjonalt, knytt til desse spørsmåla
- At norske styresmakter skulle gi tydelege signal til EU og andre premissgivande lovgivarar

Bak førespurnaden stod DnF, DF, FF, Kritikerlaget, NFFO, NO og NBU. I perioden frå førespurnaden blei sendt, til vi blei invitert på møte, kunngjorde statsminister Jonas Gahr Støre at den planlagde digitaliseringsstrategien fekk eit tilleggsmandat: kunstig intelligens.

Vi skal ikkje ta på oss æra for dette, men vi var definitivt med på å leggje press. I august 2023 møtte samtlege skribentorganisasjoner to departement der vi var samla om eit felles bodskap formulert gjennom fire punkt:

- 1 Opphavsrettsleg spørsmål må bli ein del av digitaliseringsstrategien
- 2 Oppdatert lovverk
- 3 Kompensasjonsordning for opphavarar ved bruk av verka deira
- 4 Kunnskapsutveksling mellom styresmaktene og skribentorganisasjonane

På DnF sitt årsmøte i 2023 blei også KI ein del av handlingsprogrammet til DnF, der foreininga blant anna forpliktar seg til:

- Å følgje problemstillingar knytt til opphavsrett og kunstig intelligens (KI). DnF har engasjert ein jurist for å peike på opphavsrettslege utfordringar for forfattarar knytt til kunstig intelligens, og for å gjere greie for prosessar og utvikling i lovgivinga på feltet
- Å adressere problemstillingar knytt til kunstig intelligens i politiske møte

I november 2023 var det innspelsmøte i Kommunal- og distriktsdepartementet til arbeidet deira med kunstig intelligens i digitaliseringsstrategien. Kunstnernetverket var til stades og snakka om kor viktig det er å sikre opphavsretten, og at dette må inn i den nasjonale strategien. DnF leverte også eit skriftlig innspel til strategien i slutten av november. Der adresserte vi kor viktig spørsmålet om opphavsrett er, og både retten til å gi aksept til bruk og retten til vederlag ved bruk.

Forfattar og brageprisnominerte Inga Strømke, for boka «Maskiner som tenker», sit i eit ekspertutval som også skal gi bidrag til digitaliseringsstrategiens del om kunstig intelligens. Ho sa i eit innlegg i Aftenposten at opphavsrettsspørsmålet er eit av tre viktige spørsmål som må bli prioritert i første omgang. Ho sa også at det er liten grunn til å tru at EU vil løyse denne floken for oss. Det siste heng truleg saman med at norske politikarar ofte viser til prosessar i EU når desse spørsmåla blir reist. Også her har DnF moglegheit til å delta med innspel, noko vi vil benytte oss av.

Det skapte uro blant skribentorganisasjonane då Forleggarforeiningas direktør tidlegare i 2023 uttalte at norsk KI treng norsk innhald, utan å nemne opphavsrett i denne samanhengen. Samtidig

inviterte Forleggarforeininga forfattarforeiningane til å slutte seg til nokre felles køyrereglar for KI som i svært liten grad forplikta forlaga. Forfattarforeininga takka nei til desse køyrereglane, og i etterkant har vinden dreidd, fleire enkeltforlag har vore ute og uttalt at materiale som er beskytta av opphavsrett, ikkje kan bli brukt til trening av kunstig intelligens, og seinare gjekk også Forleggarforeininga ut med same melding. Det er vi glade for.

Samtidig har dei tre skjønnlitterære forfatterforeiningane, DnF, FF og NBU, arbeidd saman om eit tillegg til normalkontrakten som regulerer bruken av litterære verk og KI.

Det er viktig å nemne at ideen om KI-appendiks kom etter eit initiativ frå DnF-medlem Hilde Rød-Larsen, som hadde fått utforma eit appendiks då ho signerte ein bokkontrakt hausten 2023. Etter dette tok DnF initiativ til utforminga av eit appendiks, som etter nokre rundar med forhandlingar blei til ein avtale som både forfattersida og Forleggarforeininga kunne bli samde om februar 2024. Avtalen blei slik:

Addendumet

Addendum til Normalkontrakten, utarbeidet av Den norske Forfatterforening, Forfatterforbundet, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere og Den norske Forleggerforening november 2023.

Om generativ kunstig intelligens

- a) Forlaget kan ikke bruke Verket eller gi tredjeparter tillatelse til å bruke Verket til å trene kunstig intelligens-teknologier og -modeller.
- b) Forlaget garanterer at det ikke vil la Verket bli behandlet eller bearbeidet med kunstig intelligens-teknologier eller -modeller, ut over vanlige tekst- og rettefunksjoner i skriveprogram, med mindre dette er avtalt med forfatteren.
- c) Forfatteren garanterer at Verket ikke er skrevet av kunstig intelligens-teknologier eller -modeller, ut over vanlige tekst- og rettefunksjoner i skriveprogram. Hvis verket inneholder tekst som er generert av kunstig intelligens skal forlaget opplyses, og teksten merkes, som ved andre kildereferanser.
- d) Med KI-teknologier menes modeller og verktøy som *ChatGPT, GPT-4, BERT, DALL-E* og liknende tjenester som kan frembringe og skrive om tekster og andre kunstneriske uttrykk i tilknytning til verket.»

Den norske Forfatterforening, Forfatterforbundet, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere og Den norske Forleggerforening er enige om at følgende punkter legges til som addendum til alle nye Normalkontrakter som inngås mellom forfatter og forlag.

Foreningene er også enige om at bestemmelsene bør gjelde for tidligere utgitte titler. For forfattere som ønsker det, kan addendumet utformes som en selvstendig avtale, hvor tidligere titler blir spesifisert.

Formålet med appendikset er å sikre at verket kun benyttes på de måter som er dekket i gjeldende normalkontrakt.

Appendikset er ment som en garanti for forfatterens og verkets kunstneriske integritet, og til sikring av forfatterens rettigheter frem til det eventuelt foreligger en omforent ordning for kollektiv klarering av opphavsrettigheter ved bruk av litterære verk for trening av KI.

I slutten av september 2023 avdekte VG at dei hadde funne verk av norske forfattarar i datasettet Books3, som er blitt brukt til å trene kunstig intelligens – utan løyve. DnF sjekka alle DnFs 750 medlemmer mot denne databasen og fann ut at 32 av DnF sine medlemmer hadde eit eller fleire verk i datasettet og mest sannsynleg hadde vore ein del av treningsdata til ChatGPT og LLaMA.

Å gå til søksmål mot dei store internasjonale teknologiselskapa i verda er komplisert, noko som kon fram i Aftenposten 28. september. Der hevda jusprofessor ved UiO, Ole-Andreas Rognstad, blant anna at «det er flere prosesser og regler i EU som kan gjøre det juridisk komplisert å vinne frem med et søksmål».

Difor er det viktig at heile bokbransjen no utforskar og arbeider vidare med kva rettar forfattarar har i denne saka, og dessutan at styresmaktene utviklar reguleringar som sikrar opphavsretten.

Difor kan søksmålet til dei amerikanske forfattarane mot OpenAI bli viktig i denne samanhengen. Dei store teknologiselskapa er vanskelege å kjempe mot, men viss dei amerikanske forfattarane vinn fram, kan det gjere det enklare for forfattarar i resten av verda å gå til rettslege skritt. Vi kjem til å følgje utviklinga i denne saka tett og ha kontakt med den amerikanske forfattarorganisasjonen Authors Guild. Vi kjem også til å ha tett kontakt med søsterorganisasjonane våre i Norden og Europa elles.

Samtidig vil vi også ansvarleggjere norske politikarar om at det no hastar med å få på plass KI-reguleringar som vernar opphavsretten, og at dei må jobbe tett opp mot EU og EUs AI Act, som blant anna krev at teknologiselskapa skal vere transparente når det gjeld kva materiell dei brukar til å trene KI.

DnF reagerer sterkt på at opphavsretten er blitt misbrukt, og vil også samarbeide med dei andre skribentorganisasjonane, forlag og agentar for å vareta dei misbrukte forfattarane sine rettar og interesser på best mogleg måte. KOPINOR har også begynt å sjå på korleis dei kan bistå opphavarar i å sikre rettar til åndsverk i samband med kunstig intelligens, og spesielt korleis ei lisensordning for slik utnytting eventuelt kan sjå ut.

DnF har også, saman med dei andre skribentorganisasjonen, tinga ei juridisk vurdering av ulike modellar for å kompensere eller betale for slik bruk, enten gjennom ei lisensløyving som vi kjenner frå kopiering, eller gjennom ei kulturpolitisk ordning, som vi kjenner frå bibliotekvederlaget. Ein kan tenke seg ulike modellar for det som er offentlege tenester, og det som er meir kommersielle modellar. Utgreiinga skal også sjå på kva rettar forlaga eventuelt har ved slik bruk.

Dei norske forskingsmiljøa som jobbar med å utvikle norske språmodellar, er kjent med at datatilgangen til vårt materiale er god – og det skuldast pliktavleveringa og Nasjonalbiblioteket sitt digitaliseringsarbeid. På ein nyleg konferanse om kunstig intelligens sa Nasjonalbiblioteket at det berre var å «trykke på ein knapp», så kunne dei dele dette materialet.

Vi er ekstra på vakt rundt dette. No som vi er ferdige med EU-direktivet med bokstavkombinasjonen CRM, kjem DSM (eller digitalmarkedsdirektivet). Og i nabolanda våre, som ligg litt framfor i EU-løypa, har dette direktivet skapt stor uro, fordi det heimlar eit unntak frå eineretten, altså forfattaran sin einerett til verket, til tekst- og datautvinning (TDM), som er maskinbasert analyse av store mengder data for å oppnå kunnskap. KUD meiner at trening av KI i dei fleste tilfelle vil kome inn under definisjonen av TDM i DSM-direktivet.

Dette er det mest sannsynleg dei store teknologiselskapa som har lobba inn for lenge sidan. Og dei ligg ikkje på latsida. 30. oktober sende ei gruppering kalla TechNet – The Voice of the Innovation Economy, som består av Apple, eBay, Cisco, Google, Meta, Paypal, Amazon, Visa, Uber, Airbnb med fleire – eit seks siders notat til det amerikanske opphavsrettskontoret der dei gir uttrykk for sitt syn på opphavsrett og trening av kunstig intelligens. Og det går ikkje i opphavars favør.

KUD har gitt Nasjonalbiblioteket i oppdrag å «sette i gang et koordinert forsknings-/utviklingsprosjekt for om mulig å undersøke verdien av opphavsrettslig beskyttet materiale i trening av norske generative språkmodeller. Relevante norske forskningsmiljøer skal inviteres til å delta i prosjektet. Forfatterne og forleggerne organisasjoner inviteres til å følge prosjektet. Vi ber videre om at Nasjonalbiblioteket, på bakgrunn av resultatene fra forskningsprosjektet, vurderer grunnlaget for en eventuell kompensasjonsordning for norske rettighetshavere, og eventuelt utarbeider forslag til en slik ordning».

Det er med andre ord meir enn nok å gjere på dette området i tida som kjem, og samarbeid på tvers av landegrensene blir kanskje viktigare enn nokon gong. Samtidig som vi også har sterkt tru på ei særnorsk løysing som kjem opphavarane til gode. DnF kjem til å følgje nøye med framover og vil alltid kjempe for best mogleg vilkår for norske skjønnlitterære forfattarar.

Kunstnarkår – stipendkomitedebatten

I midten av januar blussa det opp ein viktig debatt om oppnemningsretten til stipendkomiteen for skjønnlitterære forfattarar hos SKS. Bakgrunnen er at det i kunstnarmeldinga Kunstnarkår står: «Departementet meiner systemet for kva organisasjonar som har rett til å oppnemne medlemmer til stipendkomiteane, må innrettast slik at organisasjonar som reelt sett representerer kunstnarar, etter ei vurdering kan få rett til å oppnemne medlemmer av komiteane.»

Litteraturfeltet med DnF og FF blir nemnt som eit konkret døme.

Kvalitet er heilt avgjerande for utdeling av SKS og eit krav politikarane sjølv har sett til forvaltning av midlane. I forskrifta om stipend står det: «Ved tildeling av stipend skal det bare legges vekt på kunstnerisk aktivitet og kvalitet.» Kunstnarkår er også tydeleg på dette: «Målet om å skape kunst- og kulturuttrykk av ypparste kvalitet må liggje til grunn for kulturpolitikken.»

I dag er det 23 norske kunstnarorganisasjonar som oppnemner medlemmar til stipendkomiteen innanfor sitt kunstfelt. Kunstnarorganisasjonane har legitimitet til å gjere dette, fordi dei fleste har inntakskrav som kvalitetssikrar at medlemen sjølv held høg kvalitet som kunstnar. Dette er i tråd med fagfelle vurderinga, der kunstnar skal vurdere kunstnar, som blir løfta opp som eit viktig prinsipp i

Kunstnarkår. Som kunstsosiolog Dag Solhjell skriv i Morgenbladet 15.03.2019, har staten krevd «at kunstnerorganisasjonen må ha så strenge medlemskrav at det enkelte medlem anses å representere en så høy kunstnerisk kvalitet at medlemmet selv er eller har vært aktuell som stipendmottager. Uten det vil ikke staten ha tiltro til at medlemmene har tilstrekkelig kompetanse til å velge medlemmene av stipendkomiteen blant sine kolleger, eller selv å sitte i komiteene for å vurdere sine kollegers kunstneriske kvalitet. Det er altså en kvalitetssikrende sammenheng mellom stipendtildeling og medlemskrav i kunstnerorganisasjonene».

På litteraturfeltet er det DnF som har denne oppgåva i dag gjennom Det litterære Råd. DnF har sidan Kunstnarkår blei offentleggjort juni 2023, jobba strategisk for å få fram vårt synspunkt på det som står i kunstnarmeldinga. Denne hausten har vi vore i kontakt med politikarar, andre kunstnarorganisasjonar og Utvalet for Statens stipend og garantiinntekter for kunstnarar. Vi har også fått fram vårt syn i media, blant anna gjennom artiklar i Klassekampen og Morgenbladet.

Arbeidet har blitt intensivert utover hausten, då det var frist for skriftlege høyringsinnspel 11. desember 2023 og munnleg høyring 14. desember på Stortinget. I januar arbeider stortingspolitikarane i familie- og kulturkomiteen med merknader til Kunstnarkår, før dei i februar avgir innstilling og det vidare arbeidet igjen går tilbake til departementet.

Norge er eit lite språkområde og har ein liten bokmarknad. Det er berre nokre få som kan leve av bokalet aleine. Utan den kunstpolitikken vi har i Norge, ville berre dei som har råd til å skrive bøker, kunne gjort det. Statleg finansiert kunstpolitikk skal sikre at kvalitetskunst har moglegheit til å klare seg, sjølv om den sel lite.

Det finst ulike ordningar i litteraturen som stimulerer til at det kjem ut mange skjønnlitterære bøker i Norge. Vi har innkjøpsordninga, normalkontrakten og bibliotekvederlaget, i tillegg til andre vederlagordningar. Statens kunstnarstipend er eit verktøy for å fremje kunstnarisk kvalitet og aktivitet. Vi har mange svært kvalifiserte forfattarar, diverre er det altfor få stipend. Kunstnarstipend er difor eit knappleiksgode. For å prioritere blant alle dei kvalifiserte forfattarane treng vi ei ordning som på best mogleg vis kan vurdere kven som skal få stipend. DnF meiner den beste ordninga er å lese bøkene som blir utgitt, godt og grundig og deretter diskutere kvaliteten, slik Det litterære Råd, som er eksisterande stipendkomité, gjer.

Viss oppnemningsretten til stipendkomiteen blir endra, kan det bety slutten på Det litterære Råd og korleis stipendkomiteen for skjønnlitterære forfattarar arbeider.

I Morgenbladet 15. desember 2023 uttalar leiar i FF Eystein Hanssen:

– Den måten å jobbe på er det Det litterære Råd som har lagt opp til. Vi møter stadig argument om at DnF har gjort ting slik eller slik, men det er ikkje vits i å starte ei eiga forfattarforeining viss den berre skal vere ein kopi av den andre. Vi har ei anna tilnærming, og dette er eit av døma.

I tillegg har Forfatterforbundet signalisert ein annan stipendpolitikk. I same intervju i Morgenbladet seier Hanssen:

– Ein skal sjølv sagt støtte opp om den virtuose lyrikken til Jon Fosse, men så har du forfattargruppa som har aller flest lesarar, seriebokforfattarane, og mange andre dyktige, skjønnlitterære forfattarar,

som har blitt halde utanfor all påverknad og vederlag. Vi er opptatt av at stipendmidlane må fordelast på fleire, og ikkje til dei same forfattarane år etter år.

Dette gjentar dei i høyringsinnspelet til Kunstnarkår, der dei også er tydelege på at dei ynskjer ei større marknads- og målgrupperetting av kvalitetsomgrepet: «Bredde og mangfold må ikke alene bestemmes av etablerte premissgivere og utøvere, men må i større grad styres av dem tilbudet er rettet mot. Disse må gis plass som premissgivere. Kulturfeltet må bli bedre til å møte målgruppens behov og la disse være med på å styre.»

DnF er opptatt av den skjønnsmessige vurderinga av kvalitet og meiner at den blir varetatt på best mogleg måte ved å lese grundig. Difor ynskjer vi at oppnemningsretten for stipendkomiteen for skjønnlitterære forfattarar forblir som i dag. Samtidig har vi fått signal om at det vil vere ein fordel å vise endringsvilje for å få mest mogleg støtte for ynska våre. Vi sende difor i haust inn eit høyringssvar der vi bad om at stipendkomiteen forblir som i dag med Det litterære Råd, men at FF eventuelt får moglegheit til å oppnemne to supplerande medlemar. Desse skal kome i tillegg til Det litterære Råd og ikkje erstatte medlemar i rådet.

DnF har også oppfordra FF til å spele inn namn til valkomiteen som innstiller til stipendkomiteen, men dette ynskte ikkje FF å gjere.

FF og Kunstnarkår framhevar at dei er ein representativ organisasjon for norske skjønnlitterære forfattarar på lik linje som DnF etter voldgiftsdomen. I brevet frå KUD der det blei stadfesta at Forfatterforbundet fekk forhandlingsrett til bibliotekvederlaget, blei det også opplyst om at utgangspunktet var definisjonen av andsverk i andsverklova, som ikkje inneheld kvalitetsvurderingar. KUD uttalte til Morgenbladet at dette ikkje medførte ein automatikk i at dette også ga oppnemningsrett til statens kunstnarstipend.

Det vil seie: FF er representative på lik linje med DnF når det gjeld bibliotekvederlaget, som handlar om aktivitet og at FF har medlemar som har bøker i bibliotek. Det er ingen automatikk for at dei er representative for SKS, som gjeld kvalitet – her må det gjerast ny vurdering, slik vi føreslår.

Det er også viktig å understreke at dette ikkje er ei sak DnF og FF skal bli samde om og ordne opp i. Både DnF og FF spelar inn sine synspunkt på lik linje til politikarar og departement. Viss oppnemningsretten skal endrast, slik at FF skal få oppnemningsrett som DnF, må det skje ei endring i rettsgrunnlaget for oppnemningsretten i *forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere*. Denne forskrifta må difor eventuelt reviderast. Dette er altså ein prosess som vil ta litt tid.

Debatten som har pågått og framleis pågår, er viktig og måtte kome på eit tidspunkt. Det er avgjerande å respektere dei ulike syna som finst i DnF om dette. Vi ynskjer å føre ein sakleg diskusjon, der det skal vere rom for at ulike synspunkt kan kome fram og bli møtt på ein respektfull måte.

Debatten handlar altså om korleis statlege midlar kan forvaltast på best mogleg måte, og om korleis ein skal prioritere blant mange kvalifiserte forfattarar i tildelinga av dei altfor få kunstnarstipenda. Kunstnarmeldinga Kunstnarkår skal forme framtidens kunstpolitikk og handlar om korleis kunstnarar kan få rimeleg betalt og kunne leve av kunsten sin. Difor treng vi ei ordning som kan forvalte desse

midlane på eit vis som samsvarar med dei kriteria som staten stiller. DnF har blitt invitert, som alle andre kunstnarorganisasjonar, til å spele inn korleis dette kan gjerast på best mogleg vis. Etter DnFs meining skjer det gjennom ei ordning der ein les grundig og vektlegg kvalitet. Difor har vi spelt inn til staten at vi meiner den mest forsvarlege måten å gjere det på er å oppretthalde oppnemningsretten til stipendkomiteen slik den er i dag.

Alternativ kunstnermelding

En bred koalisjon av kunstnerorganisasjoner lanserte 18. januar en Alternativ kunstnermelding, som en respons på stortingsmeldingen Kunstnarkår. Bak den alternative meldingen stod Den norske Forfatterforening, GramArt, Juoigiid Searvi, Mun Dajan Foreninga samiske forfattere, NOPA, Norsk audiovisuell oversetterforening, Norske Dansekunstnere, Norske Filmregissører, Norsk filmforbund, Norsk Komponistforening, Norsk Oversetterforening, Norsk Skuespillerforbund, Regiforbundet, Sámi Girječálliid Searvi SGS Samisk forfatterforening, og Samiske Komponister/Sámi Komponisttat.

Flere politikere var til stede under lanseringen. Et sentralt punkt i meldingen var å formidle de negative konsekvensene ved å flytte sekretariatsfunksjonen for Statens kunstnerstipend bort fra kunstnerorganisasjonene og til Kulturdirektoraret.

YTRINGSFRIHET OG INTERNASJONALT ARBEID

Internasjonalt Utvalg (IU)

IU er oppnevnt av styret i DnF. IUs viktigste enkeltoppgave er å innstille kandidater til Ytringsfrihetsprisen, en årlig pris som har vært delt ut siden 1994. IU skal også følge opp og gi råd til styret i de internasjonale sakene som til enhver tid er definert av handlingsprogrammet. Siden årsmøtet 2023 har IU bestått av Hanne Ramsdal (leder), Liv Mossige, Kristin Hauge, Rune F. Hjemås, Rune Berglund Steen, Øyvind Rangøy og Øyvind Berg. IU har hatt fem møter i perioden.

Ytringsfrihetsprisen

Ytringsfrihetsprisen ble i 2023 tildelt den zimbabwiske forfatteren og dramatikerens Tsitsi Dangaremba. Prisen ble delt ut på DnFs årsmøte. Tonje Vold, førsteamanuensis i litteratur- og kulturformidling på OsloMet, holdt et foredrag om Dangarembas forfatterskap før hun ble tildelt prisen av IU-leder Ingvild Holvik og leder Heidi Marie Kriznik.

Ytringsfrihetsprisen 30 år

I 2024 har Ytringsfrihetsprisen blitt delt ut i tretti år, og DnF ønsker å bruke dette jubileet som en anledning til å minnes de tidligere vinnerne og få innsikt i dagens situasjon i deres land. I 2023 fikk DnF støtte av Kopinors utviklingsfond til å markere jubileet, og det ble nedsatt en egen redaksjonskomité, bestående av IU-medlemmene Liv Mossige, Kristin Hauge og Rune F. Hjemås. Gjennom 2024 vil det på nettsiden publiseres intervjuer med tidligere vinnere. I tillegg vil det også komme nyskrevne tekster om noen av de tidligere vinnerne, ført i pennen av noen av DnFs medlemmer. Jubileet vil også markeres på årsmøtet i 2024.

Ungarn

DnF har hatt vennskapskontakt med den ungarske forfatterforeningen Szépirók Társasága siden 2020 og har tidligere fått støtte av Kopinors Utviklingfond til samarbeid. I november 2022 ble foreningens tilskudd redusert med 2/3, og i oktober 2023 fikk Szépirók Társasága beskjed om at all økonomisk støtte fra det nasjonale kulturfondet var avviklet, uten begrunnelse eller mulighet til å anke.

Estland

DnF mottok i 2021 en henvendelse fra den estiske forfatterforeningen Eesti Kirjanike Lit (EKL). EKL organiserer både forfattere og oversettere og omfatter alle sjangre. Foreningen er interessert i vennskapssamarbeid med DnF for å lære mer om rammevilkårene for den norske litteraturen, og en delegasjon fra EKL vil være til stede under årsmøtet 2024.

Afghanistan

I samarbeid med Leser søker bok og NFFO arrangerte DnF et fagseminar om afghansk litteratur på Litteraturhuset i Oslo 29. mars. Det var opplesninger ved blant annet Jawad Khawari, Khalid Nawisa, Hamide Mirzad, Mohammad Hossein Mohammadi, Abdul Wakil Sulamal Shinwari, Batul Moradi, Khaleda Froagh og Inger Elisabeth Hansen og Mohammad Asef Soltanzadeh. I etterkant av seminaret har en faggruppe valgt ut 30 sakprosattekster og skjønnlitterære tekster fra Afghanistan for å synliggjøre denne litteraturen for norske lesere.

Belarus

DnF har siden 2017 hatt tett kontakt med Belarusisk Forfatterforbund, Саюз беларускіх пісьменнікаў. De senere årene har foreningen vært i eksil i Vilnius, hvor de har de fått til å gjennomføre sin årlige poesifestival. Med unntak av årene med pandemi har vi fått til at en poet kan dra fra Norge. Reisen er støttet av NORLA. I februar 2023 deltok Aina Villanger på Stralcou Poetry festival i Vilnius. I etterkant av festivalen intervjuet Villanger de to belarusiske eksilforfatterne Julia Cimafiejeva og Alhierd Bacharevič da de deltok på Litteratur på Blå.

I november 2023 inviterte Norsk PEN tre menneskerettighetsforkjempere fra Belarus til Litteraturhuset i Oslo for å snakke om den nåværende situasjonen for menneskerettigheter og ytringsfrihet i Belarus. Vinner av DnFs ytringsfrihetspris 2020, Dmitry Strotsev, innledet arrangementet med en poesisopplesning. Deretter fulgte en panelsamtale med Taciana Niadbaj, styreleder i PEN Belarus og forfatter Iryna Kozika, daglig leder i PEN Belarus Aliaksandra Safonava, prosjektleder for Belarus i Den norske Helsingforskomiteen og generalsekretær i Norsk PEN Jørgen Watne Frydnes. Arrangementet var initiert av Norsk PENs komité for fengslede forfattere og støttet av blant annet DnF.

European Writers' Council (EWC)

EWC organiserer forfatter- og oversetterforeninger i Europa og representerer over 220 000 forfattere gjennom 49 medlemsforeninger i 31 europeiske land. EWC har kontor i Brussel og skal følge opp skribentrelaterte saker innen EU: opphavsrett, digitalisering og mulig regulering av bibliotekvederlag. EWC har også engasjert seg i ytringsfrihetens vilkår og vist solidaritet med land i Europa. Forfatter- og oversetterforeninger fra land i hele Europa kan være medlem av EWC. Foreningen arbeider også mye

med EU-direktiver og for å sikre forfatternes rettigheter i møte med disse. President i EWC er poet og forfatter Miguel Ángel Serrano fra Spania.

Den årlige generalforsamlingen fant i 2023 sted i Berlin, hvor generalsekretær Elin Øy deltok på vegne av DnF. I tillegg til å gjennomføre generalforsamlingen diskuterte medlemsorganisasjonene fra hele Europa ulike problemstillinger foreningene står overfor, blant annet e-boklån, forfatterøkonomi, opphavsrett og kunstig intelligens. EWC jobber med et oversetterprosjekt til støtte for ukrainske og belarusiske forfattere, Free All Words: <https://freeallwords.org/>

Under generalforsamlingen ble følgende organisasjoner tatt opp som nye medlemmer:

Fullt medlemskap:

- Authors' Association Austria / IG Autorinnen Autoren, Austria
- Association of Writers of Macedonia / Друштво на писателите на Македонија
- National Union Of Authors / SNAC, France
- Danish Authors of Fiction and Poetry / Danske Skønlitterære Forfattere, Denmark

Assosiert medlemskap:

- La Scam, France

Tidligere president Nina George ble utnevnt til ærespresident.

Nordisk Forfatter- og Oversetterråd (NFOR)

NFOR ble opprettet i 1919 og har initiert møter mellom de nordiske skribentorganisasjonene i de ulike nordiske landene. Møtene finner nå sted annethvert år, mens seksjonene møtes etter behov. DnF inviterte i samarbeid med NBU og NO til møte i Oslo i 2022, og det ble da bestemt at det var behov for et møte igjen i 2023. Møtet fant sted i Helsingfors 15.–16. juni 2023. I tillegg til at alle organisasjonene presenterte sine aktuelle kulturpolitiske saker, var temaet blant annet DSM-direktivet og kunstig intelligens. Generalsekretær Elin Øy var DnFs representant.

Baltic Writers Council (BWC)

BWC representerer 21 forfatter- og oversetterorganisasjoner, 12 land, og rundt regnet 17 000 medlemmer. Helgen 5.–7. mai var representanter for forfatter- og oversetterorganisasjonene i Østersjøen og Norden samlet i Visby for å gjennomføre årets generalforsamling. DnF var representert ved styremedlem Sandra Lillebø.

De ulike organisasjonenes representanter fikk anledning til å fortelle litt om de viktigste litteraturpolitiske sakene i sitt hjemland. I de norske skribentforeningenes tilfelle var et snakk om kunstnerundersøkelsen, normalavtalene, leselyststrategien og bokloven. Deler av møtet ble også viet til situasjonen til forfattere og skribentorganisasjoner i Belarus. Det ble på dette møtet nedsatt en arbeidsgruppe som skal planlegge det litterære programmet for neste møte. Temaet er bokdød og leselyst og Sandra Lillebø representerer DnF i arbeidsgruppen.

OPPHAVSRETT, KONTROLL OVER EGET VERK OG RETT TIL RIMELIG VEDERLAG

DnF skal arbeide for en styrket respekt og forståelse for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor og Norwaco og deltakelse i Kunstnernetverket. Vi skal delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett, blant annet gjennom NFOR.

DSM-direktivet og endringer i åndsverkloven

22. november 2023 sendte KUD på høring forslag om endringer i åndsverkloven som skal gjennomføre nett- og videresendingsdirektivet (EU) 2019/789 og digitalmarkedsdirektivet (EU) 2019/790 i norsk rett. Det er først og fremst endringen i åndsverkloven som følger av digitalmarkedsdirektivet (DSM-direktivet) som får konsekvenser for forfattere.

– Nå oppdaterer vi åndsverkloven ved å styrke rettighetene til opphavere og andre kunstnere, spesielt i møte med ny teknologi og grensekryssende tjenester, sa kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery da forslaget ble sendt på høring.

DnFs foreløpige vurderinger får ikke dette helt til å stemme. I forslaget til gjennomføring av DSM-direktivets artikkel 3 og 4, som handler om nettopp rettighetene til opphavere i møte med ny teknologi, ser lovforslaget ut til å svekke rettighetene til opphaverne.

Disse artiklene handler om såkalt tekst- og datautvinning, i høringsnotatet definert som «enhver automatisert metode som brukes for å analysere tekst og data i digital form for å fremskaffe informasjon». Generativ KI og ChatGPT nevnes som eksempler på hva som omfattes av tekst- og datautvinning. Dette direktivet ble vedtatt av EU i 2019 og er ikke utformet for de formene for KI vi kjenner i dag. Artiklene inneholder nye unntak og avgrensninger fra den eneretten, ifølge høringsnotatet for å legge til rette for et digitalt og grensekryssende miljø.

Artikkel 3 regulerer tekst- og datautvinning til forskningsformål, og unntaket fra eneretten krever kun lovlig tilgang, og rettighetshaver kan ikke motsette seg tekst- og datautvinningen. Unntaket fra eneretten i artikkel 4 er generelt og gjelder blant annet privatpersoner, foretak, organisasjoner og myndigheter. Også her gjelder kravet om at tilgangen er lovlig, i tillegg kreves det at rettighetshaver ikke uttrykkelig har lagt ned forbud mot slik bruk. Det er krav om at dette forbudet er maskinlesbart for digitalt materiale.

Videre er spesielt kapittel 3, artikkel 18–23 viktig for forfatterne. De inneholder regler om rimelig vederlag til opphavere for kommersiell bruk. I Norge er retten til rimelig vederlag allerede nedfelt i åndsverkloven § 69, og artikkel 18 er langt på vei gjennomført, det samme er deler av artikkel 19, transparenskravet. I § 70 om avregning og kontroll påligger det erverver etter framsatt krav å opplyse om omsetning, salgstall og lignede – begrenset til tilfeller der opphaverens vederlag avhenger av omsetning, salgstall eller lignede. DnF har dialog med de andre nordiske forfatterforeningene om gjennomføringen av direktivet. Dansk Forfatterforening har inngått en avtale med den danske forleggerforeningen om hvilke forpliktelser direktivet pålegger forlagene når det gjelder utnyttelse av verket.

Høringsforslaget inneholder også en bestemmelse om avtalejustering. Utgangspunktet for vurdering av retten til rimelig vederlag gjøres, slik departementet forstår det, ut fra forhold på avtaletidspunktet. I forslaget til en ny § 69 åpnes det for at inngåtte avtaler kan være urimelige, for eksempel på grunn av senere inntrådte forhold.

Dagens lovverk har ingen bestemmelser om rett til å heve avtaler ved manglende bruk, men nå foreslås en slik bestemmelse – men bestemmelsen er fravikelig hvis bruken følger av en kollektivt fremforhandlet avtale.

Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett (CRM-direktivet)

CRM-direktivet trådte i kraft 1. juli 2021. Loven regulerer hvordan kollektive forvaltningsorganisasjoner skal forvalte opphavsrett og nærstående rettigheter, slik at dette kan gjøres på en effektiv, betryggende og åpen måte. Tilhørende forskrift trådte i kraft 9. august 2021. Loven pålegger organisasjoner som utøver virksomhet som omfattes av lovens bestemmelse om tilsyn, å registrere seg hos Patentstyret. Patentstyret er tildelt tilsynsmyndighet for forvaltningsorganisasjoner som forvalter opphavsrett og nærstående rettigheter på vegne av rettighetshavere. DnF er registrert som medlemsorganisasjon av en kollektiv forvaltningsorganisasjon hos Patentstyret.

Loven regulerer fordeling og rapportering knyttet til opphavsrettslige vederlag fra kollektive forvaltningsorganisasjoner som Kopinor og Norwaco. Hovedregelen er at disse midlene skal fordeles individuelt, der det lar seg gjøre. Det stilles krav til rapportering, og det er bestemmelser knyttet til fradrag i midlene til administrasjon. De kollektive midlene fra Kopinor og Norwaco har fram til nå kunnet fordeles kollektivt, på samme måte som bibliotekvederlaget.

Utfordringen med loven og oppfølgingen av den er at Kopinor og Norwaco ikke sitter på detaljer om hvilke verk som er benyttet, og heller ikke ser hvordan de skal kunne skaffe det. Loven åpner for at Kopinor og Norwaco kan delegere ansvaret for endelig fordeling og rapportering til medlemsorganisasjonene, og dette vedtok årsmøtene til Kopinor og Norwaco i 2022. Medlemsorganisasjonene har enda mindre forutsetninger for å si noe om hvilke verk som faktisk er benyttet, eller til å bestemme rette analogier, som loven åpner for, for å identifisere rett opphaver. Hvis ikke rett opphaver er funnet innen tre år, kan midlene fordeles kollektivt.

DnF samarbeidet med NBU, NO og NAVIO om nødvendige vedtektsendringer og generelle prinsipper for fordeling av vederlagsmidler, som ble vedtatt på DnFs årsmøte 2023.

Klareringsløsning for fremføring og bruk av litterære værk

DnF har tidligere vært en del av en gruppe sammen med bl.a. NBU, Forfattersentrum og Bibliotekforeningen som har sett på ordninger for å sikre forfattere vederlag for bruk av tekster i bibliotek. I 2022 tok Kulturtanken kontakt med DnF om den samme problemstillingen. Det eksisterer ingen kollektiv klareringsløsning for å tilgjengeliggjøre (framføre/lese/formidle) litterære tekster og sakprosa for allmennheten. Dialogen med Kulturtanken munnet ut i en henvendelse til Kopinor om de kunne påta seg rollen som klareringsinstans for nevnte bruk av litterære tekster. 28. april 2023 ble det inngått en pilotavtale mellom Kulturtanken og Kopinor om formidling av verk i Den kulturelle skolesekken. Vederlaget for 2023 er på 2,5 millioner kroner og skal i utgangspunktet fordeles

individuell til opphaverne til de verkene som er formidlet, basert på innrapportering fra Kulturtanken. Administrasjonen i Kopinor har samarbeidet med Kulturtanken om portalen for rapportering og arbeider med en modell for fordeling av vederlagene. På sikt vil DnF jobbe for at Kopinor kan inngå avtaler om framføring av litteratur også på andre arenaer

Pliktavlevering

Nasjonalbiblioteket (NB) har, i samarbeid med skribentorganisasjonene, i 2021 og 2022 gjennomført en prøveordning med digital tilgang til pliktavlevert materiale. Materialet er gjort tilgjengelig via Feide og MinID. Den direkte Feide-tilgangen gjelder kun for ansatte i UH-sektoren som har rollen som vitenskapelig ansatte, altså forskere. Studenter har Feide-pålogging, men de må søke om tilgang og vente til søknaden blir godkjent, før de får tilgang til pliktavlevert materiale.

Bakgrunnen for ordningen er hentet fra forskriftene til pliktavleveringsloven og informasjon fra departementet: «Den teknologiske utviklingen har endret våre måter å kommunisere på, og stadig mer av kommunikasjonen skjer digitalt. Dette har reist et behov for å regulere avlevering av og tilgang til digitale dokumenter, og for å legge til rette for en systematisk innsamling og bevaring av et representativt kildemateriale for forskning og dokumentasjon, jf. pliktavleveringsloven § 1. Det er et mål at forskriftene skal bidra til tilgjengeliggjøring av materialet på en hensiktsmessig måte i en moderne tid, samtidig som rettighetshavernes interesser skal ivaretas på en god måte.»

Digitaliseringen av pliktavlevert materiale ble påbegynt i 2020, og det digitaliserte materialet er tilgjengeliggjort gjennom NBs nettsider. DnF har overfor NB og departementet uttrykt bekymring for om en bruksendring, med den utvidede tilgangen til verk, kan svekke opphavernes økonomi og kontroll over verk. Formålet med lovpålagt avlevering er etter pliktavleveringsloven å bevare materialet og gjøre det tilgjengelig som kildemateriale til forskning og dokumentasjon.

Prøveordningen med digital tilgang til pliktavlevert materiale ble i november 2022 besluttet forlenget med ett år, men med enkelte justeringer. Blant annet er pensumlitteratur utelatt fra ordningen fra mars 2023. Forlengelsen av prøveordningen ble begrunnet med behovet for erfaring fra bruk av ordningen i år som ikke var preget av korona. I januar 2024 meldte NB et behov for å videreføre ordningen ut 2024. Det har vært flere møter mellom skribentorganisasjonene og NB om evaluering av ordningen, og NB leverer jevnlig statistikk over bruken av pliktavlevert materiale. DnF følger med på bruken av skjønnlitteratur i ordningen. I 2023 ble det totalt lånt ut litt over en million pliktavleverte verk. Skjønnlitteratur utgjør en liten andel av dette. Antall brukere var i 2023 25 637, mot 24 494 brukere i 2022.

Digital gjenbruk av tekst

Digitale læremidler har holdt et høyt nivå etter pandemien, og gjenbruk av litterære tekster i læremidler er et uregulert område. Det samme er de digitale bibliotekene som følger med flere av læremiddelplattformene. Betalingen til forfatter er ofte svært lav, og ofte bes det om utkjøp av rettigheter til evig tid. DnF, NBU, FF og NFFO har i felleskap kartlagt omfanget av tjenestene og honorarmodeller hos forlagene som tilbyr digitale læremidler. Det er enighet mellom Forleggerforeningen og forfatterorganisasjonene om at det er viktig å få på plass et kollektivt avtaleverk for denne bruken. Forhandlingsutvalget med representanter fra DnF, NBU, FF og NFFO har

møttes jevnlig og utarbeidet en skisse til normalavtale for gjenbruk av tekst i læreverk, både på papir og digitalt, og har i 2024 startet forhandlinger med Forleggerforeningen.

MOBILISERING AV BÅDE NYE OG ETABLERTE MEDLEMMER

Årsmøtet

DnFs årsmøte 2023 var avholdt Hotel Bristol i Oslo 18. og 19. mars 2023. Det var 140 påmeldte, i tillegg til gjester.

Årsmøtet behandlet ett innsendt forslag som styret støttet med en revidert ordlyd. Det reviderte forslaget ble enstemmig vedtatt og ble som følger: «Styret vil jobbe for at revidert/ny normalkontrakt skal inneholde en paragraf som sikrer at innholdsmessige endringer i verket ut over vanlige språklige oppdateringer ikke er i strid med opphavers ønske. Forfatterforeningen skal videre bistå skjønnlitterære forfattere som ønsker å sikre seg mot uønskede endringer i tekster og opphavsrettslig materiale som ikke er omfatta av normalkontrakten.»

Deretter ble et forslag til en resolusjon fremmet: «Den norske Forfatterforening krever at all ny leting etter olje og gass på norsk sokkel stanses.» Forslaget ble lagt frem og behandlet underveis i møtet. Etter drøfting ble det gjennomført en skriftlig avstemming om hvorvidt årsmøtet skulle behandle forslaget til resolusjon. Årsmøtet av slo behandling.

Styret hadde på forhånd fremmet to forslag, ett knyttet til bruk av vederlagsmidler, dette ble enstemmig vedtatt. Styrets andre forslag om vedtektsendringer ble vedtatt med overveldende flertall.

Tage Pettersen, første nestleder og Høyres representant i Stortingets familie- og kulturkomité, var invitert til samtale med leder Heidi Marie Kriznik om sine tanker rundt fremtidens litteraturpolitikk.

Årets forfatterforedrag ble holdt av Herbjørg Wassmo. Tarjei Vesaas' debutantpris 2022 ble tildelt M. Seppola Simonsen for diktsamlingen *Hjerteskog // Sydänmettä*. DnFs Ytringsfrihetspris 2022 ble tildelt den zimbabwisk forfatteren og dramatikerens Tsitsi Dangarembga, som selv var til stede og tok imot prisen.

Medlemsmøtet

Medlemsmøtet 2023 ble holdt i festsalen i Ingeniørenes hus lørdag 4. november, med rundt 90 påmeldte medlemmer pluss gjester og administrasjonen. Temaet for møtet var kunstig intelligens og kunstnermeldingen Kunstnarkår.

Etter styreleder Brynjulf Jung Tjønn sin velkomsttale var det tid for et kunstnerisk innslag. Som en hyllest til Jon Fosse leste skuespiller Gjertrud Jynge et utdrag fra *Trilogien*. Tjønn orienterte deretter om kunstnermeldingen Kunstnarkår. På årets møte var nye medlemmer invitert til å lese utdrag fra en av bøkene sine. Etter lunsj innledet Tjønn om kunstig intelligens. Tjønn fortalte om hvordan DnF jobber med utfordringene rundt kunstig intelligens, før forfatter Bår Stenvik holdt et foredrag om KI,

hvor han trakk de lange linjene. Deretter ble det panelsamtale: *KI og skjønnlitteraturen – reguleringer, muligheter og etikk.*

Møte for nye medlemmer

Møtet for nye medlemmer, som vanligvis finner sted dagen før medlemsmøte, ble gjennomført fredag 3. november. Rundt 15 nye medlemmer deltok på seminaret.

Styreleder Brynjulf Jung Tjønn ønsket velkommen og presenterte sekretariatet og deres oppgaver, før en gjennomgang av de viktigste litteraturpolitiske sakene akkurat nå. Generalsekretær Elin Øy gikk gjennom hvordan DnFs litterære råd jobber med tildeling av stipend. Styrets nestleder Amalie Kasin Lerstang snakket om sosiale rettigheter. Generalsekretær i Kritikerlaget Anne Merethe Prinos avsluttet med å fortelle om hvordan kritikerne jobber og er organisert.

Debutanttreff

Debutanttreffet ble avholdt i DnFs lokaler i Ingeniørenes hus 5. desember, kvelden før Litteraturhusets debutantdager, og ost og kjeks sto på menyen, tradisjonen tro. Av årets 39 debutanter var det 31 påmeldte til årets debutanttreff.

Leder Brynjulf Jung Tjønn innledet med å fortelle om DnFs formål og arbeidsoppgaver, samt en presentasjon av sekretariatet. Tjønn gikk gjennom hvordan det norske litterære systemet fungerer, samt hvilke litteraturpolitiske saker DnF jobber mest med nå. Kristin Berget, nestleder i DnFs litterære råd, informerte om stipendordningene og om hvordan rådet arbeider i sitt stipendarbeid. Vigdis Hjorth holdt foredrag om sin litterære debut, om viktigheten av å engasjere seg i litteraturpolitikken og om viktigheten av å ta på seg verv. Avslutningsvis leste samtlige av debutantene er utdrag fra boka si.

Forfattarklubbar

Etter pandemien meldte fleire av forfattarklubbene om låg aktivitet. Det kunne vere vanskeleg å få medlemmar til å bli med på møte og sosiale samankomstar. DnF inviterte difor leiarane i alle forfattarklubbene til eit felles møte måndag 28. august. Her delte dei ulike klubbene erfaringar og tankar. Som eit resultat av møtet, blei det tatt initiativ til ein felles forfattarklubb-øl på tvers av forlaga 18. oktober. Dette blei ein stor suksess med mange forfattarar. Tiltaket blei gjentatt 15. januar 2024, og planen er å gjere dette ein gong i kvartalet.

Seksuell trakassering, diskriminering og maktmisbruk i litteraturbransjen

I 2022 forelå det nye retningslinjer for å bekjempe seksuell trakassering, diskriminering og maktmisbruk i litteraturbransjen. Disse retningslinjene ble utviklet i samarbeid med Bokhandlerforeningen, DF, Forfattersentrum, FF, Forleggerforeningen, NFFO, NO, NBU og Tekstallianse. Retningslinjene har blitt utarbeidet i dialog med foreningen Balansekunst og Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Retningslinjene er en veileder for aktører i litteraturbransjen, med eksempler på situasjoner som kan oppstå i bransjen, hvilken kultur vi ønsker oss, samt oversikt over varslingsrutiner internt i organisasjonene. For våre medlemmer har det vært viktig at retningslinjene tydeliggjør hvor medlemmer som opplever trakassering, diskriminering og maktmisbruk, kan henvende seg for råd og

hjelp, og på hvilken måte vi som organisasjon kan bistå i slike saker. I arbeidsmiljøloven finnes det relativt klare regler for varslingsplikt, rutiner og prosedyrer for ansatte. Fordi mange av medlemmene i DnF ikke har ansettelsesforhold, men jobber som selvstendig næringsdrivende og frilansere, kan landskapet være langt mer uklart enn ved ansettelsesforhold. En del av arbeidet har også bestått i å klargjøre hvilke områder som faller innenfor DnFs juridiske ansvarsområde, og når vi ikke har mandat til å gå inn og granske saker. I veiledningen forsøker vi å gi svar og retningslinjer for noen av de problemstillingene vi ofte møter på, hvordan du kan gå fram når noe har skjedd, og hvem du kan henvende deg til.

Vi oppfordrer medlemmer til å ha lav terskel for å ta kontakt med oss, og vi vil kunne gi råd og veiledning om hvor man bør henvende seg. I tillegg har DnFs medlemmer gjennom vårt medlemskap i Balansekunst tilgang på deres gratis rådgivningstelefon: tlf. 400 38 800. DnF informerer om retningslinjene på debutanttreff og møte for nye medlemmer.

ANDRE AKTIVITETER

De skjønne

De skjønnlitterære organisasjonene i Kronprinsens gate 17 og Kritikerlaget møtes ved behov for å holde hverandre orientert og diskutere og koordinere saker som berører flere av oss. Styreleder og generalsekretær eller daglig leder i de ulike foreningene møter. Møtefrekvensen har vært lavere i en periode, ettersom mange av de samme har møttes i de mer hyppig avholdte styremøtene i NFOF.

Skribentorganisasjonenes samarbeidsutvalg (SOS)

Dette er en sammenslutning av de skjønnlitterære organisasjonene, Kritikerlaget og NFFO. I 2023 tok DnF initiativ til tettere og mer formelt samarbeid og har hatt ansvaret for møtene. Det ble også utarbeidet et felles mandat. SOS består av DnF, DF, FF, Kritikerlaget, NFFO, NO og NBU.

SOS sitt mandat er å bidra til å styrke arbeidet for skribenter økonomisk og politisk gjennom samarbeid og koordinering, i saker der det er aktuelt. SOS skal også være et organ for felles kunnskapsutveksling og -innhenting. SOS' generelle agenda er aktuelle politiske saker, aktuelle forhandlinger og andre aktuelle saker hos den enkelte forening. SOS skal møtes mist fire ganger årlig for gjensidig oppdatering på aktuelle saker. SOS kan sammenkalles oftere hvis det oppstår saker som tilsier en felles drøfting og muligens samhandling fra skribentorganisasjonene. Et av årets SOS-møter bør legges til dagen etter budsjettfremleggelse. Sekretariatet for SOS går på rundgang mellom foreningene og varer i ett år. Sekretariatet har ansvar for innkalling, agenda og referat. Alle foreningene kan melde inn saker til agendaen.

I inneværende periode tok SOS opp saker som boklov og anmodningsforslag, KI, avvikling av forlagenes kontantutvalg gjennom Norli, statsbudsjettet og forhandlinger.

Hemstugu

DnF arvet i sin tid en hytte, Hemstugu, i Tynset kommune. Hytta er enkel, men har utstyr og innredning for overnatting. Den har gasskjøleskap og solcellepanel til datautstyr, belysning osv.

Medlemmene får låne hytta gratis etter avtale med sekretariatet. Informasjon om hytta ligger tilgjengelig på DnFs nettside. I 2023 var det 8 medlemmer som benyttet seg av Hemstugu i til sammen ca. 11 uker. Det var også flere som hadde avtalt et opphold, men måtte avlyse på grunn av uværet sommeren 2023.

Leiligheten i Berlin

Olaf og Andrea Emilie Pedersen testamenterte i sin tid en leilighet i Oslo til DnF. Leiligheten på Sandaker ble etter mange år solgt, og foreningen kjøpte i desember 2008 en leilighet i området Friedenau i Berlin. Leiligheten ble totalrenovert, og medlemmene fikk anledning til å leie den fra og med våren 2010.

Det er stor interesse for leiligheten ved utlysning, og det er ofte ikke mulig å tilby mer enn en uke. Vi har derfor heller ikke sett det som nødvendig å utvide leieperioden til lenger enn to uker om gangen. I januar 2023 disponerte Dmitry Strotsev, vinner av DnFs yringsfrihetspris 2020, leiligheten i Berlin, etter et årsmøtevedtak i 2022. Fra og med februar ble leiligheten igjen disponert av DnFs medlemmer, og 42 medlemmer hadde et opphold i leiligheten i løpet av året.

Kontorplasser

Oslo

DnF har videreført leien av en kontor plass og en såkalt munkecelle på Litteraturhuset i Oslo. Disse to plassene kommer i tillegg til de åpne lesesalsplassene på Litteraturhuset. Forfattere kan søke om bruk av kontor plassene ved å kontakte sekretariatet, og plassene tildeles fortløpende. Skriveplassen koster 300 kroner i leie pr. måned. I 2023 har 3 forfattere benyttet seg av tilbudet og sittet i lengre perioder. De to skriveplassene var til sammen booket i 51 uker (kontoret 29 uker og cella 22 uker).

Bergen

Vi leier på samme måte en kontor plass i Litteraturhuset i Bergen. Kontor plassen er lite brukt, og kun to forfattere benyttet seg av tilbudet I 2023, i til sammen 20 uker. Skriveplassen koster 300 kroner i leie pr. måned.

Tromsø

DnF har siden 2020 hatt en kontor plass på Stabburet, som er lokalisert sentralt i Tromsø. Stabburet er et gammelt trehus i to etasjer med totalt fem skriveplasser. Med ønsker fra forfatterne sjøl har Stabburet fokusert på å være et godt sted å jobbe og konsentrere seg om å skrive, det er derfor ikke installert internett. Skriveplassen kan disponeres eksklusivt og gratis i inntil 2 måneder av en av DnFs medlemmer. Plassen ble ikke brukt i 2021 eller i 2022 eller i 2023, men er i skrivende stund i bruk.

Sporveisdikt

DnF har i samarbeid med Sporveien AS og med støtte fra Kulturrådet relansert prosjektet Dikt Underveis under navnet Sporveisdikt. Prosjektet er en formidlingskampanje for poesi på trikk og T-bane i Stor-Oslo og har som mål å ta poesi ut til byens trafikanter. Diktene velges ut av et utvalg satt ned av DnF, som består av Kjersti Bjørkmo, Alexander Fallo og Steinar Opstad. Prosjektet har som mål å skape oppmerksomhet rundt hele spekteret av lyriske uttrykksformer, med poeter fra ulike generasjoner og med ulik bakgrunn.

Prosjektet fikk støtte til årene 2023 og 2024, med 12 dikt hvert år, og prosjektet ble lansert mars 2023. Åpning foregikk i Sporveispasasjen på Jernbanetorget, og tre av poetene som var med i første runde, leste diktene sine: Brynjulf Jung Tjønn, Geir Halnes og Sarah Zahid. Utvalgsmedlemmene leste Nils Christian Repstad-Moe. I runde to sommeren 2023 var følgende poeter valgt ut: Morten Wintervold, M. Seppola Simonsen, Marit Tusvik og Kjersti Bronken Senderud. I runde tre Casper André Lugg, Juliane Rui, Vemund Solheim Ådland og Vibeke Rosenberg. Første runde i 2024 lanseres i midten av mars.

Administrasjonen

DnFs administrasjon har kontorer i Kronprinsens gate 17 i 7. etg. De tre ansatte, samt leder, har i hovedsak jobbet fra kontorene i Kronprinsens gate, men har ved behov også benyttet hjemmekontor. En ansatt var sykemeldt helt eller delvis store deler av 2023, noe som har ført til en god del overtidsarbeid for de andre i sekretariatet.

Januar 2024 ble Oda Malmin engasjert som politisk rådgiver i 20 prosent stilling fram til årsmøtet, først og fremst for å jobbe med stortingsmeldingen Kunstnarkår.

Administrasjonen jobbet i 2023 i samarbeid med regnskapsfører med å forberede innføringen av nytt regnskapssystem. Tripletex ble innført fra og med 1. januar 2024. Administrasjonen har også videreført arbeidet med å ivareta foreningens kunst på en god måte. Det er bl.a. inngått en avtale om utlån av bilder, en fotoserie er nå på utlån til Fredrikstad Litteraturhus.

Vi ser at henvendelser om honorarer for bruk av tekst er stadig økende. Dette gjelder særlig bruk som ikke er direkte dekket av rammeverket. Administrasjonen får også mange forespørsler om sosiale rettigheter samt avtaleverket. De aller fleste henvendelsene kommer pr. e-post, men det er også en del telefoner og fysiske besøk. Vi vil understreke at vi ønsker mest mulig kontakt med forfattere, og håper at det er en lav terskel for å be om hjelp.

Nettsiden fungerer som en formidler av aktuelle saker om forfattere og bokbransjen, samt som en kanal for informasjon til DnFs medlemmer. Tom Egeland har vært engasjert som nettsideansvarlig siden 2015 og valgte å gå ut av stillingen i desember 2023. Tom har i alle år vært en stor ressurs for administrasjonen og foreningen med sin kunnskap og raushet i alt han har gjort. Administrasjonen lyste ut stillingen til DnFs medlemmer og fikk svært gode søkere. Etter en intervjurunde i desember ble Victoria Durnak ansatt som SoMe-ansvarlig og nettsidejournalist. Hun er ansatt i en 20 prosent stilling.

Verksted for gjendiktere

14. og 15. april arrangerte DnF og NO et gjendiktningverksted sammen. Verkstedet ble ledet av Bjørn Herrman og Thomas Lundbo, og til sammen ti forfattere og oversettere deltok.

STIPENDMIDLER

DnFs litterære råd innstilte i møte i januar 2024 til

Fra staten:

- 45 arbeidsstipend/arbeidsstipend for yngre og nyetablerte kunstnere – hvorav ett var 4-årig, 5 var 3-årige, 23 var 2-årige og 16 var 1-årige (totalt har vi 66 hjemler i 2024)
- 2 stipend for seniorkunstnere (totalt har vi 35)
- 23 diversestipend (totalt 1 700 000 kroner)

Fra Vederlagsfondet:

- 16 arbeidsstipend – hvorav 4 var 2-årige og 12 var 1-årige (totalt har vi 22)
- 19 diversestipend (totalt 1 000 000 kroner)

(I hht. styrevedtak var minimum 200 000 reservert dem over 67 år)

Samt fire nordiske reisestipend

To seniorstipend fra Solidaritetsfondet videreføres uten nytildelinger.

Til sammen utgjør nytildelingene 22 836 050 kroner.

Styret i DnF har sett at det er behov for å sikre at også forfattere over 67 år har god tilgang til stipend. Stipendkomiteen har tradisjonelt sett sikret en god aldersprofil, men styret ønsker at dette formaliseres ved at en del av diversestipendet øremerkes de over 67 år. Styret vedtok i 2023 at det hvert år øremerkes en minstesum i stipendbudsjettet som tildeles som diversestipend til de over 67 år. Stipendkomiteen står fritt til å tildele stipendmidler til de over 67 år også ut over minstesummen. Styret bestemmer størrelsen på summen som øremerkes de over 67 år i forbindelse med at de vedtar stipendbudsjettet, for stipendbudsjettet var summen 200 000.

Rådet innstilte også til stipend fra andre kilder og DnFs egne legater, bl.a. Bokhandelens forfatterstipend, Bonniers litteraturpris (tidligere Stemme savnet), DnFs stipendfond og Tarjei Vesaas' debutantlegat.

Etter flere år med lav eller ingen avkastning på DnFs stipendfond er det igjen tildeling fra dette fondet. Totalt 534 800 kroner utbetales i 2024 fra ulike legat og priser underlagt Stipendfondet. Bedre avkastning er et resultat av at midlene nå forvaltes i samme portefølje som Vederlagsfondets midler.

Det er i tillegg planlagt utbetalt 3 300 000 kroner i grunnstipend i oktober 2024, hvilket innebærer en nedgang på 100 000 kroner fra 2023.

ÅRSMELDING FOR DET LITTERÆRE RÅD MARS 2023–MARS 2024

Det litterære Råd har i perioden bestått av følgende personer: Chris Tvedt (leder), Kristin Berget (nestleder), Adelheid Gulbrandsen, Nils Henrik Smith, Thomas Lundbo, Kjersti Rorgemoen og Synnøve Persen. Sistnevnte var ny fra og med 2023, samtlige andre medlemmer hadde flere års erfaring.

Det litterære Råd er DnFs sakkyndige organ i spørsmål av litterær karakter, med hovedansvar for å tildele og innstille til stipend. Rådet innstiller til Statens kunstnerstipend og avgjør stipendtildelingene fra de fondene som DnF selv forvalter. I tillegg tildeler Rådet en rekke andre priser, stipend og legater, som Tarjei Vesaas' debutantpris, Bokhandelens forfatterstipend, Bjørnsonstipendet og Bonniers litteraturpris.

Rådet har avholdt tre ordinære endagsmøter i perioden i tillegg til det årvisse tildelingsmøtet som strekker seg over tre dager i januar. Hovedtyngden av arbeidet foregår imidlertid som alltid mellom møtene og består av å lese nytgitt litteratur for å få best mulig grunnlag til vurderingsarbeidet.

Til den ordinære stipendbehandlingen søkte totalt 434 forfattere stipend. Av disse ble 120 innstilt til, eller tildelt, en eller annen form for stipend/pris. 173 ikke-medlemmer søkte, 10 av disse ble innstilt til eller tildelt stipend.

Samlet har Rådet i perioden innstilt til eller fordelt stipend og priser på totalt kroner 23 406 050

Rådet forholder seg til forvaltningslovens regler og er svært nøye når det gjelder habilitetsvurderinger. To medlemmer av Rådet var inhabile og måtte fratre under deler av det årlige stipendmøtet, dog aldri så mange samtidig at det ble problematisk.

Samarbeidet med styret og administrasjon har også i år vært utmerket. Kontorleder Kerstin Bennett administrerer som vanlig Rådets arbeid på imponerende vis.

Bergen, 15. februar 2024

For Det litterære Råd

Chris Tvedt (sign.), leder

ÅRSMELDING FOR OPPTAKSKOMITEEN MARS 2023–MARS 2024

Opptakskomiteen ble formelt opprettet på DnFs årsmøte i juni 2020 og består av fem medlemmer: Victoria Kielland, Morten Langeland, Kristin Auestad Danielsen, Øystein Vidnes og Pål Gerhard Olsen (leder).

Komiteens mandat er å behandle medlemssøknader basert på paragraf 5 i foreningens lover, der det heter: «En forfatter som bor i Norge eller er norsk statsborger bosatt i utlandet, og som har skrevet og offentliggjort verker hvorav minst ett er av litterær verdi, kan bli medlem av foreningen.» I definisjonen av litterær verdi (eller det kanskje mer gangbare kvalitet), har komiteen tatt utgangspunkt i gjeldende arbeidsinstruks for Det Litterære Råd som finnes på foreningens hjemmeside.

Som tidligere år legger komiteen vekt på stor takhøyde og vidtrekkende rom for uenighet, men har til syvende og sist vært nesten forbausende samstemte i sine vurderinger.

Komiteen har hatt fem møter i perioden, og pågangen av søknader er stabilt stor. For å sikre en god og grundig saksbehandling har komiteen satt et tak på åtte søknader pr. møte.

I inneværende periode har komiteen behandlet 44 søknader. Av disse fikk åtte avslag. En klar og vedvarende tendens er at ulike former for selvpublikeringstekster trekker avslagsprosenten opp.

Samarbeidet med administrasjonen har som vanlig fungert utmerket i hele perioden.

Stabekk, 20. februar 2024

For opptakskomiteen

Pål Gerhard Olsen (sign.) leder

ÅRSRAPPORT FRA ØKONOMIRÅDET MARS 2023–MARS 2024

Årsmøtet i Den norske Forfatterforening (DnF) har vedtatt vedtekter for Vederlagsfondet og Stipendfondet. I tråd med dette vedtar styret i DnF, etter innstilling fra Økonomirådet, den til enhver tid gjeldende forvaltningsstrategi. Økonomirådet møtes med jevne mellomrom og sørger for at den vedtatte forvaltningsstrategien følges og at porteføljen tilpasses de rådende markedsforhold. Dette har vært oppfylt i 2023.

Verdipapirporteføljen som består av både Vederlagsfondet og Stipendfondet er plassert i veldiversifiserte verdipapirfond. Fond som ivaretar FNs bærekraftsmål med særlig vekt på: god helse; ren energi; anstendig arbeid og økonomisk vekst; bærekraftige byer og samfunn; og stoppe klimaendringene.

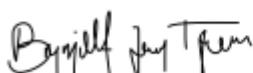
Rentemarkedene har i 2023 hatt en sterk oppgang. Løpende avkastning i pengemarkedet i 2023 endte på ca 4,6 prosent, mens pengemarkedsrenten var på ca 1,65 prosent i 2022. Aksjemarkedene - både nasjonalt og globalt - har hatt en svært positiv utvikling i 2023. Fondet som DnFs portefølje er plassert i hadde en avkastning på hele 28 prosent. Totalavkastningen på DnFs verdipapirportefølje ble dermed i 2023 på 23,3 prosent. Porteføljen er per 31.12.2023 fordelt med 17 prosent i rentemarkedet og bankinnskudd og 83 prosent i aksjemarkedet.

Indeksregulert grunnkapital på DnF Vederlagsfond per 31.12.2022 var kr. 22 295 505. Inflasjonen i 2023 endte på 4,8 prosent. Beløpet som skal avsettes til indeksregulering blir dermed kr 1 064 155 som gir en indeksregulert grunnkapital per 31.12.2023 på kr. 23 234 052. Porteføljens markedsverdi var ved årsskiftet kr 31 099 097.

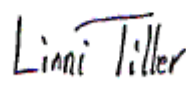
Indeksregulert grunnkapital på DnF Stipendfond per 31.12.2022 var kr. 5 145 598. Beløpet som skal avsettes til indeksregulering for dette fondet blir dermed kr 246 989 som gir en indeksregulert grunnkapital per 31.12.2023 på kr. 5 392 587. Porteføljens markedsverdi var ved årsskiftet kr 5 986 809.

Økonomirådet vil foreslå at det avsettes kr 1 100 000 fra de forvaltede porteføljene – kr 534 800 fra Stipend fondet og kr 565 200 fra Vederlagsfondet - til stipendier i 2024.

Oslo, februar 2024

Brynjulf Jung Tjønn

Mikkel Bugge

Linni Tiller

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DNF

Melding om virksomheten 2023 for Den norske Forfatterforening

Virksomhetens art og hvor den drives

Den norske Forfatterforening er en medlemsorganisasjon med sekretariat i Oslo.

Rettvisende oversikt over utvikling og resultat

Foreningen driver ikke kommersiell virksomhet. DnF mottar andel av offentlig støtte og kollektive vederlagsmidler til videre fordeling. Driftsresultatet endte med et underskudd på 2,4 millioner, og det er ca. 1,6 millioner bedre enn budsjettet. Dette skyldes blant annet inntektsføring av eldre vederlag som ikke er omfattet av lov om kollektivforvaltning og lavere driftskostnader enn budsjettet.

DnF sin egenkapital har fra 2022 til 2023 gått opp fra kr. 32 119 442 til kr. 35 589 993. Økningen i egenkapital er på 3,4 millioner, og skyldes positiv avkastning fra porteføljen. Styret mener årsregnskapet gir et rettvisende bilde av foreningens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2023 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift, og det bekreftes at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø

Det har vært fire ansatte i perioden.

Ytre miljø

Foreningen er opptatt av miljøvennlig drift og forurenses ikke det ytre miljø i vesentlig grad.

Likestilling

Blant de ansatte er det tre kvinner og en mann. Styret har fra sist årsmøte bestått av tre kvinner og fem menn. Styret har ikke funnet det nødvendig å iverksette tiltak med hensyn til likestilling.

Oslo, 29. januar 2024

_____
Brynjulf Jung Tjønn (styreleder, sign.)

_____
Amalie Kasin Lerstang (nestleder, sign.)

_____
Hanne Ramsdal (sign.)

_____
Jens M. Johansson (sign.)

_____
Sandra Lillebø (sign.)

_____
Endre Ruset (sign.)

_____
Mathias R. Samuelsen (sign.)

_____
Bjørn Vatne (sign.)

_____
Elin Øy (dgl.l., gen.sekr., sign.)

REGNSKAP FOR DNF 2023

Den norske Forfatterforening

Resultatregnskap

	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
Medlemskontingent		288 000	265 800
Bibliotekvederlag		18 223 072	16 833 348
Norwacoverlag		423 390	11 866
Kopinorvederlag		327 361	759 526
Bokklubbinntekter		618 996	896 704
Offentlige tilskudd		810 000	946 200
Private tilskudd		100 000	159 000
Kopinor bokhyllavederlag		0	293 829
Administrasjonsandel Norwacoverlag		100 350	98 072
Leieinntekter Berlin og eksterne arbeidsplasser		85 199	45 001
Andre inntekter		97 805	91 550
Driftsinntekter		21 074 173	20 400 896
Driftskostnader			
Lønns- og honorarkostnader	1	7 385 343	7 395 431
Stipend og tilskudd	2	12 509 882	9 435 510
Reise/Opphold/Arrangementskostnader		1 240 862	1 356 499
Annen driftskostnader		2 328 963	1 974 630
Avskrivninger		30 283	30 283
Driftskostnader		23 495 332	20 192 353
Driftsresultat		-2 421 159	208 543
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		5 896 051	15 669
Finanskostnader		4 340	1 951 606
Finansinntekter og finanskostnader		5 891 711	-1 935 937
Årsresultat		3 470 552	-1 727 394
Endring Vederlagsfondet		3 644 656	-1 584 931
Endring Solidaritetsfondet		-174 104	-142 463
Årsoppgjørdisposisjoner		3 470 552	-1 727 394

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Indirekte modell			
Den norske Forfatterforening			
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	Noter	2023	2022
Resultat før skattekostnad		3 470 552	-1 727 394
Periodens betalte skatt		0	0
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger		0	0
Nedskrivning anleggsmidler		30 283	30 283
Endring i varelager		0	0
Endring i kundefordringer		730 506	-169 108
Endring i leverandørgjeld		-54 218	-4 778
Endring i forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger		0	0
Effekt av valutakursendringer		0	0
Endring i andre tidsavgrensningsposter		-2 554 877	4 344 378
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 622 246	2 473 380
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	0
Netto endring i kassakreditt		0	0
Innbetalinger av egenkapital		0	0
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0
Utbetalinger av utbytte		0	0
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		1 622 246	2 473 380
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.		8 489 065	6 015 685
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.		10 111 311	8 489 065

Juli 2021 trådte lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. i kraft. Loven regulerer hvordan kollektive forvaltningsorganisasjoner skal forvalte opphavsrett og nærstående rettigheter, slik at dette kan gjøres på en effektiv, betryggende og åpen måte. Det ble også innført krav om kontantstrømoppstilling til årsregnskapet til virksomheten.

Noter til årsregnskap 2023**Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer**

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes generelt til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle instrumenter er vurdert til virkelig verdi (markedsverdi) pr. 31.12. ihht kontoutdrag fra KLP.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene for en ansatt er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring i Norsk Forfatter- og Oversetterfond. To ansatte er dekket av innskuddspensjon i Storebrand Livsforsikring.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring av regnskapsprinsipp.

Honorar revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2023 utgjør kr 137 087.

Note 1 – Lønn mv*1.1.– Spesifikasjon av lønns- og honorarkostnader*

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lønn fast ansatte	1 693 389	1 813 919
Påløpte feriepenge	297 278	250 316
Gruppeliv/ulykke/fritid	17 661	16 405
Honorar for møter og arbeid	3 236 336	3 571 505
Lønn leder	933 333	628 800
Honorar nestleder	50 000	10 000
Arbeidsgiveravgift	914 672	918 526
Pensjonsforsikring	235 435	171 106
Yrkesskadeforsikring	5 279	4 888
Andre personalkostnader	1 960	9 966
Lønns- og honorarkostnader	<u>7 385 343</u>	<u>7 395 431</u>

Foreningen har gjennomsnittlig hatt 3 årsverk.

1.2 – Lønn og godtgjørelse samlet i perioden til generalsekretærstillingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lønn inkl. feriepenge	962 362	889 442
Arbeidsgiveravgift	135 693	125 929
Annen godtgjørelse	3 969	3 676
	<u>1 102 024</u>	<u>1 019 047</u>

Note 2* - stipend og tilskudd

	2023	2022
Arbeidsstipend	7 069 273	5 461 667
Grunnstipend	3 352 509	2 304 676
Seniorstipend	748 100	1 039 167
Diversestipend Vederlagsfondet	1 000 000	290 000
Tarjei Vesaas debutantpris	60 000	60 000
Nordisk reisestipend, utbetaling*	80 000	80 000
Ytringsfrihetsprisen, utdeling*	200 000	200 000
Stipend og tilskudd	12 509 882	9 435 510

*Nordisk reisestipend kr 80 000 og Ytringsfrihetsprisen kr 200 000,- mottatt fra henholdsvis Norsk kulturråd og Kulturdepartementet.

Note 3 – Eiendommer – avskrivninger

Stubenrauchstrasse 64, 10713 Berlin.

	2023	2022
Anskaffelseskost pr 31.12.2008	1 514 147	1 514 147
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	-334 113	-303 830
Årets avskrivninger	-30 283	-30 283
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-364 396	-334 113
Bokført verdi 31.12. Stubenrauchstrasse 64, 10713 Berlin.	1 149 751	1 180 034
Hemstugu	5 000	5 000
Eiendommer	1 154 751	1 185 034

Note 4 – Investeringer

Bokført verdi er satt til markedsverdi pr 31.12. ihht kontoutskrift fra KLP.

	2023	2022
KLP AksjeGlobal Indeks S	25 728 231	20 078 435
KLP Likviditet P	5 370 866	5 134 699
Investeringer	31 099 097	25 213 134

Note 5 – Bundne bankinnskudd

Bundne bankinnskudd pr 31.12.2023 utgjør kr **624 904**.

Note 6 – Endring egenkapital

Vederlagsfondet	2023	2022
Inngående balanse 1.1.	19 139 940	20 724 871
Bibliotekvederlag	18 223 072	16 833 348
Verdiøkning plasseringer og renteinntekter	5 885 963	0
Sum inntekter	24 109 035	16 833 348

Note 6 fortsetter neste side

Fortsettelse Note 6

Kostnader		
Arbeidsstipend	7 069 273	5 461 667
Grunnstipend	3 352 509	2 304 676
Diversestipend	1 000 000	290 000
Tarjei Vesaas debutantpris	60 000	60 000
Sum utbetalte stipend	11 481 782	8 116 343
Resultat	12 627 253	8 717 005
Utbetalinger og kostnader til annen foreningsvirksomhet	-8 982 597	-10 301 936
Endring vederlagsfondet	3 644 656	-1 584 931
Utgående balanse 31.12.	22 784 596	19 139 940

Solidaritetsfondet	2023	2022
Inngående balanse 1.1.	10 239 010	10 381 473
Bokklubbinntekter	618 996	896 704
Sum inntekter	618 996	896 704
Kostnader		
Støtte til medlemmer	45 000	0
Seniorstipend	748 100	1 039 167
Sum utbetalinger	793 100	1 039 167
Resultat	-174 104	-142 463
Utgående balanse 31.12.	10 064 906	10 239 010

	2023	2022
Beredskapsfondet	2 500 000	2 500 000
Fond for internasjonalt arbeid	28 715	28 715
Annen egenkapital	211 777	211 777
Sum egenkapital	35 589 994	32 119 442

Note 7 – Vederlag fra Kopinor og Norwaco til fordeling

	2023	2022
Norwaco privatkopiering lyd	165 433	39 146
Norwaco privatkopiering litterære verk	36 765	0
Norwaco TV-distribusjon	102 922	0
Norwaco Undervisningsbruk	19 239	0
Norwaco Bruk i Bibliotek og museer	314	0
Norwaco TV på offentlig sted	1 514	0
Kopinor kopieringsvederlag	5 539 044	2 413 596
Kopinor Bokhyllavederlag	192 191	192 191
Norwaco privatkopiering tekst og lyd 2019-2020	0	149 938
	6 057 422	2 794 871

Note 8 – Annen kortsiktig gjeld

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Fagforeningstrekk	1 020	0
Skyldig feriepenger	297 278	258 059
Ytringsfrihetsprisen	200 000	200 000
Påløpte kostn. og forskuddsbet. innskudd	27 150	0
	<u>525 447</u>	<u>458 059</u>

Den norske Forfatterforening
Balanse

	Note	2023	2022
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Eiendommer			
Eiendommer	3	1 154 751	1 185 034
Anleggsmidler		1 154 751	1 185 034
Omløpsmidler			
Fordringer		336 492	1 066 998
Investeringer	4	31 099 097	25 213 134
Bankinnskudd, kontanter, o.l.	5	10 111 311	8 489 065
Omløpsmidler		41 546 900	34 769 197
Sum eiendeler		42 701 651	35 954 231
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Egenkapital	6	35 589 994	32 119 442
Langsiktig og kortsiktig gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Offentlige avgifter		528 788	581 860
Vederlag fra Kopinor og Norwaco til fordeling	7	6 057 422	2 794 871
Annen kortsiktig gjeld	8	525 447	458 059
Kortsiktig gjeld		7 111 658	3 834 790
Langsiktig og kortsiktig gjeld		7 111 658	3 834 790
Sum egenkapital og gjeld		42 701 651	35 954 231

Oslo 29.1.2024

<i>sign.</i> Brynjulf Jung Tjønn leder	<i>sign.</i> Amalie Kasin Lerstang	<i>sign.</i> Sandra Lillebø	<i>sign.</i> Jens M. Johansson
--	---------------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------

<i>sign.</i> Mathias R. Samuelson	<i>sign.</i> Endre Ruset	<i>sign.</i> Bjørn Vatne	<i>sign.</i> Hanne Ramsdal
--------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-------------------------------

sign.
Elin Øy
daglig leder

ÅPENHETSRAPPORT

Kollektive forvaltningsorganisasjoner skal etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 36 avgi en årlig åpenhetsrapport. Rapporten skal i henhold til forskrift om lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. inneholde følgende opplysninger:

a) Årsregnskap med balanse

DnFs årsregnskap med balanse og kontantstrømoppstilling for 2023 finnes på sidene 52-58 i årsmeldingen 2024.

b) En rapport om virksomheten i regnskapsåret

Rapport om DnFs virksomhet for 2023 finne på side 51 i årsmeldingen 2024.

c) Opplysninger om avslag på lisenstildelinger

DnF tildeler ikke lisenser.

d) En redegjørelse for organisasjonens juridiske struktur og styringsstruktur

DnFs juridiske struktur og styringsstruktur er nedfelt i foreningen vedtekter § 12 og § 20:

§ 12 – Styret

Styret administrerer og representerer foreningen overensstemmende med foreningens formål. Leder, eller den styret gir fullmakt, anviser utgiftene av driftsmidlene.

Styret har 8 medlemmer. Leder og nestleder velges ved særskilte valg. Valgene gjelder for 2 år. Av medlemmene går hvert år 4 ut. Gjenvalg kan finne sted. Styret er beslutningsdyktig når leder eller nestleder og 3 andre medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet har leder (eller nestleder) dobbeltstemme. Ved alle møter i styret føres protokoll som godkjennes av de av styrets medlemmer som var tilstede.

§ 20 – Sekretariat

Foreningens styre ansetter lønnet sekretær og annet personale nødvendig for foreningens drift. Disse behøver ikke å være medlemmer av foreningen, men sekretæren må bo i eller ved Oslo. Det litterære Råd, Opptakskomiteen og Økonomirådet kan kreve nødvendig bistand fra sekretariatet.

Se for øvrig foreningens fullstendige vedtekter på foreningens nettside.

e) Opplysninger om alle enheter som organisasjonen eier eller kontrollerer direkte eller indirekte, helt eller delvis

Opplysninger om enheter DnF eier eller kontrollerer finnes i note 3 på side 55 i årsmeldingen 2024.

f) Opplysninger om det samlede vederlaget som de personene som er nevnt i loven § 14 tredje ledd og § 15 første ledd har fått utbetalt det foregående året, og andre ytelser som de har fått.

Brynjulf Jung Tjønn, styreleder, har mottatt 400.000 kr. i lønn som styreleder, 5.180 kr. i grunnstipend, 852 kr. i vederlag privatkopiering tekst 2022, 451 kr. i vederlag privatkopiering lyd 2022.

Amalie Kasin Lerstang, nestleder i styret, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar, nestlederhonorar 2022-2023 50.000 kr.

Hanne Ramsdal, styremedlem har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar og 10.000 kr. i honorar som leder av Internasjonalt utvalg

Jens M. Johansson, styremedlem, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar, 6.660 kr. i grunnstipend, 426 kr. i vederlag privatkopiering tekst 2022.

Sandra Lillebø, styremedlem og styrets representant i valgkomiteen, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar og 2.500 kr. for deltakelse i valgkomiteen.

Mathias Samuelsen, styremedlem, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar.

Bjørn Vatne, styremedlem, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar.

Endre Ruset, styremedlem, har mottatt 25.000 kr. i styrehonorar, 4.440 kr. i grunnstipend og 537 kr. i vederlag privatkopiering tekst 2021.

Elin Øy, generalsekretær, har mottatt 962 362 i lønn som generalsekretær.

g) Informasjon som nevnt i § 2 til § 5

Vederlagsår	Inntekter	Fordelt	Betalt	Til rettighetshavere	Til rettighetshavere	Fradrag forvaltning	Fradrag forvaltning	Fradrag SKU	Fradrag SKU	Ufordelt etter fordeling	Ufordelt etter fordeling
Årstall	NOK	Status	Status	NOK	%	NOK	%	NOK	%	NOK	%
2022	7 747	Ufordelbart									
2022	3 755	Ufordelbart									
2022	4 573	Ufordelbart									
2022	200 670	Ufordelbart									
2022	1 179	Ufordelbart									
2022	189 870	Ufordelbart									
2022		Ufordelbart									
2022	14 705	Ufordelbart									
2022		Ufordelbart									
2022	61 380	Ufordelbart									
2022	8 398	Ufordelbart									
2022		Ufordelbart									
2022	10 010	Ufordelbart									
2022	4 035	Ufordelbart									
2022	8 775	Ufordelbart									
2022	35 979	Ufordelbart									
2022	17 815	Ufordelbart									
2022	1 080 589	Ufordelbart									
2022	739 930	Ufordelbart									
2022	18 897	Ufordelbart									
2022	389 005	Ufordelbart									
2022	1 967	Ufordelbart									
2022	2 799 279	Ufordelbart									
2023	4 921	Ufordelbart									
2023	78	Ufordelbart									
2023	244 973	Ufordelbart									
2023	18 040	Ufordelbart									
2023	82 204	Ufordelbart									
2023	10 761	Ufordelbart									
2023	16 174	Ufordelbart									
2023	988 320	Ufordelbart									
2023	1 107 929	Ufordelbart									
2023	61 270	Ufordelbart									
2023	25 076	Ufordelbart									
2023	180 019	Ufordelbart									
2023	2 739 765	Ufordelbart									
2021	439 012	Ja	Ja	347 899	79 %	65 852	15 %	0	0 %	25 261	6 %
2022	493 867	Ja	Ja	304 308		49 387	10 %	0	0 %	140 172	
2020	214 797	Ja	Ja	157 122	73 %	32 220	15 %	0	0 %	25 455	12 %
2021	189 543	Ja	Ja	145 528	77 %	28 431	15 %	0	0 %	15 584	8 %
2022	150 213	Ja	Ja	106 500	71 %	22 532	15 %	0	0 %	21 181	14 %
2022	102 922	Nei	Nei								
2022	19 239	Nei	Nei								
2022	314	Nei	Nei								
2022	1 514	Nei	Nei								

h) En delrapport om bruken av beløpene som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling, og som inneholder de opplysninger som er nevnt i § 6.

For 2023 er det ikke trukket noen midler til for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling.

REVISORS BERETNING DnF

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
N-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Den norske Forfatterforening

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Den norske Forfatterforening.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balanse per 31. desember 2023 • Resultatregnskap for 2023 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper. 	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Årsrapporten for øvrig forventes å bli gjort tilgjengelig for oss etter denne datoen.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder(ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND 2023**Melding om virksomhet og økonomi for
Den norske Forfatterforenings Stipendfond for 2023****Virksomhetens art og hvor den drives**

Den norske Forfatterforenings Stipendfond forvalter midler gitt ved gave og testasjoner fra private. Fondets kapital og avkastning forvaltes etter de til enhver tid gjeldende retningslinjer som vedtatt av Årsmøtet i Den norske Forfatterforening. Fondet har kontor i Oslo.

Rettvisende oversikt over utvikling og resultat

Fondet driver ikke kommersiell virksomhet. Årsresultatet er en funksjon av innestående beløp pluss renter, minus bankgebyr, avkastning, gebyret til Stiftelsestilsynet samt honoraret til revisor. I tråd med styrevedtak 11.1.22 i Den norske Forfatterforenings Stipendfond ble bankmidlene i 2022 plassert i markedet og følger investeringsstrategien for DnFs portefølje. Avkastningen i den norske Forfatterforenings Stipendfond for 2023 endte på litt i overkant av én million kroner. Det er satt av 534 800 til stipend av avkastningen. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av fondets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2023 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø

Det er ingen ansatte.

Ytre miljø

Fondet forurensrer ikke det ytre miljø.

Likestilling

Styret består av tre kvinner og fem menn.

Oslo, 29. januar 2024

_____
Brynjulf Jung Tjønn, (styreleder, sign.)

_____
Amalie Kasin Lerstang, (nestleder, sign.)

_____
Hanne Ramsdal (sign.)

_____
Jens M. Johansson (sign.)

_____
Sandra Lillebø (sign.)

_____
Endre Ruset (sign.)

_____
Mathias R. Samuelson (sign.)

_____
Bjørn Vatne (sign.)

_____
Elin Øy, (dgl.l, gen. sekr., sign.)

REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND 2023

Stipendfondet til Den norske Forfatterforening

Resultatregnskap

	Note	2023	2022
Driftskostnader			
Revisjons- og regnskapshonorar	1	10 558	9 528
Bank og kortgebyrer		15	306
Andre kostnader		7 463	7 806
Annen driftskostnader		18 035	17 640
Driftskostnader		18 035	17 640
Driftsresultat		-18 035	-17 640
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter			
Renteinntekter		14 699	43 635
Urealisert gevinst finansielle investeringer		1 127 888	2 597
Andre finansinntekter		3 323	1 003
Finansinntekter		1 145 910	47 235
Finanskostnader			
Urealisert tap finansielle plasseringer		0	143 676
Finanskostnader		0	143 676
Finansinntekter og finanskostnader		1 145 910	-96 441
Årsresultat		1 127 875	-114 081
Endring avsetning stipender til utdeling		530 000	0
Endring annen egenkapital		766	0
Endring stipendfondet		460 323	-114 081
Endring Forleggerforeningens legat		109 429	0
Endring Magne Østbyes stipend		10 943	0
Endring Ernst Orvils legat		16 414	0
Årsoppgjørdisposisjoner		1 127 875	-114 081

Noter til regnskap 2023

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes generelt til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Markedsbaserte finansielle instrumenter er vurdert til virkelig verdi (markedsverdi) pr. 31.12. ihht kontoutdrag fra KLP.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring i regnskapsprinsipp.

Note 1 – Lønn mv

1.1 – Spesifikasjon av lønnskostnader

Fondet har ikke hatt noen utbetalinger av lønn i perioden. Foreningen har gjennomsnittlig hatt 0 ansatte i 2023.

1.2 – Spesifikasjon av godtgjørelse til styre og utvalg

Fondet har ikke hatt utbetalinger av styrehonorar i perioden.

1.3 – Pensjoner

Stipendfondet har ingen pensjonsforpliktelser.

1.4 – Spesifikasjon av honorar til revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2023 utgjør kr 10 557,50 inkl. mva. for revisjon.

Note 2 – Finansielle investeringer

Bokført verdi er satt til markedsverdi pr 31.12. ihht kontoutskrift fra KLP.

	2023	2022
KLP Aksjglobal Indeks P	4 938 098	3 856 324
KLP Likviditet P	1 048 711	1 002 597
	5 986 809	4 858 921

Note 3 – Bundne midler

Bundne bankinnskudd utgjør pr 31.12.2023 kr 0,-.

Stipendfondet til Den norske Forfatterforening

Balanse

	Note	2023	2022
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer i Det nye Teater		1	1
Finansielle anleggsmidler		1	1
Anleggsmidler		1	1
Omløpsmidler			
Investeringer			
Investeringer	2	5 986 809	4 858 921
Bankinnskudd, kontanter, o.l.			
Bankinnskudd, kontanter, o.l.	3	604 678	604 691
Omløpsmidler		6 591 487	5 463 612
Sum eiendeler		6 591 488	5 463 613
	Note	2023	2022
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Fonds			
Stipendfondet		4 666 931	4 206 608
Forleggerforeningens legat		1 109 429	1 000 000
Magne Østbyes stipend		110 943	100 000
Ernst Orvils legat		166 414	150 000
Sum fonds		6 053 717	5 456 608
Fri egenkapital		7 771	7 005
Opptjent egenkapital		7 771	7 005
Egenkapital		6 061 488	5 463 613
Langsiktig og kortsiktig gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Avsatt stipender til utdeling		530 000	0
Avsetning for forpliktelser		530 000	0
Langsiktig og kortsiktig gjeld		530 000	0
Sum egenkapital og gjeld		6 591 488	5 463 613

Oslo 29.1.2024

sign.

Brynjulf Jung Tjønn
leder

sign.

Amalie Kasin Lerstang

sign.

Sandra Lillebø

sign.

Jens M. Johansson

sign.

Mathias R. Samuelsen

sign.

Endre Ruset

sign.

Bjørn Vatne

sign.

Hanne Ramsdal

sign.

Elin Øy

REVISORS BERETNING TIL DnFs STIPENDFOND

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
H-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Den norske Forfatterforenings Stipendfond

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Den norske Forfatterforenings Stipendfond.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balanse per 31. desember 2023 • Resultatregnskap for 2023 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper. 	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

OMTALE NFOF

Norsk Forfatter- og Oversetterfond (NFOF) ble opprettet 1. juli 1949 som en følge av at det i bibliotekloven av 12. desember 1948 stod at staten skulle betale for bøker til utlån i folkebibliotekene. Fra 1972 kom NO med, og fondet fikk sitt nåværende navn. Ungdomslitteraturens forfatterlag (ULF) og NO fikk hver sin styrerepresentant i 1973, og DF kom med i fondet fra 1974. Styret i NFOF består av én person fra hver av organisasjonene, med unntak av DnF som etter fondets vedtekter har to styremedlemmer.

Fondet er et felles kontor for regnskapstjenester og er også avtalepart for leie av Kronprinsens gate 17, renhold, vakthold og lignende. NFOF har eget organisasjonsnummer, eget regnskap, to ansatte, og vedtekter som er godkjent av KUD.

Fondsstyret har vedtatt at bibliotekvederlaget og de kollektive vederlag fra Kopinor og Norwaco samt privatkopieringsvederlaget skal innbetales til NFOF. Fondsstyret vedtar fordelingsnøkkelen for hvordan fondets overskudd skal fordeles videre til de fire organisasjonene.

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP 2023 NORSK FORFATTER- OG OVERSETTERFOND (NFOF)*Virksomhetens art*

Norsk Forfatter- og Oversetterfond er et felles fond for Den norske Forfatterforening (DnF), Norsk Oversetterforening (NO), Dramatikerforbundet (DF) og Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (NBU). Hver av organisasjonene har en representant i fondsstyret, med unntak av Forfatterforeningen som har to representanter ifølge vedtektene. Fondet fører regnskap for organisasjonene og mottar og fordeler bibliotekvederlaget. NFOF er dessuten avtalepart for leie av kontorer, renhold, strøm etc.

Styre og administrasjon

Styret har bestått av Heidi Marie Kriznik (DnF) frem til 2.5.2023 og Brynjulf Jung Tjønn (DnF) fra 19.9.2023, Elin Øy (DnF), Ellisiv Lindkvist (DF), Hilde Lyng (NO) og Alexander Løken (NBU). Styreleder og nestleder har siden 1.3.2022 vært henholdsvis Hilde Lyng og Elin Øy. Fondet har to ansatte, regnskapsfører Reidar Svensson, og administrativ leder Anne Merethe K. Prinos (deltid).

Oversikt over utvikling og resultat

Fondet har hatt en inntekt på kroner 64 455 536 i perioden, mot kr 59 980 312 i 2022. Inntektene inkluderer også viderefakturert husleie til foreningene.

Driftskostnadene inklusive overførte vederlag har vært 63 747 402 kroner før finansinntekter og finanskostnader, mot kroner 59 763 843 i 2022.

Årsresultatet 2023 for Norsk Forfatter- og Oversetterfond viser et overskudd på 917 914.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2023 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

Arbeidsmiljøet i virksomheten er tilfredsstillende. Det har ikke vært arbeidsrelaterte skader eller ulykker i 2023. Det har vært lite sykefravær i perioden. Fondet forurenses ikke det ytre miljø utover det som er normalt for kontorvirksomheter.

Likestilling

Fondets ansatte har bestått av en mann og en kvinne, sistnevnte i en 20 prosent stilling. Styret har ikke funnet det nødvendig å iverksette tiltak med hensyn til likestilling. Styreoppnevningen følger av den enkelte forenings oppnevnte, og kjønnsbalansen er følgelig ikke noe Fondet har myndighet til å påvirke.

Styret bekrefter at midler blir tildelt de enkelte opphavere på faglig grunnlag og uten hensyn til organisasjonstilhørighet.

Oslo, 6. februar 2024

Hilde Lyng (sign.)
leder

Elin Øy (sign.)
nestleder

Ellisiv Lindkvist (sign.)
styremedlem

Alexander Løken (sign.)
styremedlem

Brynjulf Jung Tjønn (sign.)
styremedlem

REGNSKAP FOR NFOF 2023**Norsk Forfatter- og Oversetterfond****Resultatregnskap**

	Note	2023	2022
Driftsinntekter			
Bibliotekvederlag		61 802 945	57 616 117
Leieinntekter kontorer		2 652 591	2 364 195
Driftsinntekter		64 455 536	59 980 312
Driftskostnader			
Overføring vederlag til foreningene	1	58 718 785	54 429 329
Lønns- og honorarkostnader	2	2 036 366	2 634 859
Annen driftskostnader	3	2 992 251	2 699 655
Driftskostnader		63 747 402	59 763 843
Driftsresultat		708 135	216 469
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter			
Finansinntekter		209 779	54 681
Finansinntekter og finanskostnader		209 779	54 681
Årsresultat		917 914	271 149
Overføringer annen egenkapital		917 914	271 149
Årsoppgjørdisposisjoner		917 914	271 149

Norsk Forfatter- og Oversetterfond

Balanse

	Note	2023	2022
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer Uni Storebrand		27 387	22 296
Finansielle anleggsmidler		27 387	22 296
Anleggsmidler		27 387	22 296
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		337 915	8 617
Andre kortsiktige fordringer		12 236	0
Fordringer		350 151	8 617
Investeringer			
Forskudd/depositum leie kontorlokaler		1 069 914	1 062 316
Investeringer		1 069 914	1 062 316
Bankinnskudd, kontanter, o.l.			
Bankinnskudd, kontanter, o.l.	4	2 645 514	5 350 533
Omløpsmidler		4 065 579	6 421 466
Sum eiendeler		4 092 966	6 443 762

Egenkapital og gjeld

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Egenkapital		
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	3 325 781	2 407 867
Opptjent egenkapital	3 325 781	2 407 867
Egenkapital	3 325 781	2 407 867
Langsiktig og kortsiktig gjeld		
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	14 532	1 990 404
Skyldig offentlige avgifter	133 463	124 456
Vederlagsmidler fra Norwaco	5 521 740	1 829 635
Skyldig feriepenge	97 450	91 400
Kortsiktig gjeld	767 185	4 035 895
Langsiktig og kortsiktig gjeld	767 185	4 035 895
Sum egenkapital og gjeld	<u>4 092 966</u>	<u>6 443 762</u>

Oslo 6.2.2024

sign.
Hilde Lyng
leder

sign.
Elin Øy
nestleder

sign.
Brynjulf Jung Tjønn
styremedlem

sign.
Ellisiv Lindkvist
styremedlem

sign.
Alexander Løken
styremedlem

sign.
Anne Merethe K. Prinos
daglig leder

NOTER TIL ÅRSREGNSKAP 2023**Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer**

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Endring av regnskapsprinsipper

Det har ikke vært noen endring av regnskapsprinsipper.

Honorar til revisor

Kostnadsført honorar til revisor i 2023 utgjør kr 95 562.

Note 1 – Vederlag overført til foreningene i NFOF*1.1 – Kollektive vederlag*

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Bibliotekvederlag DnF	18 223 072	16 833 348
Bibliotekvederlag NBU	13 498 571	12 469 147
Bibliotekvederlag NO	13 498 571	12 469 147
Bibliotekvederlag DF	13 498 571	12 469 147
	<u>58 718 785</u>	<u>54 240 789</u>

1.2 – Individuelle vederlag

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Privatkopieringsvederlag lyd	0	188 540
Overføring vederlag til foreningene	<u>0</u>	<u>188 540</u>

Note 2 – Lønn mv*2.1 – Spesifikasjon av lønns- og honorarkostnader*

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lønnskostnader	901 126	845 693
Honorar styreleder	50 000	50 000
Arbeidsgiveravgift	154 139	121 625
Personalforsikringer	142 066	427 316
Pensjonstilskudd	760 933	1 169 504
Andre personalkostnader	28 102	20 721
	<u>2 036 366</u>	<u>2 634 859</u>

2.2 – Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene for samtlige ansatte er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring som omfatter alle ansatte. Forpliktelsen er ikke balanseført, og den årlige pensjonspremien anses som årets pensjonskostnad. Det inngår 1,2 ansatte i ordningen.

2.3 – Lønnskostnad styrets leder

	2023	2022
Honorar styreleder	50 000	50 000
Arbeidsgiveravgift	7 050	7 050
	57 050	57 050

Note 3 – Andre driftskostnader

	2023	2022
Kostnader leie kontorer K17*	2 785 490	2 480 794
Drift kontor NFOF**	99 191	77 437
Revisjonshonorar	96 562	131 250
Annen driftskostnad	11 008	10 174
	2 992 251	2 699 655

*Husleiekostnaden er viderefakturert foreningene i Norsk Forfatter- og Oversetterfond etter benyttet kontorareal. Se leieinntekter kontorer i resultatregnskapet.

**Kostnader vedrørende kontorlokaler er viderefakturert foreningene i Norsk Forfatter- og Oversetterfond i forhold til benyttet kontorareal.

Note 4 – Bundne midler

Bundne bankinnskudd utgjør pr 31.12.2023 kr 396 223.

Note 5 – Vederlagsmidler fra Norwaco

Vederlagsart	Vederlagsår	Beløp
Norwaco privatkopiering fra utland	2021	399 210
Norwaco privatkopiering tekst	2018	122 530
		521 740

REVISORS BERETNING FOR NFOF

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
N-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøtet i Norsk Forfatter- og Oversetterfond

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norsk Forfatter- og Oversetterfond.

Årsregnskapet består av: <ul style="list-style-type: none"> • Balanse per 31.12.2023 • Resultatregnskap 2023 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31.12.2023 og av dens resultat for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Årsmelding 2023, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

DESISORENES BERETNING FOR PERIODEN MARS 2023- MARS 2024

Styret har i perioden mellom årsmøtene arbeidet innenfor foreningens lover.

Oslo, 06. februar 2024

Mette Karlsvik (sign.)

Tom Egeland (sign.)

BUDSJETT FOR DNF 2024

Den norske Forfatterforening
Budsjett

	Budsjett 2024	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
Medlemskontingent	280 000	288 000	265 800
Bibliotekvederlag	19 688 350	18 223 072	16 833 348
Norwacoverlag	0	423 390	11 866
Kopinorvederlag	0	327 361	759 526
Bokklubbinntekter	546 414	618 996	896 704
Offentlige tilskudd	1 009 000	810 000	946 200
Private tilskudd	0	100 000	159 000
Kopinor bokhyllavederlag	0	0	293 829
Administrasjonsandel Norwacoverlag	0	100 350	98 072
Leieinntekter Berlin og eksterne arbeidsplasser	99 400	85 199	45 001
Andre inntekter	70 000	97 805	91 550
Driftsinntekter	21 693 164	21 074 173	20 400 896
Driftskostnader			
Lønns- og honorarkostnader	8 138 546	7 385 343	7 395 431
Stipend og tilskudd	12 220 300	12 509 882	9 435 510
Reise/Opphold/Arrangementskostnader	1 571 000	1 240 861	1 356 499
Annen driftskostnader	2 723 500	2 359 246	2 004 913
Driftskostnader	24 653 346	23 495 331	20 192 353
Driftsresultat	-2 960 182	-2 421 158	208 543
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter			
Renteinntekter bank	0	4 775	443
Verdiøkning og realisering av finansielle omløpsmidler	0	5 885 963	482
Andre finansinntekter	0	0	1 191
Agio gevinst	0	5 313	13 553
Finansinntekter	0	5 896 051	15 669
Finanskostnader			
Verdireduksjon av finansielle omløpsmidler	0	0	1 949 574
Agio tap	0	4 340	2 032
Finanskostnader	0	4 340	1 951 606
Finansinntekter og finanskostnader	0	5 891 711	-1 935 937
Årsresultat	-2 960 182	3 470 552	-1 727 394
Endring Vederlagsfondet	-2 819 996	3 644 656	-1 584 931
Endring Solidaritetsfondet	-140 186	-174 104	-142 463
Årsoppgjørdisposisjoner	-2 960 182	3 470 552	-1 727 394

INNSENDE FORSLAG I

Fra: Monica Aasprong

Forslag:

Hvordan vil foreningen stille seg i politiske spørsmål som angår omverden framover?

Ber om at foreningen diskuterer prinsipielt hvordan man skal forholde seg når det forekommer åpenbare brudd på Genève-konvensjonene og menneskerettighetene, aktualisert av Hamas' angrep og Israels påfølgende krigføring i Gaza. Samt et forhold som Israels årelange okkupasjon av palestinske områder, med undertrykkelse av befolkningen, deriblant kunstnere, forfattere, journalister. Er dette noe foreningen vil protestere mot, og engasjere seg i?

Begrunnelse:

Ved begynnelsen av det russiske angrepet på Ukraina reagerte DnF med blant annet forslag til støtte for flyforbudssone, tok umiddelbart kontakt med den ukrainske forfatterforeningen for å tilby støtte osv., reagerte derfor på at foreningen ikke har kunnet fremme en reaksjon på de åpenbare folkerettsbruddene under fire måneders krigføring i palestinske områder. Krigføringen som sådan, som vi jo vet med ekstreme sivile tap, en lang rekke døde kolleger og journalister, utradering av utdanningsinstitusjoner, bibliotek, universitet, sykehus osv, burde vel ikke være kontroversielt å reagere på fra foreningens side? Desto mer siden politikerne er så passive.

Styrets innstilling:

Styret er positive til en prinsipiell diskusjon om hvordan foreningen skal stille seg i politiske spørsmål i fremtiden. Dette er noe styret gjennom 2023 har måttet ta stilling til i nesten hvert styremøte. Vår innstilling har vært å følge årsmøtets ønske om å at DnF skal fokusere på kjerneområdene.

DnF har en aktiv medlemsmasse. Vi vet at flere av medlemmene ønsker å bruke sin stemme politisk, samtidig som vi vet at flere ikke har samme behov. DnFs styre ønsker ikke at saker som ikke er kjerneområdene til foreningen skal skape splid mellom medlemmene. DnFs kjerneområder er nedfelt i paragraf 1 og 2:

§ 1- Formål

Den norske Forfatterforening har til formål å verne og fremme norsk skjønnlitteratur og ivareta de norske skjønnlitterære forfatteres interesser. Dette skal skje på en måte som respekterer foreningens sammensatte karakter og medlemmenes individuelle egenart.

§ 2 – Ytringsfrihet

DnF skal arbeide for å styrke og verne om forfatteres ytringsfrihet.

Styret ønsker en prinsipiell diskusjon som samtidig ivaretar paragraf 1 og 2 for medlemmene i DnF. Etter diskusjonen vil styret formulere et forslag til vedtak.

INNSENDTE FORSLAG II

Fra: Line Baugstø, Eivor M. Bergum, Brit Bildøen, Hanne Bramness, Gerd Brantenberg, Kari Fredrikke Brønne, Ingvild Burkey, Anne Bøe, Maria Børja, Tor Edvin Dahl, Elisabeth Eide, Erik Engblad, Lars Roar Engebretsen, Cecilie Enger, Ragnhild Eskeland, Anne Karin Fonneland, Lasse W. Fosshaug, Johanne Fronth-Nygren, Sigrun Glomsaas, Heikki Gröhn, Kjartan Hatløy, Karin Haugane, Vilde Heggem, Sverre Henmo, Atle Håland, Eirik Ingebrigtsen, Bård Isdahl, Marit Kaldhol, Erland Kiøsterud, Arve Kleiva, Kjersti Kollbotn, Agnar Lirhus, Ingvild Lothe, Steinar Løding, Wencke Mühleisen, Astrid Nordang, Knut Nærum, Kristine Næss, Ivar Orvedal, Charlotte Riise, Ingvild H. Rishøi, Juliane Rui, Eirik Røkkum, Torgeir Rebolledo Pedersen, Synnøve Persen, Kjersti Bronken Senderud, Sigbjørn Skåden, Sara Li Stensrud, Arild Stubhaug, Wera Sæther, Svanhild Amdal Telnes, Aina Villanger, Erlend Wichne, Torunn Ystaas

Forslag til resolusjon:

Forfattere sier nei til oljeleting

Begrunnelse:

Ledende internasjonale fagmiljøer innen energi og klima har slått fast at utbygging av ny infrastruktur for olje- og gassutvinning er uforenlig med målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader celsius.¹ Konsekvensene av de pågående klimaendringene er grundig dokumentert og allerede merkbare, også i Norge. En eskalerende klima- og naturkrise vil slå ned i alle deler av samfunnet og fordrer at alle samfunnsaktører tar stilling. Den vil ramme først og hardest dem med minst ressurser og minst historisk skyld i situasjonen. Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM) har konkludert at klimaendringene er den største trusselen mot realisering av menneskerettighetene noensinne.² Klimaaktivister i ulike deler av verden fengsles i dag for sine ytringer, samtidig som unike kulturer og språk trues med utslettelse. Når vi som forfattere krever at all ny leting etter olje og gass på norsk sokkel stanses umiddelbart, handler det både om å utøve global solidaritet og om fremtidige generasjoners rett til liv, helse og det frie ord.

Bakgrunn:

På årsmøtet i 2023 foreslo en gruppe medlemmer at årsmøtet skulle si nei til ny oljeleting. Forslaget var ikke innmeldt på forhånd, noe som gjorde det vanskelig for medlemmene å ta en informert avgjørelse om hva de ville stemme. Resultatet ble 25 stemmer for forslaget, 55 imot og ti avholdende. Det ble likevel vedtatt at initiativtakerne skulle få bruke Forfatterforeningens postliste til å lage et opprop der medlemmer kunne signere individuelt. Dette resulterte i at 176 medlemmer signerte, hvorav de fleste ikke hadde vært på årsmøtet.

Ved årets årsmøte ønsker derfor en utvidet gruppe medlemmer å prøve saken på nytt, og i mer ordnede former. Vi mener at å si nei til leting etter nye olje- og gassfelter bare har blitt mer akutt siden forrige årsmøte.

---

¹ <https://www.carbonbrief.org/new-fossil-fuels-incompatible-with-1-5c-goal-comprehensive-analysis-finds/>

² <https://www.nhri.no/2020/klima-og-menneskerettigheter/>

Her er noen nye momenter fra året som har gått:

- Klimautvalget 2050, som er utnevnt av regjeringen, konkluderte med at Norge må innstille all leting etter olje- og gassfelter inntil det finnes en klar plan for å avslutte petroleumsvirksomheten på norsk sokkel.
- Klimatoppmøtet i Dubai (COP28) har for første gang tatt med i slutterklæringen at verden må «omstille seg bort fra fossilt brensel i energisystemet».
- Greenpeace og Natur og Ungdom vant sitt nye klimasøksmål mot staten, med den konsekvens at «olje- og gassfeltene Yggdrasil, Breidablikk og Tyrving er kjent ugyldige, og utbygging av Yggdrasil og Tyrving må stanse umiddelbart».
- 2023 var et ekstremår, med blant annet rekordhøye temperaturer, flommer og ukontrollerte branner.

Stikk i strid med formaningene om å slutte å lete etter olje og gass fra FNs klimapanel, Det internasjonale energibyrådet og statens egen ekspertutvalg på klima, delte Norge ut 62 nye letelisenser i 2024. I tillegg har Regjeringen foreslått å utvide leteområdet i årets lisensrunde med 37 nye blokker, de fleste i Barentshavet. I årene som kommer er det planlagt mange flere letelisenser.

Dette skjer mens jordklodens klima og natur nærmer seg flere irreversible vippepunkter. Samfunnet trenger organisasjoner som går foran og krever at fossilt brennstoff fases ut.

Forfattere har tradisjon for å delta i ordsiftet om sentrale samfunnsspørsmål, for tilgangen til det frie ord forplikter. Totalt 15 kunstnerorganisasjoner med til sammen 20.000 medlemmer³ sier nei til olje- og gassleting. Tre store LO-forbund, Fagforbundet, Handel og kontor, og Norsk Tjenestemannslag, som til sammen representerer over 535.000 medlemmer, har også tatt et tydelig standpunkt mot videre oljeleting. Hvis årsmøtet i DnF gjør det samme, stiller vi oss solidarisk på linje med organisasjoner som CREO, Norske billedkunstnere, Unge Kunstneres Samfund, Dramatikerforbundet, Filmforbundet og Norsk forening for tekstforfattere og komponister (NOPA). Vi foreslår at resolusjonen herunder, som allerede er undertegnet av 176 medlemmer av Den norske Forfatterforening, blir foreningens offisielle standpunkt.

Styrets innstilling:

Styret ønsker å diskutere dette forslaget i lys av forrige sak. Styret ønsker en avstemning blant medlemmene over om dette skal komme som en resolusjon fra årsmøtet eller ikke.

---

³ <https://www.klimakultur.no/nyheter/norsk-filmforbund-og-nka-mot-oljeleting/>

INNSENDE FORSLAG III

Fra: Mikkel Bugge, Helga Flatland, Jan Kjærstad, Bjarte Breiteig, Arne Lygre, Eivind Evjemo, Zeshan Shakar, Tormod Haugland, Ingeborg Arvola, Helene Uri, Maja Lunde, Espen Haavardsholm, Kjell Ola Dahl, Marie Aubert, Johan Mjønes, Bror Hagemann, Birger Emanuelsen, Line Baugstø, Trude Marstein

Forslag:

Den norske Forfatterforening starter samtaler med Forfatterforbundet om en mulig sammenslåing av de to foreningene.

Begrunnelse:

Det er en krevende tid for norske forfattere, og vi står sterkere samlet. Vi bruker for mye tid og krefter på å kjempe mot hverandre, istedenfor å sammen arbeide for bedre vilkår for den norske forfatterstanden.

Utfordringene vi står overfor er mange: Vi opplever fallende boksalg, det er mer spissing av bestselgere, og en tøffere kamp om stadig færre lesere. Det foregår store omveltninger innenfor digitalisering og kunstig intelligens som vi ennå ikke vet omfanget av. Det er mer krevende å få gjennomslag for våre standpunkt hos forleggerne, og den svært viktige forhandlingen om ny normalkontrakt har stoppet opp.

Urolige tider og press utenfra gir grobunn for indre splittelser og polarisering i forfattermiljøet, og mellom de to ulike foreningene, nå sist i saken omkring oppnevningssrett til Statens Kunstnerstipend. Det er åpenbare forskjeller i gruppen foreningene organiserer, profilen utad og posisjonene i en rekke avgjørende saker.

Men det er en kjensgjerning at medlemmene i Den norske forfatterforening og Forfatterforbundet i stor grad har sammenfallende interesser. Det er mer som knytter oss sammen enn som skiller oss. Ikke minst: Norske forfattere er politisk lite tjent med å ha to foreninger, og vi hadde stått betydelig sterkere som én samlet forening.

Det vil kreve mye arbeid å forme en slik sammenslåing. Det er naturlig å se for seg opptakskrav, men det er flere måter disse kan utformes på. En sammenslåing vil kreve dialog, forhandlinger og kompromisser, og det er ikke gitt at vi blir enige, men det er på høy tid å sette i gang en prosess for å forene den norske forfatterstanden.

Styrets innstilling:

Den norske Forfatterforening starter sonderinger for å se om premissene for en mulig sammenslåing med Forfatterforbundet er til stede. Resultatet av sonderingene går til avstemning blant medlemmene under årsmøtet 2025.

STYRETS FORSLAG**Styrets forslag til endringer i DnFs vedtekter § 5**

§ 5 Medlemsbetingelser:

Nåværende formulering:

En forfatter som bor i Norge eller er norsk statsborger bosatt i utlandet og har skrevet og offentliggjort verker, hvorav minst ett av litterær verdi, kan bli medlem av Den norske Forfatterforening. Minstekravet for å søke om medlemskap er to skjønnlitterære bøker for voksne, og du velger selv hvilke bøker du mener kvalifiserer best.

Endringsforslag:

En forfatter som bor i Norge eller er norsk statsborger bosatt i utlandet, kan bli medlem av Den norske Forfatterforening. Minstekravet er at vedkommende har skrevet og offentliggjort en skjønnlitterær bok for voksne. Denne skal være av litterær kvalitet.

Begrunnelse:

Den norske Forfatterforening mener at kvalitetsbegrepet må stå sentralt i alle kunstpolitiske diskusjoner og prioriteringer på det litterære feltet. Det norske språkområdet, som er lite og derfor sårbart for raske endringer i litteraturpolitisk innretning, må sikres fortsatt god tilgang på nye verker av litterær kvalitet. De siste årene har brakt med seg flere omfattende endringer, blant annet ved at det politisk er åpnet for flere representative forfatterorganisasjoner, og en påfølgende diskusjon om oppnevning retten til komiteene som innstiller til Statens kunsterstipend. DnFs oppgave er å sikre kontinuitet i det arbeidet foreningen har lagt ned for norske forfattere og det norske språk siden 1893 – samtidig som vi tilpasser oss denne nye virkeligheten.

Ett av virkemidlene er å styrke det indre profesjonsfellesskapet. Styret ser i dag behov for å justere inntakskravene i DnF for at vi skal organisere de som reelt sett representerer litterær kvalitet og de profesjonelle kunstnerne på litteraturfeltet. Målet er å styrke foreningen, samt by på et profesjonelt fellesskap til alle forfattere som både kan bidra til, og nyte godt av et slikt fellesskap.

Inntakskravene, slik de fremstår i dag, er formulert på en måte som har gjort at forfattere som representerer litterær kvalitet, ikke har søkt eller ikke har kvalifisert til medlemskap i DnF. Dette gjelder både debutanter og andre som bør være en naturlig del av det profesjonelle fellesskapet av forfattere.

Dagens inntakskrav er to utgitte bøker, hvorav en av litterær kvalitet. Ved å justere inntakskravet fra to til én utgitt bok, men fortsatt holde på kvalitetskravet, vil DnF være en kunstnerorganisasjon som kan tilby medlemskap til alle som skriver bøker av litterær kvalitet.

Styret mener at denne tydeliggjøringen av inntakskravet i foreningen vil hjelpe oss med å stå sterkere, uten at det går på bekostning av våre litteraturpolitiske mål om at fordeling av fellesskapets goder skal skje ut fra et kvalitetsprinsipp. Samtidig vil flere forfattere som har oppnådd et høyt kunstnerisk nivå allerede med sin første bok, få medlemskap i vår forening.

Selv om man i dag må ha skrevet to bøker for å søke, er det allerede nå bare én bok av litterær kvalitet som er inntakskravet. Vi opplever en del misforståelser rundt dagens inntakskrav, og mange, også i pressen, tror fremdeles at det er den gamle inntaksmodellen med to bøker av litterær kvalitet som gjelder. I praksis vil altså forskjellen fra i dag være liten.

Det er i dag mulig å søke medlemskap med én skjønnlitterær bok og én gjendiktning. I forslaget som styret legger frem for årsmøtet, skal en kunne søke medlemskap ved én skjønnlitterær bok, ikke én gjendiktning. Dette endrer altså på ingen måte gjendikterens mulighet for å søke medlemskap, men kravet forblir uendret: De må også ha gitt ut en bok de i sin helhet har skrevet selv, og som har litterær kvalitet.

En av begrunnelsene for å stille et aktivitetskrav til to bøker for å kunne søke medlemskap hos DnF, har vært at foreningen ønsket en mest mulig aktiv medlemsmasse. Dette står styret fast ved. Samtidig viser en artikkel i Klassekampen 23. januar 2020, som DnF selv bidro med tall til, at tre av fire debutanter mellom 2001 og 2015 kom med bok nummer to. I perioden nevnt ovenfor var det 525 skjønnlitterære debutanter, hvor 391 kom med andreboka. Det viser at de fleste debutanter etablerer et forfatterskap. Vi opplever i tillegg at forlagene i større grad enn før tenker langsiktig når de antar en forfatter, og når de sier selv at de jobber aktivt for å bygge forfatterskap, ikke enkeltbokforfattere, kan vi forvente at forlagene følger opp debutanter slik at de opprettholder aktiviteten.

Med denne endringen vil vi sende et tydelig signal om at alle norske forfattere som leverer arbeider av kunstnerisk kvalitet, er velkomne som medlemmer i foreningen.

Skjønnsmessig vurdering av kunstnerisk kvalitet er grunnleggende. Det samme er prinsippene om fagfellevurdering og armlengdes avstand – kunsten skal være fri, en kunstner skal vurdere en kunstner. Norske barne- og ungdomsbokforfattere (NBU) har i dag en inntaksordning basert på Kulturrådets innkjøpsordning, der kvalitetsspørsmålet i realiteten settes bort til Vurderingsutvalet for skjønnlitteratur for barn og unge. I utvalgene sitter det både litteraturkritikere og forskere, slik at man ikke blir vurdert utelukkende av sine egne. For voksen skjønnlitteratur er det også ulike utvalg for prosa og lyrikk, noe som vil komplisere forvaltningen. Siden det å sette bort kvalitetsvurderingen også gjør ordningen sårbar for endringer i sammensetningen og forvaltningen av vurderingsutvalgene, foreslår styret derfor at dagens ordning med Opptakskomiteen videreføres.

STYRETS FORLAG TIL HANDLINGSPLAN**Den norske Forfatterforenings handlingsprogram 2024–2025**

Den norske Forfatterforening skal ivareta norske forfatters interesser, være en avgjørende aktør når ny litteraturpolitikk utformes, og sikre at litteraturpolitikken blir treffsikker.

Derfor har arbeidet med kunstnermeldingen Kunstnarkår vært et prioritert område og vil fortsette å være det. Kunstnarkår ble offentliggjort i juni 2023 og inneholdt forslag som kan få påvirkning på litteraturpolitikken i framtiden. Forslagene om å flytte sekretariatsfunksjonen fra kunstnerorganisasjonene til Kulturdirektoraret, samt endre oppnevningsretten for stipendkomiteen for Statens kunstnerstipend for skjønnlitterære forfattere, kan endre stipendpolitikken.

Forfatterforeningen skal jobbe for at Kunstnarkår ivaretar forfatterøkonomien, og at den legger til rette for et bredt, representativt litteraturmangfold.

Økonomi og mangfold er nært forbundet, og det er ikke gitt at befolkningsmangfold tilsier mangfold i bokutgivelser eller rekruttering av forfattere fra ulike sosiale lag. Forfattere flest er ikke med på samfunnets øvrige lønnsvekst, og forfatterinntekten ligger langt under lønnsgjennomsnittet. Økte priser på varer og strøm gjør forfattere ekstra utsatt. Det er uomtvistelig at vi kan gå glipp av litteratur og få som resultat at bare de som har vokst opp med en relativ økonomisk sikkerhet, tør satse på å bli skjønnlitterær forfatter.

Arbeidet med ny normalkontrakt vil også bli prioritert. Forfattere står sterkest med en normalkontrakt og felles vilkår for alle. Forfatterforeningen har 760 medlemmer som har utgitt og utgir bøker på normalkontraktens vilkår. Foreningen har lang kompetanse på forhandlinger og er en helt avgjørende aktør når nye vilkår nedfelles. Forfatterforeningen er opptatt av at alle skal ha like rammebetingelser og vilkår når de utgir bøker, ikke bare medlemmene i Forfatterforeningen, men alle skjønnlitterære forfattere. Solidaritet mellom forfattere er ikke en gitt størrelse, men den er en forutsetning for det kollektive avtaleverket. Takket være solidariteten de bestselgende forfatterne har vist og viser når de stiller seg bak normalkontrakten, løftes forfattergruppa som helhet. Forfattersolidariteten har styrket den norske samtidslitteraturen og vært avgjørende for litteraturmangfoldet.

Kunstig intelligens (KI) vil også være et arbeidsområde for foreningen i den kommende perioden. DnF vil arbeide for reguleringer som sikrer at skjønnlitterære forfattere kompenseres for bruk av åndsverk til trening av generativ kunstig intelligens (KI). Det skal også være mulig å kunne reservere seg mot at ens verk blir brukt til dette formålet. Kulturdepartementet har gitt Nasjonalbiblioteket i oppdrag å «sette i gang et koordinert forsknings-/utviklingsprosjekt for om mulig å undersøke verdien av opphavsrettslig beskyttet materiale i trening av norske generative språkmodeller. Relevante norske forskningsmiljøer skal inviteres til å delta i prosjektet. Forfatternes og forleggenes organisasjoner inviteres til å følge prosjektet. Vi ber videre om at Nasjonalbiblioteket, på bakgrunn av resultatene fra forskningsprosjektet, vurderer grunnlaget for en eventuell kompensasjonsordning for norske rettighetshavere, og eventuelt utarbeider forslag til en slik ordning».

Forfatterforeningen vil følge dette arbeidet tett for å ivareta rettighetene til norske skjønnlitterære forfattere på best mulig måte.

Strømming av lydbøker utgjør en stor del av litteraturomsetningen i Norge som i de andre nordiske landene. I Sverige utkom i 2022 rapporten *Skilda världar. Kvalitetslitteraturens villkor i Sverige i dag*. Rapporten viser at langt fra de fleste forfattere gis ut i lydbokformat, og at det å utgi en lydbok er noe forlag gjør om forlaget tror det vil betale seg økonomisk. Tilsvarende tendens ser vi i Norge. Når en større andel av bocomsetningen flyttes over på lyd der konsentrasjonen rundt bestselgere er sterkere enn hva det er for papirboka, fører det til at en mindre gruppe får en stadig større andel av inntektene og målet om litteraturmangfold og synliggjøring av en litterær bredde utfordres.

I et samfunn preget av raske endringer, migrasjon og større kompleksitet er det viktigere enn noensinne med et mangfold av litterære uttrykk, og at forfatterne representerer et stadig bredere ytringsmangfold, slik at litteraturen kan fortsette å kommunisere på tvers av kulturelle forskjeller. Som det er nedfelt i Den norske Forfatterforenings formålsparagraf, skal Forfatterforeningen fremme norsk skjønnlitteratur. Det innebærer også å framheve skjønnlitteraturens betydning.

Forfatterforeningen skal jobbe mot en ensretting av litteraturen, og for at det finnes et mangfold av ytringer.

Forfatterforeningen skal videre være en pådriver for å oppnå bedre sosiale rettigheter, og jobbe for at forfattere blir likestilt med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter som pensjon og sykepenger.

Forfatterforeningen skal også arbeide for forfatteres ytringsfrihet, ta et internasjonalt ansvar og stille seg solidarisk med kollegaer og forfatterforeninger i land der ytringsfriheten er under press.

Den norske Forfatterforening vil i kommende periode legge vekt på følgende:

Forfatterøkonomi

For å oppnå et mangfold av litterære uttrykk må forfattere gis tid og økonomisk rom for fordypning. Det tar tid å utvikle litteratur og gode forfatterskap. Kunstnerstipend er et treffsikkert virkemiddel for å oppnå det, men stipend er et knapphetsgode, og det er langt flere kvalifiserte søkere enn det er stipend.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for flest mulig frie søkbare stipend og en opptrapping av varige stipendhjemler samt for å opprettholde et godt nivå på vederlagsmidlene
- arbeide for at stipendene og garantiinntekten knyttes til en lønnsvekstmekanisme
- arbeide for å styrke eldre forfatteres økonomi og fortsette det politiske arbeidet for å oppnå bedre vilkår for denne forfattergruppa

Forfatterforeningen har et stort og omfattende avtaleverk og vil

- modernisere og reforhandle avtaleverket, deriblant fjerne heftefradraget og ivareta forfatters royaltigrunnlag
- tilstrebe å få på plass et formatnøytralt avtaleverk og arbeide med mål om at forfatternes inntekter skal være like enten bøkene leses analogt eller digitalt eller lyttes til
- arbeide for en kollektiv avtale for digital gjenbruk av tekst benyttet i digitale læringsplattformer og andre digitale arenaer
- bidra til et statistikkutvalg som gir forfattersiden innsyn i strømmeøkonomien, sikre minstebetalingen i strømmetjenesten og jobbe for at den øker
- forhandle om en høyere royalt på pocketboka

Forfatterforeningen skal jobbe for at skjønnlitterære forfattere og kunstnere likestilles med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at det innføres opptjening av trygderettigheter og pensjon uavhengig av om en er arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende kunstner
- arbeide med mål om å muliggjøre en egen pensjonskonto, hos selvvalgt leverandør, hvor en kan samle alle ulike typer pensjon fra alle ulike tilknytningsformer og også som forfatter få pensjon fra første krone
- jobbe for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlag av trygdeytelser
- jobbe for en bedre beregningsmodell for inntekt på nåværende og eventuelle framtidige kompensasjonsordninger / midlertidige inntektssikringer for frilansere og selvstendig næringsdrivende
- delta aktivt i Kunstnernettverkets utvalg for trygd og pensjon og følge opp dette arbeidet

Forfatterforeningen skal prioritere og følge tett opp arbeidet med Kunstnarkår, opp mot stortingspolitikere, embetsverket og politisk ledelse. De viktigste prinsippene for kunstpolitikken er at kunsten skal være fri, og at vurdering av kunstnerisk kvalitet skal skje med armlengdes avstand og gjennom fagfellevurdering.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at sekretariatsfunksjonen ikke blir flyttet fra kunstnerorganisasjonene til Kulturdirektoratet
- jobbe for å bevare hvordan stipendkomiteen for Statens kunstnerstipend for voksen skjønnlitteratur er innrettet i dag

Da innkjøpsordningen ble opprettet i 1965, var et av måla å sikre forfatterhonorar.

Innkjøpsordningen gir forutsigbare honorar til forfatterne, og vederlaget utgjør bærebjelken i forfatterøkonomien når en forfatter utgir en bok.

Forfatterforeningen vil

- synliggjøre hvor viktig innkjøpsordningen faktisk er, arbeide for at den styrkes og videreutvikles, og for at forfatternes vederlag øker

- fortsette å jobbe for at de digitale lisensene under innkjøpsordningen forlenges, for det sikrer at samtidslitteraturen ikke forsvinner ut av folkebibliotekenes digitale samlinger, i tillegg til at en forlenging av lisensperioden gir økt betaling til forfatterne

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en viktig arbeidsplass for mange forfattere.

Forfatterforeningen vil

- jobbe, alene og gjennom Kunstnernettverkets DKS-utvalg, for at alle landets fylker gir gode og like arbeids- og lønnsvilkår for alle kunstnere på oppdrag for DKS

Sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne

Kulturelle og demokratiske hensyn tilsier at det må finnes et litterært mangfold. Målet må være at leserne skal ha stor valgfrihet, og at litteraturen oppleves relevant, representativ og mangefasettert. Litteraturpolitiske ordninger og en regulert bokbransje bidrar til at det skrives, utgis og distribueres et bredt utvalg bøker.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at den framtidige bokloven bidrar til at spredning og formidling av alle typer bøker styrkes sammenliknet med dagens situasjon
- framheve betydningen av at bokhandlere tegner litteraturabonnement, og jobbe for en regulering som inneholder bestemmelser om litteraturabonnement. Videre jobbe for at bokhandlere synliggjør et bredt utvalg bøker – også i netthandelen
- arbeide for at vilkår for forhandlinger mellom leverandør og forhandler reguleres på en slik måte at god formidling og stor bredde belønnes
- arbeide for at strømme- og abonnementstjenester sammen med forlagene tar litteraturpolitisk ansvar, legger til rette for mangfold og motvirker tendensene til ensretting, samt bidrar til mangfold og bærekraft i norsk litteratur

Bøker er i dag fritatt for moms.

Begrunnelsen for fritaket da det ble innført, var at det «i et lite språksamfunn som det norske er sterke grunner for at det trykte ord skal være fritatt for den omkostningsbelastning som en avgift vil bety for den trykte publikasjon», og at «en eventuell avgiftsplikt kan virke hemmende for en fri opinionsdannelse og at kulturelle hensyn vil bli skadelidende» (Ot.prp. nr. 17 (1968–69)). Det handler også om at bøker er noe annet enn en hvilken som helst vare. Merverdiavgiftsfritaket er språkpolitisk begrunnet og virker gjennom økt tilgang på bøker og økt lesing. Fritaket gir forbrukerne en økonomisk fordel ved at de kan kjøpe varene billigere enn om satsen var høyere, som et slags skattefritak på lesing. I NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem* foreslås bortfall av moms-fritaket.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for å fremme at begrunnelsen for MVA-fritaket må veie tyngre enn hensynet til en regelforenkling
- fremme forståelse for MVA-fritaket på bøker, og at dette fritaket ikke fjernes

Bibliotekets betydning som møteplass er voksende. At de besøkende møter et bredt utvalg bøker, og at forfatterne representert er representative for forfattergruppa, er også vesentlig.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for økte overføringer til bibliotek og midler til aktiv og variert litteraturformidling og forfatterbesøk

Innkjøpsordningen sørger for at all ny norsk skjønnlitteratur blir gjort tilgjengelig for lesere gjennom deres lokale bibliotek, slik at norske lesere, uavhengig av hvor de bor og hva slags inntekt de har, får tilgang til det som skrives og oversettes. I biblioteket blir dessuten bøkene stående lenger enn de gjør i bokhandelen, og leserne gis god tid til å oppdage dem.

Forfatterforeningen vil

- hegne om innkjøpsordningene og snakke opp betydningen av dem, påse at ordningene opprettholdes og styrkes
- vektlegge en styrking av økonomien i Norsk kulturfond for å videreutvikle innkjøpsordningene i takt med aktuelle samfunnsendringer slik at også mindre aktører og små forlag kan gis økonomisk rom og bidra til mangfold

En god litteraturpolitikk sørger for at litteraturen når fram til leseren, og at det leses variert litteratur. Lesing og skjønnlitteratur utvikler og bevarer språket, gir kunnskap og nye tanker, er sosialt utjevne og skaper forståelse og empati.

Forfatterforeningen vil

- følge opp innspillet om en ny lesestrategi som en samlet litteraturbransje har stilt seg bak
- bidra til samarbeid om gjennomføring av seminarer om leselyst og leselyststrategi
- fortsette samarbeidet med Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, enkeltforlag og bokhandlere og andre skribentorganisasjoner, som Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Dramatikerforbundet, Forfatterforbundet og andre relevante aktører og samarbeidspartnere som Norsk Forfattersentrum, Foreningen !les og Leser søker bok
- samarbeide med festivaler for at hele bredden av norsk skjønnlitteratur skal være synlig og tilgjengelig og holde god kvalitet
- samarbeide med Sámi Girječálliid Searvi (Samisk Forfatterforening) og Searvi sámi girječálliiide, Siebrre sáme girjjetjállijda (Foreninga samiske forfattere)
- støtte og delta i Aksjon skolebibliotek

Norsk kulturråd er helt avgjørende for samtidens varierte kunst- og kulturuttrykk.

Forfatterforeningen vil

- arbeide sammen med Kunstnernetverket for at Kulturrådet skal opprettholde at tildeling av frie offentlige midler til kunst og kultur gjøres på bakgrunn av kunstfaglig skjønn, på faglig uavhengig grunnlag og på armlengdes avstand fra politiske myndigheter
- påse at fagutvalgene og rådet, som består av medlemmer med kunst- og kulturfaglig kompetanse og er oppnevnt på fritt grunnlag, ikke svekkes, og at utviklingen ikke går i

retning av en omstilling der standardisering og målstyring er viktigere enn dialogen med det kunstfeltet en er satt til å betjene

For at skjønnlitteratur fortsatt skal bli skrevet, lest og ha en betydning for enkeltpersoner og i samfunnet, må den snakkes og skrives om.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for en aktiv samtale, og at denne samtalen skal ha gode rammebetingelser
- samarbeide med og støtte Norsk kritikerlag og fremme kritikken og kritikkens kår
- arbeide for synliggjøring av bøker, blant annet ved å påpeke betydningen av at mediene vier plass til anmeldelse, og at forlagene tar ansvar for aktiv markedsføring
- videreføre samarbeidet med Sporveien AS og opprettholde «Dikt underveis», samt stimulere til tilsvarende visning av lyrikk også på flere av landets kollektivtilbud

Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid

I Forfatterforeningens § 2 er det nedfelt at Forfatterforeningen skal arbeide for å styrke og verne om forfatteres ytringsfrihet. Forfatterforeningen skal jobbe for norske forfatteres ytringsfrihet, men også ta et internasjonalt ansvar.

Forfatterforeningen vil

- vise solidaritet med forfulgte forfattere, blant annet gjennom samarbeid med Norsk PEN, Den norske Helsingforskomité og andre relevante aktører
- samarbeide med europeiske kollegaer blant annet gjennom medlemskap og deltakelse i European Writers Council (EWC)
- jobbe for å synliggjøre vinnere av foreningens ytringsfrihetspris og det arbeidet disse har gjort og gjør
- markere 30-årsjubileet for Forfatterforeningens ytringsfrihetspris, publisere flere intervjuer og saker som til sammen blir en nettpublikasjon med en oversikt og presentasjon av flere av prisvinnerne og deres ytringsarbeid
- opprettholde kontakten med forfatterforeningene i Belarus, Ungarn og Estland og søke eksterne midler til samarbeidsprosjekter der dette er relevant
- se på muligheter for at foreningens internasjonale utvalg, som primært arbeider med tildeling av Ytringsfrihetsprisen, kan utvide arbeidet i enkeltsaker og i tråd med foreningens handlingsprogram
- i samarbeid med Den Afghanske Forfatter- og Kunstnerforening i Norge og NFFO ha fokus på situasjonen for afghanske, frie ytrere – i Afghanistan og i Norge, forsøke å skape møtepunkter der forfattere, oversettere, forleggere og formidlingsaktører møter afghanske skribenter bosatt i Norge og treffer erfaring og kompetanse på feltet
- opprettholde dialog med den ukrainske ambassaden i Norge, tilby veiledning og kollegatreff, legge til rette for skriveplass og møtelokale for ukrainske forfattere i Norge
- bistå iranske kollegaer, delta i solidaritetsmarkeringer og videreformidle støtteopprop

Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag

Litteratur brukes på nye måter, og det er press på totalt utkjøp av rettigheter, altså at forfatteren tilbys en pris som gjelder ubegrenset bruk til evig tid.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for forfatteres rett til kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag
- følge tett problemstillinger knyttet til opphavsrett og kunstig intelligens (KI). Kunstig intelligens og opphavsrett vil også være tema i de forskjellige organene der DnF er representert, både nasjonalt og internasjonalt. DnF vil også adressere problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i politiske møter. I perioden blir det spesielt viktig å følge oppdraget Nasjonalbiblioteket har fått med å utrede og utarbeide en kompensasjonsordning for bruk av opphavsrettslig beskyttede verk i KI
- fremme en god og rettferdig praksis der alle som bruker eller sprer vernede verk, må betale opphavere for bruken
- påse at ingen skal dele eller publisere andres vernede åndsverk på en måte som gjør verket tilgjengelig for alle
- arbeide for å styrke respekten og forståelsen for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor og Norwaco og deltakelse i Kunstnernettverket
- delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett, både gjennom Nordisk Forfatter- og Oversetterråd og i nettverket Nordisk Autor- og Utøverallianse
- sammen med Bibliotekforeningen og Norsk Forfattersentrum bidra til at høytlesning i bibliotek kan finne sted på vilkår og innenfor rammer som er rimelige for både forfatterne og bibliotekene. Høytlesning i bibliotekene har i årevis vært inngangsporten til bøker for mange barn og unge. Selv om åndsverkloven gir forfatteren enerett til høytlesning også i bibliotek, har de aller fleste kviet seg for å be om vederlag for dette
- arbeide for en god implementering av DSM-direktivet i åndsverkloven og sikre at forfatteres rettigheter blir ivarett på en god måte og håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere

Mobilisering av både nye og etablerte medlemmer

Kommunikasjon med medlemmene og kunnskap om deres forfatterhverdag er viktig for styrets arbeid og avgjørende for å styrke foreningen. Skal Forfatterforeningen få gjennomslag for sine saker, både politisk og i forhandlinger, er vi avhengige av å ha flest mulig av medlemmene med på arbeidet, og medlemmene må oppleve foreningen som relevant.

Forfatterforeningen vil

- legge til rette for at medlemmene kan engasjere seg i litteraturpolitiske saker, gi god informasjon om saker som angår forfatterhverdagen, kunnskap om rammevilkårene og innsikt i de litteraturpolitiske ordningene og de kulturpolitiske begrunnelsene for hvorfor disse ordningene ble etablert
- arbeide for at nettsiden og sosiale medier skal være en viktig formidler av aktuelle og relevante saker både til medlemmer og til offentligheten
- utvikle informasjonsmateriell til nye medlemmer og legge dette ut på nettsiden
- påse at utvalg og verv er sammensatt av et bredt og representativt utvalg forfattere

- arrangere medlemsmøte, seminar for nye medlemmer og debutanttreff
- legge til rette for aktive forfatterklubber der forfattere kan diskutere forlagenes praksis og utfordringer i forfatterhverdagen

Seksuell trakassering

I 2020 initierte en samlet litteraturbransje en undersøkelse for å kartlegge seksuell trakassering på litteraturfeltet. Undersøkelsen gjennomført av Ipsos i 2020 viste at fire prosent av respondentene har blitt utsatt for seksuell trakassering. Det er fire prosent for mye. I 2022 lanserte en samlet litteraturbransje nye retningslinjer for å forebygge diskriminering, seksuell trakassering og maktmisbruk i bokbransjen.

Forfatterforeningen vil

- arbeide aktivt for å forebygge seksuell trakassering, etablere gode rutiner og ha som mål at alle skal kjenne til varslingsrutinene og retningslinjene, ivareta og imøtekomme henvendelser, gi råd og veiledning til forfattere uavhengig av medlemskap og henvise til relevante instanser når det er aktuelt
- samarbeide med de øvrige organisasjonene i bransjen om forebyggende tiltak, støtte Balansekunstprosjektet, benytte deres kompetanse og vurdere deres kurstilbud, og bistå forfattere i kontakt med Likestillings- og diskrimineringsnemnda

VALGKOMITEENS INNSTILLING**STYRET:**

Leder:	Bjørn Vatne*	–	(ny)
Nestleder:	Amalie Kasin Lerstang	–	(gjenvalg)
Styremedlemmer:	Jens M. Johansson	–	(gjenvalg)
	Sivert Nesbø**	–	(ny)
	Oda Malmin	–	(ny)
	Endre Ruset	–	(gjenvalg)

(*Vatne går inn midt i en periode og velges for ett år

** Sivert Nesbø erstatter Bjørn Vatne i styret og går inn midt i en periode, han velges derfor for ett år)

Styret vil etter denne innstillingen se slik ut for perioden mars 2024–mars 2025:

Leder:	Bjørn Vatne	–	ny
Nestleder:	Amalie Kasin Lerstang	–	gjenvalg
Styremedlemmer:	Jens M. Johansson	–	gjenvalg
	Sandra Lillebø	–	ikke på valg
	Oda Malmin	–	ny
	Sivert Nesbø	–	ny
	Endre Ruset	–	gjenvalg
	Hanne Ramsdal	–	ikke på valg

DET LITTERÆRE RÅD

	Jørgen Brekke	–	ny
	Aina Villanger	–	ny

Det litterære Råd vil etter denne innstillingen se slik ut for mars 2024–mars 2025:

Bokmål:	Jørgen Brekke	–	ny
	Thomas Lundbo	–	ikke på valg
	Adelheid E. Seyfarth Gulbrandsen	–	ikke på valg
	Aina Villanger	–	ny
Nordsamisk/bokmål:	Synnøve Persen	–	ikke på valg
Nynorsk:	Kjersti Rorgemoen	–	ikke på valg
	Nils Henrik Smith	–	ikke på valg

OPPTAKSKOMITEEN

Olaug Nilssen	–	ny
Erlend Skjetne	–	ny
Sara Li Stensrud	–	ny

Opptakskomiteen ser slik ut for mars 2024–mars 2025

Bokmål:	Morten Langeland	–	ikke på valg
	Pål Gerhard Olsen	–	ikke på valg
	Sara Li Stensrud	–	ny
Nynorsk:	Olaug Nilssen	–	ny
	Erlend Skjetne	–	ny

DESIORER 2022:

Heidi Marie Kriznik	–	ny
Anne Oterholm	–	ny

ØKONOMIRÅDET

Mikkel Bugge	–	gjenvalg
Linni Tiller	–	gjenvalg

Økonomirådet ser slik ut for mars 2024–mars 2025:

Leder av DnF	–	ikke på valg
Mikkel Bugge	–	gjenvalg
Linni Tiller (ekstern)	–	gjenvalg

STYRETS FORSLAG TIL VALGKOMITÉ**Styrets forslag til valgkomité for mars 2024–mars 2025**

Hans Petter Blad	–	gjenvalg
Linda Gabrielsen	–	gjenvalg
Ingvild Holvik	–	gjenvalg
Jens M. Johansson (styrets representant)	–	ny
Nils Henrik Smith (rådets representant)	–	ny
Pål Gerhard Olsen (opptakskomiteens representant)	–	gjenvalg

VEDLEGG: Den norske Forfatterforenings handlingsprogram 2023–2024 vedtatt på årsmøtet 2023

Den norske Forfatterforening skal ivareta norske forfatters interesser og være en avgjørende aktør når ny litteraturpolitikk utformes, og sikre at litteraturpolitikken blir treffsikker.

Boklovsarbeidet og høringsinnspill til bokloven har vært et prioritert område og vil fortsatt være det så lenge lovarbeidet pågår. KUD har meldt at lovforslaget kommer til stortingsbehandling i mars. Lovforslaget som var på høring, la opp til mange forskrifter. Arbeidet med å sikre at forskriftene ivaretar boklovens formål, blir viktig framover.

Forfatterforeningen skal sikre at bokloven ivaretar forfatterøkonomien, og at den legger til rette for et bredt, representativt, litteraturmangfold.

Økonomi og mangfold er nært forbundet, og det er ikke gitt at befolkningsmangfold tilsier mangfold i bokutgivelser eller rekruttering av forfattere fra ulike sosiale lag. Forfattere flest er ikke med på samfunnets øvrige lønnsvekst, og forfatterinntekten ligger langt under lønnsgjennomsnittet. Økte priser på varer og strøm gjør forfattere ekstra utsatte. Det er uomtvistelig at vi kan gå glipp av litteratur og få som resultat at bare de som har vokst opp med en relativ økonomisk sikkerhet, tør satse på å bli skjønnlitterære forfatter.

Videreføring av fastprissystemet og standardavtaler der alle skjønnlitterære forfattere får like vilkår og et fast royaltigrunnlag i likt antall måneder, er avgjørende for forfatterøkonomien. Som det står i KUDs forslag til ny boklov: «Fastprisen er et feste for beregning av royaltier i normalkontraktene. Når royaltyen kan beregnes ut fra en gitt fastpris over en gitt periode, gir dette forfatterne en forutsigbarhet med hensyn til inntjening.»

I kommende periode vil også arbeidet med en ny normalkontrakt bli prioritert. Forfattere står sterkest med en normalkontrakt og felles vilkår for alle. Forfatterforeningen har 730 medlemmer som har utgitt og utgir bøker på normalkontraktens vilkår. Foreningen har lang kompetanse på forhandlinger og er en helt avgjørende aktør når nye vilkår nedfelles. Forfatterforeningen er opptatt av at alle skal ha like rammebetingelser og vilkår når de utgir bøker, ikke bare medlemmene i Forfatterforeningen, men alle skjønnlitterære forfattere. Solidaritet mellom forfattere er ikke en gitt størrelse, men den er en forutsetning for det kollektive avtaleverket. Takket være solidariteten de bestselgende forfatterne har vist og viser når de stiller seg bak normalkontrakten, løftes forfattergruppa som helhet. Forfattersolidariteten har styrka den norske samtidslitteraturen og vært avgjørende for litteraturmangfoldet.

Strømming av lydbøker utgjør en stor del av litteraturomsetningen i Norge som i de andre nordiske landene. I Sverige utkom nylig rapporten *Skilda världar. Kvalitetslitteraturens vilkor i Sverige i dag*. Rapporten viser at langt fra de fleste forfattere gis ut i lydbokformat, og at det å utgi en lydbok er noe forlag gjør om forlaget tror det vil betale seg økonomisk. Tilsvarende tendens ser vi i Norge. Når en større andel av bokomsetningen flyttes over på lyd der konsentrasjonen rundt bestselgere er sterkere enn hva det er for papirboka, fører det til at en mindre gruppe får en stadig større andel av inntektene og målet om litteraturmangfold og synliggjøring av en litterær bredde utfordres.

Foreningen skal ivareta forfatters interesser og økonomiske betingelser i møte med ny teknologi.

På nyåret har det vært snakka mye om den nye roboten ChatGPT og hva den kan gjøre, som å skrive. Men det å skrive er en måte å utvikle og strukturere tanker på som ikke roboten ChatGPT kan gjøre for oss. Ei heller kan den erstatte verdien av lesing. Forfatterforeningen vil følge utviklingen knyttet til kunstig intelligens tett, og peke på opphavsrettslige utfordringer og behovet for lovregulering.

I et samfunn prega av raske endringer, migrasjon og større kompleksitet er det viktigere enn noensinne med et mangfold av litterære uttrykk, og at forfatterne representerer et stadig bredere yringsmangfold slik at litteraturen kan fortsette å kommunisere på tvers av kulturelle forskjeller. Som det er nedfelt i Den norske Forfatterforenings formålsparagraf, skal Forfatterforeningen fremme norsk skjønnlitteratur. Det innebærer også å framheve skjønnlitteraturens betydning.

Forfatterforeningen skal jobbe mot en ensretting av litteraturen, og for at det finnes et mangfold av yringer.

Forfatterforeningen skal videre være en pådriver for å oppnå bedre sosiale rettigheter, og jobbe for at forfattere blir likestilt med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter som pensjon og sykepenger.

Forfatterforeningen skal også arbeide for forfatteres yringsfrihet, ta et internasjonalt ansvar og stille seg solidarisk med kollegaer og forfatterforeninger i land der yringsfriheten er under press.

Den norske Forfatterforening vil i kommende periode legge vekt på følgende:

Forfatterøkonomi

For å oppnå et mangfold av litterære uttrykk må forfattere gis tid og økonomisk rom for fordypning. Det tar tid å utvikle litteratur og gode forfatterskap. Kunstnerstipend er et treffsikkert virkemiddel for å oppnå det, men stipend er et knapphetsgode, og det er langt flere kvalifiserte søkere enn det er stipend.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for flest mulig frie søkbare stipend og en opptrapping av varige stipendhjemler samt for å opprettholde et godt nivå på vederlagsmidlene
- arbeide for at stipendene og garantiinntekten knyttes til en lønnsvekstmekanisme
- arbeide for å styrke eldre forfatteres økonomi og fortsette det politiske arbeidet for å oppnå bedre vilkår for denne forfattergruppa

Forfatterforeningen har et stort og omfattende avtaleverk og vil

- modernisere og reforhandle avtaleverket, deriblant fjerne heftefradraget og ivareta forfatters royaltigrunnlag
- tilstrebe å få på plass et formatnøytralt avtaleverk og arbeide med mål om at forfatternes inntekter skal være like enten bøkene leses analogt eller digitalt, eller lyttes til
- arbeide for en kollektiv avtale på digital gjenbruk av tekst benytta i digitale læringsplattformer og andre digitale arenaer

- bidra til opprettelsen av et statistikkutvalg som gir forfattersiden innsyn i strømmeøkonomien, sikre minstebetalingen i strømmetjenesten og jobbe for at den øker
- forhandle om en høyere royalt på pocketboka

Forfatterforeningen skal jobbe for at skjønnlitterære forfattere og kunstnere likestilles med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at det innføres opptjening av trygderettigheter og pensjon uavhengig av om en er arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende kunstner
- arbeide med mål om å muliggjøre en egen pensjonskonto, hos selvvalgt leverandør, hvor en kan samle alle ulike typer pensjon fra alle ulike tilknytningsformer og også som forfatter få pensjon fra første krone
- følge opp kulturmeldingen som understreker at de sosiale rettighetene til selvstendig næringsdrivende kunstnere skal styrkes, og påse at sosiale rettigheter blir gitt vekt i den kommende kunstnermeldingen.
- jobbe for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlag av trygdeytelser
- jobbe for en bedre beregningsmodell for inntekt på nåværende og eventuelle framtidige kompensasjonsordninger / midlertidige inntektssikringer for frilansere og selvstendig næringsdrivende
- delta aktivt i Kunstnernettverkets utvalg for trygd og pensjon og følge opp dette arbeidet

Forfatterforeningen skal være tett på og følge opp boklovsarbeidet i stortingshøring og med de politiske partiene. Foreningen skal påpeke viktige reguleringer og sikre at bokloven ivaretar forfatterøkonomien. Et av de viktigste argumentene for fastpris på bøker er nettopp fastprisens betydning for et forutsigbart royaltgrunnlag. Muligheten til å framforhandle kollektive avtaler med utgiverne er også helt avgjørende for forfatterøkonomien. Boklovsforslaget som var på høring, la opp til mange forskrifter, arbeidet med disse forskriftene blir viktig framover.

Forfatterforeningen vil

- være aktive med innspill når forskrifter til bokloven skal utarbeides, og sikre at disse ivaretar lovens formål og forfatterøkonomien
- arbeide for at en framtidig boklov sidestiller og gir forfatterne mulighet til å påvirke bransjens rammevilkår
- argumentere og arbeide for en lengre fastprisperiode enn i dag
- jobbe for en regulering som likestiller alle formater samt har like rammer for omsetning og kulturpolitiske forpliktelser uavhengig av hvilket format bøkene selges i, eller fra hvilken plattform – all den tid det er bøkens innhold som begrunner reguleringen, ikke formatet

Da innkjøpsordningen ble oppretta i 1965, var et av måla å sikre forfatterhonorar. Innkjøpsordningen gir forutsigbare honorar til forfatterne, og vederlaget utgjør bærebjelken i forfatterøkonomien når en forfatter utgir en bok.

Forfatterforeningen vil

- synliggjøre hvor viktig innkjøpsordningen faktisk er, arbeide for at den styrkes og videreutvikles, og for at forfatternes vederlag øker
- fortsette å jobbe for at de digitale lisensene under innkjøpsordningen forlenges, for det sikrer at samtidslitteraturen ikke forsvinner ut av folkebibliotekenes digitale samlinger, i tillegg til at en forlenging av lisensperioden gir økt betaling til forfatterne

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en viktig arbeidsplass for mange forfattere.

Forfatterforeningen vil

- jobbe, alene og gjennom Kunstnernettverkets DKS-utvalg, for at alle landets fylker gir gode og like arbeids- og lønnsvilkår for alle kunstnere på oppdrag for DKS

Sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne

Kulturelle og demokratiske hensyn tilsier at det må finnes et litterært mangfold. Målet må være at leserne skal ha stor valgfrihet, og at litteraturen oppleves relevant, representativ og mangefasettert. Litteraturpolitiske ordninger og en regulert bokbransje bidrar til at det skrives, utgis og distribueres et bredt utvalg bøker.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at den framtidige bokloven bidrar til at spredning og formidling av alle typer bøker styrkes sammenliknet med dagens situasjon
- framheve betydningen av at bokhandlere tegner litteraturabonnement, og jobbe for en regulering som inneholder bestemmelser om litteraturabonnement. Videre jobbe for at bokhandlere synliggjør et bredt utvalg bøker – også i netthandelen
- arbeide for at vilkår for forhandlinger mellom leverandør og forhandler reguleres på en slik måte at god formidling og stor bredde belønnes
- påpeke uheldige lojalitetsskapende rabatter og hvordan disse rabattene påvirker utvalget
- fremme at salgsleddets rabatter bør bestemmes ut fra hvilket bidrag de gir til salg og synliggjøring av et bredt utvalg bøker
- arbeide for at det ikke åpnes for en anledning til å gi sluttkunderabatt.
- arbeide for at strømme- og abonnementstjenester sammen med forlagene tar litteraturpolitisk ansvar, legger til rette for mangfold og motvirker tendensene til ensretting, samt bidrar til mangfold og bærekraft i norsk litteratur

Bøker er i dag fritatt for moms.

Begrunnelsen for fritaket da det ble innført, var at det «i et lite språksamfunn som det norske er sterke grunner for at det trykte ord skal være fritatt for den omkostningsbelastning som en avgift vil bety for den trykte publikasjon», og at «en eventuell avgiftsplikt kan virke hemmende for en fri opinionsdannelse og at kulturelle hensyn vil bli skadelidende» (Ot.prp. nr. 17 (1968–69)). Det handler også om at bøker er noe annet enn en hvilken som helst vare. Merverdiavgiftsfritaket er språkpolitisk begrunnet og virker gjennom økt tilgang på bøker og økt lesing. Fritaket gir forbrukerne en økonomisk fordel ved at de kan kjøpe varene billigere enn om satsen var høyere, som et slags skattefritak på lesing. I NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem* foreslås bortfall av momsfritaket.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for å fremme at begrunnelsen for MVA-fritaket må veie tyngre enn hensynet til en regelforenkling
- fremme forståelse for MVA-fritaket på bøker, og at dette fritaket ikke fjernes

Bibliotekets betydning som møteplass er voksende. At de besøkende møter et bredt utvalg bøker, og at forfatterne representert er representative for forfattergruppa, er også vesentlig.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for økte overføringer til bibliotek og midler til aktiv og variert litteraturformidling og forfatterbesøk

Innkjøpsordningen sørger for at all ny norsk skjønnlitteratur blir gjort tilgjengelig for lesere gjennom deres lokale bibliotek, slik at norske lesere, uavhengig av hvor de bor og hva slags inntekt de har, får tilgang til det som skrives og oversettes. I biblioteket blir dessuten bøkene stående lenger enn de gjør i bokhandelen, og leserne gis god tid til å oppdage dem.

Forfatterforeningen vil

- hegne om innkjøpsordningene og snakke opp betydningen av dem, påse at ordningen opprettholdes og styrkes
- vektlegge en styrking av økonomien i Norsk kulturfond for å videreutvikle innkjøpsordningene i takt med aktuelle samfunnsendringer slik at også mindre aktører og små forlag kan gis økonomisk rom og bidra til mangfold

En god litteraturpolitikk sørger for at litteraturen når fram til leseren, og at det leses variert litteratur. Lesing og skjønnlitteratur utvikler og bevarer språket, gir kunnskap, nye tanker, er sosialt utjevne og skaper forståelse og empati.

Forfatterforeningen vil

- følge opp innspillet om en ny lesepolitikk som en samlet litteraturbransje har stilt seg bak
- bidra til samarbeid om gjennomføring av seminarer om leselyst og leselyststrategi
- fortsette samarbeidet med Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, enkeltforlag og bokhandlere og andre skribentorganisasjoner, som Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Dramatikerforbundet, Forfatterforbundet og andre relevante aktører og samarbeidspartnere som Norsk Forfattersentrum, Foreningen !les og Leser søker bok
- samarbeide med festivaler for at hele bredden av norsk skjønnlitteratur skal være synlig og tilgjengelig og holde god kvalitet
- samarbeide med Sámi Girječálliid Searvi (Samisk Forfatterforening) og Searvi sámii girječálliide, Siebrré sámie girjjetjállijda (Foreninga samiske forfattere)
- støtte og delta i Aksjon skolebibliotek

Norsk kulturråd er helt avgjørende for samtidens varierte kunst- og kulturuttrykk.

Forfatterforeningen vil

- arbeide sammen med Kunstnernettverket for at Kulturrådet skal opprettholde at tildeling av frie offentlige midler til kunst og kultur gjøres på bakgrunn av kunstfaglig skjønn, på faglig uavhengig grunnlag og på armlengdes avstand fra politiske myndigheter
- påse at fagutvalgene og rådet, som består av medlemmer med kunst- og kulturfaglig kompetanse og er oppnevnt på fritt grunnlag, ikke svekkes, og at utviklingen ikke går i retning av en omstilling der standardisering og målstyring er viktigere enn dialogen med det kunstfeltet en er satt til å betjene

For at skjønnlitteratur fortsatt skal bli skrevet, lest og ha en betydning for enkeltpersoner og i samfunnet, må den snakkes og skrives om.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for en aktiv samtale, og at denne samtalen skal ha gode rammebetingelser
- samarbeide med og støtte Norsk kritikerlag og fremme kritikken og kritikkenes kår
- arbeide for synliggjøring av bøker, blant annet ved å påpeke betydningen av at mediene vier plass til anmeldelse, og at forlagene tar ansvar for aktiv markedsføring
- videreføre samarbeidet med Sporveien AS og opprettholde «Dikt underveis», samt stimulere til tilsvarende visning av lyrikk også på flere av landets kollektivtilbud

Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid

I Forfatterforeningens § 2 er det nedfelt at Forfatterforeningen skal arbeide for å styrke og verne om forfatteres ytringsfrihet. Forfatterforeningen skal jobbe for norske forfatteres ytringsfrihet, men også ta et internasjonalt ansvar.

Forfatterforeningen vil

- opprettholde kontakten med den belarusiske forfatterforeningen UBW og søke eksterne midler til samarbeidsprosjekter
- opprettholde kontakten med Szépirók társasága, skjønnlitterære forfatteres forbund i Ungarn, søke midler for å bistå foreningen og bidra til midler fra samtale og utveksling mellom ungarske og norske samtidsforfattere
- jobbe for å synliggjøre vinnere av foreningens ytringsfrihetspris og det arbeidet disse har gjort og gjør
- markere 30-årsjubileet for Forfatterforeningens ytringsfrihetspris, og søke midler om å utgi en publikasjon med en oversikt og presentasjon av flere av prisvinnerne og deres ytringsarbeid
- se på muligheter for at foreningens internasjonale utvalg, som primært arbeider med tildeling av Ytringsfrihetsprisen, kan utvide arbeidet i enkeltsaker og i tråd med foreningens handlingsprogram
- følge opp initiativ fra den estiske forfatterforening og i samarbeid med ressurser i IU søke midler til møter, utveksling og kontakt

- i samarbeid med Den Afghanske Forfatter- og Kunstnerforening i Norge og NFFO gjennomføre et seminar med fokus på situasjonen for afghanske, frie ytrere – i Afghanistan og i Norge, et seminar der forfattere, oversettere, forleggere og formidlingsaktører møter afghanske skribenter bosatt i Norge og utveksler erfaring og kompetanse på feltet
- arbeide for å sikre et mangfoldig ytringsrom og synliggjøre den betydningen et ytringsmangfold har for et demokrati, videre tematisere dette på møter i regi av foreningen, og samarbeide med Balansekunst, Kunstnernettverket, Likestillings- og diskrimineringsombudet og andre aktører for å motvirke hets og trakassering på kunstfeltet
- samarbeide med europeiske kollegaer blant annet gjennom medlemskap og deltakelse i European Writers Council (EWC)
- gi støtte til forfulgte forfattere, blant annet gjennom samarbeid med Norsk PEN, Den norske Helsingforskomité og andre relevante aktører
- opprettholde dialog med den ukrainske ambassaden i Norge, tilby veiledning, kollegatreff, legge til rette for skriveplass og møtelokale for ukrainske forfattere i Norge
- bistå iranske kollegaer, delta i solidaritetsmarkeringer og videreformidle støtteopprop

Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag

Litteratur brukes på nye måter, og det er press på totalt utkjøp av rettigheter, altså at forfatteren tilbys en pris som gjelder ubegrenset bruk til evig tid.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for forfatteres rett til kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag
- følge tett problemstillinger knyttet til opphavsrett og kunstig intelligens (AI). DnF har engasjert en jurist for å peke på opphavsrettslige utfordringer for forfattere knyttet til kunstig intelligens, og for å redegjøre for prosesser og utvikling i lovgivningen på feltet. Kunstig intelligens og opphavsrett vil også være tema i de forskjellige organene der DnF er representert, både nasjonalt og internasjonalt. DnF vil også adressere problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i politiske møter
- fremme en god og rettferdig praksis der alle som bruker eller sprer vernede verk, må betale opphavere for bruken
- påse at ingen skal dele eller publisere andres vernede åndsverk på en måte som gjør verket tilgjengelig for alle
- arbeide for å styrke respekten og forståelsen for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor og Norwaco og deltakelse i Kunstnernettverket
- delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett, både gjennom Nordisk Forfatter- og Oversetterråd og i nettverket Nordisk Autor- og Utøverallianse
- sammen med Bibliotekforeningen og Norsk Forfattersentrum bidra til at høytlesning i bibliotek kan finne sted på vilkår og innenfor rammer som er rimelige for både forfatterne og bibliotekene. Høytlesning i bibliotekene har i årevis vært inngangsporten til bøker for mange barn og unge. Selv om åndsverkloven gir forfatteren enerett til høytlesning også i bibliotek, har de aller fleste kviet seg for å be om vederlag for dette
- arbeide for at KUD ved gjennomføringen av AMT-direktivet i norsk rett ser overføringsverdier utover det audiovisuelle feltet og vurderer en regulering der strømmetjenestene pålegges å

sette av en andel til skriving av ny norsk litteratur, på linje med tankegangen bak AMT-direktivet

- arbeide for en god implementering av lov om kollektiv forvaltning, som har som formål å sørge for at kollektiv forvaltning av opphavsrett og nærstående rettigheter håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere

Mobilisering av både nye og etablerte medlemmer

Kommunikasjon med medlemmene og kunnskap om deres forfatterhverdag er viktig for styrets arbeid og avgjørende for å styrke foreningen. Skal Forfatterforeningen få gjennomslag for sine saker, både politisk og i forhandlinger, er vi avhengige av å ha flest mulig av medlemmene med på arbeidet, og medlemmene må oppleve foreningen som relevant.

Forfatterforeningen vil

- legge til rette for at medlemmene kan engasjere seg i litteraturpolitiske saker, gi god informasjon om saker som angår forfatterhverdagen, kunnskap om rammevilkårene og innsikt i de litteraturpolitiske ordningene og de kulturpolitiske begrunnelsene for hvorfor disse ordningene ble etablert
- arbeide for at nettsiden skal være en viktig formidler av aktuelle og relevante saker både til medlemmer og til offentligheten
- utvikle informasjonsmaterieil til nye medlemmer og legge dette ut på nettsiden
- påse at utvalg og verv er sammensatt av et bredt og representativt utvalg forfattere
- arrangere medlemsmøte, seminar for nye medlemmer og debutanttreff
- legge til rette for aktive forfatterklubber der forfattere kan diskutere forlagenes praksis og utfordringer i forfatterhverdagen

Seksuell trakassering

I 2020 initierte en samlet litteraturbransje en undersøkelse for å kartlegge seksuell trakassering på litteraturfeltet. Undersøkelsen gjennomført av Ipsos i 2020 viste at fire prosent av respondentene har blitt utsatt for seksuell trakassering. Det er fire prosent for mye. I 2022 lanserte en samlet litteraturbransje nye retningslinjer for å forebygge diskriminering, seksuell trakassering og maktmisbruk i bokbransjen.

Forfatterforeningen vil

- i samarbeid med de øvrige organisasjonene på litteraturfeltet gjennomføre en ny kartleggingsundersøkelse og oppfølging av den forrige
- arbeide aktivt for å forebygge seksuell trakassering, etablere gode rutiner og ha som mål at alle skal kjenne til varslingsrutinene og retningslinjene, ivareta og imøtekomme henvendelser, gi råd og veiledning til forfattere uavhengig av medlemskap og henvise til relevante instanser når det er aktuelt
- samarbeide med de øvrige organisasjonene i bransjen om forebyggende tiltak, støtte balansekunstprosjektet og benytte deres kompetanse og vurdere deres kurstilbud, og bistå forfattere i kontakt med Ligestillings- og diskrimineringsnemnda